

**Narodowy
Program
Rozwoju
Czytelnictwa
2.0**

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU W 2024 R.

według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. z uwzględnieniem okresu przejściowego.

Materiał przygotowany przez Departament Mecenatu Państwa MKiDN,
na podstawie danych otrzymanych od Operatorów Priorytetów NPRCz 2.0

Spis treści

I. WPROWADZENIE.....	4
1. Informacje podstawowe.	4
2. Założenia i struktura Programu wyznaczone na lata 2021-2025.....	4
3. Priorytety i Kierunki interwencji NPRCz 2.0 – opis zakresu ich realizacji	5
4. Dokumenty i rozwiązania przyjęte na potrzeby realizacji Programu.	9
6. Cele Programu z uwzględnieniem aspektów terytorializacji [OSI]	13
7. Cele Programu z uwzględnieniem polityk horyzontalnych.....	17
8. Informacja o wykonaniu planu finansowego Programu w 2024 r.....	21
9. Informacja o wykonaniu wskaźników Programu.	27
II. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA NPRCz 2.0 ZA 2024 ROK	49
1. Priorytet 1 - Poprawa oferty bibliotek publicznych	49
2. Priorytet 2 - Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych.....	57
3. Priorytet 3 - Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych	63
4. Priorytet 4 - Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa	76
5. Ewaluacja i Monitoring NPRCz 2.0	96
6. Obsługa Priorytetów NPRCz 2.0	99
IV. WYKAZ SKRÓTÓW	104

Spis Tabel

Tabela 1. Struktura Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0	5
Tabela 2 Wykaz umów celowych wraz z aneksami zawarte na potrzeby realizacji NPRCz 2.0	10
Tabela 3 Procentowy rozkład zaangażowania środków Programu w poszczególnych latach	22
Tabela 4 Informacja o wykonaniu planu finansowego NPRCz za 2024 r. - stan na dzień 31.12.2024 z uwzględnieniem okresu przejściowego	23
Tabela 5 Szczegółowe zestawienie wykonania wskaźników NPRCz 2.0 w 2024 r.	35
Tabela 6 Szczegółowe zestawienie wskaźników monitorowanych NPRCz 2.0 za 2024 r.....	42
Tabela 7 Szczegółowe zestawienie wskaźników monitorowanych NPRCz 2.0 w okresie trwałości projektu za 2024 r.	47
Tabela 8 Liczba zakupionych książek – ogółem.....	69
Tabela 9 Postęp finansowy realizacji zadań związanych z ewaluacją i monitoringiem Programu – wartości w tys.	99
Tabela 10 Finansowanie kosztów przeznaczonych na obsługę Priorytetów w roku 2024	100

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba uprawnionych bibliotek i udzielonych dofinansowań z podziałem na województwa w 2024 r	51
Wykres 2 Wykaz dofinansowanych inwestycji z podziałem na województwa - zakończone i w trakcie realizacji	59
Wykres 3 Liczba placówek wychowania przedszkolnego, które skorzystały z dofinansowania w ramach K.I.3.1 – w podziale na województwa.....	66
Wykres 4 Liczba nowości wydawniczych zakupionych przez placówek wychowania przedszkolnego ogółem.	66
Wykres 5 Odsetek zakupionych do bibliotek szkolnych - lektur szkolnych.....	70
Wykres 6 Wykaz udzielonych w ramach czterech naborów dofinansowań do BLISKO z podziałem na województwa	78

I. WPROWADZENIE

1. Informacje podstawowe.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025 (później zwany Programem lub NPRCz 2.0) jest programem wieloletnim, w rozumieniu art. 136 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) i jednocześnie programem rozwoju, zgodnie z postanowieniami art. 15 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2025r. poz. 198, z późn. zm.).

NPRCz 2.0 został przyjęty uchwałą nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025” (z późn. zm.)

Program realizowany jest przez Ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, we współpracy z Ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania.

Program koordynuje oraz sprawuje nad nim nadzór minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, który odpowiada za realizację Priorytetu 1, 2 i 4 NPRCz 2.0 za pośrednictwem: Biblioteki Narodowej (Priorytet 1), Instytutu Książki (Priorytet 2) oraz Narodowego Centrum Kultury (Priorytet 4), zaś Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania odpowiada za realizację Priorytetu 3.

2. Założenia i struktura Programu wyznaczone na lata 2021-2025

Zgodnie z przyjętymi założeniami Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0, ma tworzyć warunki dla realizacji działań proczytelniczych na poziomie społeczności lokalnych. Grupą odbiorców docelowych NPRCz 2.0 są czytelnicy i użytkownicy wszystkich typów bibliotek publicznych z całego kraju, a także dzieci, młodzież i osoby dorosłe korzystające z bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz dzieci z placówek wychowania przedszkolnego.

Struktura Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 zakłada podział Programu na Priorytety, w ramach których wyodrębniono Kierunki interwencji. Dodatkowo w każdym roku realizacji Programu zaplanowano działania związane z ewaluacją i monitoringiem NPRCz 2.0.

Tabela 1 Struktura Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0

Priorytet	Kierunek interwencji	Odbiorcy
1. Poprawa oferty bibliotek publicznych	1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych	bezpośredni: biblioteki publiczne pośredni: czytelnicy
	1.2 Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek	bezpośredni: biblioteki publiczne pośredni: czytelnicy
2. Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych	2.1 Infrastruktura bibliotek 2021–2025	bezpośredni: biblioteki publiczne pośredni: czytelnicy
3. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych	3.1 Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego	bezpośredni: placówki wychowania przedszkolnego pośredni: nauczyciele wychowania przedszkolnego, dzieci, rodzice, wydawcy
	3.2 Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych	bezpośredni: biblioteki szkolne i pedagogiczne pośredni: nauczyciele, dzieci i młodzież, rodzice, wydawcy
4. Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa	4.1 BLISKO – Biblioteka Lokalność Inicjatywy Społeczność Kooperacja Oddolność	bezpośredni: bibliotekarze, społeczności lokalne
	4.2 Kampania społeczno-informacyjna	

Opracowanie własne

3. Priorytety i Kierunki interwencji NPRCz 2.0 – opis zakresu ich realizacji

3.1 Poprawa oferty bibliotek publicznych - Priorytet 1

W odniesieniu do Priorytetu 1, przyjęto, iż przy obecnych trendach czytelniczych systematyczne aktualizowanie księgozbioru jest warunkiem utrzymania w bibliotekach osób obecnie z nich korzystających oraz pozyskania nowych czytelników. Jednocześnie, za równie kluczową uznano budowę zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek.

W ramach Priorytetu realizowane są następujące kierunki interwencji (K.I.) :

- 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych
- 1.2 Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek.

W ramach K.I. 1.1. o dofinansowanie zakupu i zdalnego dostępu do nowości wydawniczych mogą ubiegać się biblioteki publiczne zlokalizowane na terenie całego kraju. Jednocześnie wprowadzono zróżnicowanie wielkości udzielanego dofinansowania z uwagi na zamożność gminy. Wymagana minimalna wielkość

wkładu własnego wynosi dla wnioskodawców zaliczonych do: I grupy: 50% ,do II grupy: 65% , a do III grupy: 80% .

Odrębne zagadnienie, na które odpowiedź daje K.I. 1.2., stanowi kwestia nadmiernego zróżnicowania systemów bibliotecznych w bibliotekach publicznych w Polsce. Różnice te wpływają negatywnie na efektywność działania bibliotek i ich postrzeganie przez czytelników. W zakresie tego Kierunku Interwencji wkład własny nie jest wymagany od beneficjentów.

3.2 Priorytet 2: Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych.

Priorytet 2 *Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych*, służy dostosowaniu bazy infrastrukturalnej gminnych bibliotek publicznych do współczesnych standardów obiektów użyteczności publicznej; stworzeniu warunków lokalowo-technicznych do rozwijania kompetencji społecznych i kulturowych mieszkańców, w tym służących podnoszeniu ich kompetencji czytelniczych; zwiększeniu poziomu atrakcyjności świadczonych usług bibliotecznych, w szczególności poprzez odpowiednią aranżację przestrzeni i wyposażenie bibliotek.

W ramach Priorytetu realizowany jest *Kierunek interwencji 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021-2025*. O dofinansowanie w jego ramach mogą ubiegać się biblioteki publiczne zlokalizowane w: gminach wiejskich, miejsko-wiejskich i miastach do 100 tys. mieszkańców. Dodatkowo wprowadzono progi wymaganego wkładu własnego, w stosunku do wskaźnika dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie, zwanego dalej "wskaźnikiem G", do wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin, zwanego dalej "wskaźnikiem Gg", publikowanych przez Ministerstwo Finansów. Wymagana minimalna wielkość wkładu własnego wnioskodawcy wynosi: dla wnioskodawców zaliczonych do I grupy: 15% kosztów całkowitych zadania, zaliczonych do II grupy: 25% a zaliczonych do III grupy - 35% kosztów całkowitych zadania.

3.3 Priorytet 3: Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Realizacja zadań Priorytetu 3 *Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych*, opiera się na wdrażaniu dwóch, komplementarnych Kierunków interwencji, dla których dodatkową podstawę prawną stanowi: art. 90u ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 "Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025" (Dz.U. z 2023 r. poz. 2682)

oraz Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w odniesieniu do szkół polskich oraz szkół i zespołów szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, działających w ramach Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, realizowanego w ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”.

W ramach Priorytetu realizowane są następujące kierunki interwencji (K.I.):

- 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego;
- 3.2. Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

W ramach Kierunku interwencji 3.1., wnioskodawcy (organy prowadzące) mogą otrzymać dofinansowanie na zakup nowości wydawniczych, w tym książek opublikowanych drukiem lub na innym nośniku, do placówek wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3–6 lat. Wspierana jest także realizacja działań promujących czytelnictwo, w tym: *zakup nagród książkowych dla dzieci, organizacja spotkań autorskich, wystaw, konkursów.*

Wymagany jest wkład własny beneficjentów w wysokości 20%. Wysokość wsparcia finansowego zależy od liczby dzieci w danej placówce wychowania przedszkolnego – maksymalnie dla placówek do których uczęszcza do 25 dzieci jest to 1 500 zł; dla placówek do których uczęszcza do 75 dzieci – 2 500 zł, dla placówek do których uczęszcza od 76 dzieci – 3 000 zł.

W ramach K.I. 3.2, wnioskodawcy (organy prowadzące) mogą zaś otrzymać dofinansowanie na zakup nowości wydawniczych książek niebędących podręcznikami oraz elementów wyposażenia (na kwotę nie większą niż 50% otrzymanego wsparcia, jak np. sprzętu komputerowego, oprogramowania oraz czytników e-booków, ramach budżetu środków bieżących). Wspierana jest także realizacja działań promujących czytelnictwo, w tym: zakup nagród książkowych dla uczniów szkół biorących udział w akcjach promujących czytelnictwo, organizacja spotkań autorskich, wystaw, konkursów. Wymagany jest wkład własny beneficjentów w wysokości 20%. Wysokość wsparcia finansowego zależy od liczby uczniów w szkole¹.

¹ 1) dla szkół i szkół w ORPEG, w których liczba uczniów wynosi do 70, z wyjątkiem szkół polskich – 3 000 zł; 2) dla szkół i szkół w ORPEG, w których liczba uczniów wynosi od 71 do 170, z wyjątkiem szkół polskich – 4 000 zł; 3) dla szkół i szkół w ORPEG, w których liczba uczniów wynosi więcej niż 170, z wyjątkiem szkół polskich – 12 000 zł; 4) dla bibliotek pedagogicznych – 3 000 zł; 5) dla szkół polskich, w których liczba uczniów wynosi: a) do 70 – 2 500 zł, b) od 71 do 170 – 3 000 zł, c) więcej niż 170 – 4 500 zł.

3.4 Priorytet 4: Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa.

W zakresie tego Priorytetu realizowane są zadania rozwijające funkcjonalności bibliotek jako instytucji działających na rzecz integracji społecznej, które mogą podejmować nowe aktywności, spędzać czas wolny, czy uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych oraz szeroko rozumiane działania promocyjno-informacyjno-wizerunkowe.

W ramach Priorytetu realizowane są następujące kierunki interwencji (K.I.):

- 4.1. *BLISKO – Biblioteka / Lokalność / Inicjatywy / Społeczność / Kooperacja / Oddolność,*
- 4.2. *Kampania społeczno-informacyjna.*

W ramach Kierunku interwencji 4.1. dofinansowania skierowane są do bibliotek publicznych, które mają służyć realizacji projektów edukacyjno-animacyjnych. Istotnym elementem współpracy będzie podnoszenie kompetencji pracowników bibliotek (związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności) oraz wzmacnianie partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju czytelnictwa. Wymagany jest wkład własny beneficjentów w wysokości 10%, a o dofinansowanie w K.I. 4.1., mogą ubiegać się biblioteki publiczne zlokalizowane w: w gminach wiejskich, gminach miejsko-wiejskich, gminach miejskich (w tym w miastach na prawach powiatu) do 100 tys. mieszkańców.

W Kierunku interwencji 4.2. Kampania społeczno-informacyjna, prowadzona jest kampania w dwóch obszarach: *promocyjno-informacyjnym* oraz *społeczno-wizerunkowym*.

Działania promocyjno-informacyjne odnoszą się do wszystkich - czterech - priorytetów NPRCz 2.0. W szczególności obejmują następujące zagadnienia: przygotowanie jednolitej identyfikacji wizualnej dla programu wieloletniego, wspólnego brandingu dla wszystkich działań realizowanych w ramach Programu oraz realizacji gadżetów.

Działania społeczno-wizerunkowe zakładają realizację kampanii społeczno-edukacyjnej skoncentrowanej wokół biblioteki, której celem jest zmiana nastawienia wobec czytelnictwa, literatury oraz korzystania z bibliotek w określonych grupach docelowych, stworzenie narracji dotyczącej czytelnictwa, która pokaże ten obszar w oparciu o atrybuty o wysokim poziomie atrakcyjności dla określonych grup docelowych, a także przekonanie odbiorców, że czytanie książek i wizyta w bibliotece jest doskonałym sposobem spędzania czasu. Celem kampanii jest także budowanie wizerunku NPRCz 2.0, jako kluczowego rządowego programu rozwijającego czytelnictwo w Polsce.

4. Dokumenty i rozwiązania przyjęte na potrzeby realizacji Programu.

Wdrażanie wielowątkowego programu wieloletniego, jakim jest Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025, jest zadaniem złożonym. Dokumenty przyjęte na potrzeby realizacji Programu służą zabezpieczeniu synergii poszczególnych procesów i działań Programu, zaś w szerszej perspektywie mają przyczyniać się do osiągnięcia celu głównego to jest wzmocnienia *czytelności w Polsce oraz rozwój bibliotek do 2025 r.* NPRCz 2.0.

Dokumenty przyjęte na potrzeby realizacji Programu to:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 "Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025" (Dz.U. z 2023 r. poz.2682),
- Zarządzenie Ministra Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 15 czerwca 2021r. w sprawie wytycznych do wdrażania instrumentów wykonawczych dla Operatorów Priorytetów 1, 2 i 4 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 (Dz.Urz. MKDniS poz. 53 i poz. 56),
- Porozumienie o współadministrowaniu danymi osobowymi w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 zawarte w dniu 22 września 2021 r. pomiędzy Biblioteką Narodową, jako Administratorem 1, a Instytutem Książki, jako Administratorem 2, a Narodowym Centrum Kultury, jako Administratorem 3 a Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jako Administratorem 4,
- Porozumienie o współadministrowaniu danymi osobowymi w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 zawarte w dniu 21 lutego 2022 r. pomiędzy między prof. dr hab. Piotrem Glińskim Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a dr hab. prof. KUL Przemysławem Czarneckim Ministrem Edukacji i Nauki,
- Plan Ewaluacji i Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, zatwierdzony 14 lipca 2021 r. przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, wraz z jego aktualizacjami,
- Regulamin konkursu w ramach Priorytetu 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych, zatwierdzony przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu 6 lipca 2021 r. wraz z jego aktualizacjami
- Regulamin konkursu w ramach Priorytetu 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek, zatwierdzony przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu 6 września 2021 r. wraz z jego aktualizacją,

- Regulamin konkursu w ramach Kierunku interwencji 2.1. „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”, Priorytet 2 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Operator Priorytetu – Instytut Książki w Krakowie, zatwierdzony przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu 23 czerwca 2021 r. wraz z jego aktualizacją,
- Regulamin konkursu w ramach Kierunku interwencji 4.1. BLISKO – BIBLIOTEKA | LOKALNOŚĆ | INICJATYWY | SPOŁECZNOŚĆ | KOOPERACJA | ODDOLNOŚĆ Priorytet 4 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 Operator Priorytetu – Narodowe Centrum Kultury, zatwierdzony przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu 30 czerwca 2021 r. wraz z jego aktualizacją,
- Plan Promocji NPRCz 2.0 na lata 2021 – 2025, zatwierdzony 25 sierpnia 2021 r. przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wraz z jego aktualizacjami.
- Wykaz umów celowych zawartych na potrzeby realizacji NPRCz 2.0:

Tabela 2 Wykaz umów celowych wraz z aneksami zawarte na potrzeby realizacji NPRCz 2.0

Zakres NPRCz 2.0, którego dotyczy umowa	Przedmiot umowy	Nr umowy	Okres obowiązywania
Priorytet 1	Finansowanie kosztów obsługi Priorytetu 1 w ramach NPRCz. 2.0.	235/DF-VII/2021 (aneks nr 1 z 30 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 1 Kierunek interwencji 1.1	Dofinansowania dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków - Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz. 2.0.	271/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 9 z 30 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 1 Kierunek interwencji 1.2	„Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek” – Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.2. w ramach NPRCz. 2.0.	260/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 5 z 20 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 2	Finansowanie kosztów obsługi Priorytetu 2., w ramach PW NPRCz 2.0	236/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 9 z 11 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 2 Kierunek interwencji 2.1	Dofinansowanie naboru wniosków w ramach Priorytetu 2. Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych oraz przypisanego do niego Kierunku interwencji: 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021-2025	75/DF-V/AJ/2021 (ostatni aneks nr 16 z 30 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 4	Finansowanie kosztów obsługi Priorytetu 4., w ramach PW NPRCz 2.0	250/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 6 z 18 kwietnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025

Priorytet 4 Kierunek interwencji 4.1	Koordinacja i organizacja działań Kierunku interwencji 4.1. w skali ogólnopolskiej, w ramach PW NPRCz 2.0., Priorytet 4., Kierunek interwencji 4.1.	251/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 7 z 28 października 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 4 Kierunek interwencji 4.1	Realizacja dofinansowań dla bibliotek publicznych w ramach PW NPRCz 2.0., Priorytet 4., Kierunek interwencji 4.1.	272/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 9 z 23 grudnia 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 4 Kierunek interwencji 4.2	Działania społeczno-wizerunkowe, w ramach PW NPRCz 2.0., Priorytet 4., Kierunek Interwencji 4.2.	258/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 4 z 7 maja 2024)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Priorytet 4 Kierunek interwencji 4.2	Działania promocyjno-informacyjne, w ramach PW NPRCz 2.0., Priorytet 4., Kierunek Interwencji 4.2.	259/DF-VII/2021 (ostatni aneks nr 7 z 27 lutego 2023)	21 maja 2021 - 31 grudnia 2025
Monitoring i ewaluacja	„Realizacja zadań realizowanych w ramach Planu Ewaluacji i Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”	96/DF-VII/2024 (aneks nr 1 z 11 czerwca 2024)	1 stycznia 2024- 31 grudnia 2024
Monitoring i ewaluacja	„Stan czytelnictwa w Polsce (badanie naukowe BN)” realizowane w ramach Planu Ewaluacji i Monitoringu NPRCz. 2.0 na lata 2021-2025”	105/DF-VII/2024 (aneks nr 1 z 20 grudnia 2024)	1 stycznia 2024 - 31 grudnia 2024

Opracowanie własne

4.1 Aktualizacja zapisów Programu NPRCz 2.0

W związku z wprowadzoną blokadą² niewydatkowanych przez Operatorów w 2022 i 2023 roku środków, które planowane były na realizację Kierunków Interwencji (K.I.): 1.1. „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” oraz 2.1 „Infrastruktura bibliotek 2021-2025” koniecznym stało się rozpoczęcie- jeszcze w roku 2023 - procedury zmierzającej do aktualizacji zapisów Uchwały RM 69/2021. Pomimo zaawansowanego etapu prowadzonej nowelizacji uchwały, w związku z dyskontynuacją procesu legislacyjnego stało się koniecznym ponowne wystąpienie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o wprowadzenie projektu Uchwały RM 69/2021 do *Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów*. Decyzją Pani Hanny Wróblewskiej – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odstąpiono od prowadzenia dalszych prac legislacyjnych uchwały NPRCz 2.0.

² Wprowadzone w 2022 i 2023 r., blokady środków były konsekwencją niewykorzystanych środków w budżecie NPRCz 2.0, z powodu rezygnacji bibliotek z przyznanego dofinansowania. Jako przyczynę tego stanu rzeczy podawano: trudności z rozstrzygnięciem procedury przetargowej i wyłonieniem wykonawcy, przedłużające się procedury formalne i prawne, inflacja odnotowywana w cenach usług branży budowlanej i pokrewnych (niemożność wygospodarowania dodatkowych środków na realizację zadania w budżecie beneficjenta/organizatora beneficjenta), czy otrzymanie dofinansowania z innego źródła.

Ponadto resort edukacji przeprowadził nowelizację rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” (Dz. U. poz. 1675). Zmiana rozporządzenia wynikała z konieczności uwzględnienia zmian w art. 90u ust. 1 pkt 6 i ust. 4 pkt 6 ustawy wprowadzonych ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1116). Przepis art. 90u ustawy w dotychczasowym brzmieniu wymieniał wyłącznie szkoły i placówki, zaś zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy przez „szkołę” należy rozumieć także przedszkole, więc pojęcie „szkoła” nie obejmowało swoim zakresem innych form wychowania przedszkolnego. Oznaczało to, że w ramach Kierunku interwencji 3.1. Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”, można było udzielić wsparcia organom prowadzącym publiczne i niepubliczne przedszkola oraz oddziały przedszkolne w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych z pominięciem organów prowadzących publiczne i niepubliczne inne formy wychowania przedszkolnego. W związku z uzupełnieniem przepisu art. 90u ustawy o inne formy wychowania przedszkolnego należało dostosować przepisy rozporządzenia przez uwzględnienie w nich „publicznych i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego” (por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” (Dz.U. poz. 441).

5. Rozwiązania przyjęte na potrzeby wdrażania Programu:

Realizacja Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 jest prowadzona na kilku poziomach i zakłada ścisłą współpracę ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Kluczową rolę w tym zakresie pełni komunikacja prowadzona na poziomie Operatorów Priorytetów NPRCz 2.0.

5.1 Grupa robocza ds. monitoringu i ewaluacji Programu

Grupa robocza ds. monitoringu i ewaluacji Programu została powołana przez Narodowe Centrum Kultury, instytucję pełniącą funkcję Jednostki Ewaluacji i Monitoringu Programu [JEMP]. W jej skład wchodzi przedstawiciele Operatorów Priorytetów- Biblioteki Narodowej, Instytutu Książki, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Narodowego Centrum Kultury, a także przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Spotkania grupy odbywają się regularnie, z uwagi na fakt, iż kluczowa rola w systemie sprawozdawczości, monitoringu i ewaluacji jest przypisana Operatorom Programu odpowiedzialnym za wdrażanie poszczególnych Priorytetów, jako tym,

którzy bezpośrednio lub pośrednio nadzorują wybór, realizację i rozliczenie projektów dofinansowywanych w ramach Programu. Częstotliwość organizowanych spotkań wynika z bieżących potrzeb zidentyfikowanych przez JEMP. W 2024 r. odbyło się 11 spotkań grupy roboczej ds. monitoringu i ewaluacji Programu.

5.2 Grupa robocza ds. promocji NPRCz 2.0

Grupa robocza ds. promocji NPRCz 2.0 została powołana w ramach wdrażania Kierunku interwencji 4.2. *Kampania społeczno-informacyjna*. Zasadniczym celem jej działania jest zachowanie przepływu informacji między Narodowym Centrum Kultury, jako Operatorem Priorytetu 4 NPRCz 2.0, a pozostałymi Operatorami. Częstotliwość organizowanych spotkań wynika z bieżących potrzeb zidentyfikowanych przez NCK. W 2024 r. odbyły się 2 spotkania grupy roboczej ds. promocji NPRCz 2.0.

Ponadto w ramach wdrażania Priorytetu 3 NPRCz 2.0, wypełniając zadania przypisane w NPRCz 2.0 do komórek organizacyjnych urzędów administracji rządowej obsługujących ministrów, resort edukacji utrzymywał stały kontakt (mailowy oraz telefoniczny) z koordynatorami programu w województwach i ministerstwach. Korespondencja kierowana do wszystkich koordynatorów dotyczyła przede wszystkim przekazania komunikatu o naborze wniosków na 2024 rok (wrzesień 2023 r.) oraz sprawozdawczości i monitorowania programu (grudzień 2024 r.).

6. Cele Programu z uwzględnieniem aspektów terytorializacji [OSI]

Uwzględniając postanowienia zawarte w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*[SOR] oraz mając na uwadze zalecenia *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego*, w NPRCz 2.0, wskazano następujące obszary strategicznej interwencji Programu [tzw. OSI]:

- a) miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- b) obszary zmarginalizowane (obejmujące małe miasta i obszary wiejskie),
- c) Polskę Wschodnią,
- d) Śląsk.

OSI obligatoryjne stanowią dwie pierwsze grupy - lit. a i b - które zgodnie z SOR muszą zostać uwzględnione na każdym poziomie planowanej interwencji. Definicję miast średnich oparto na metodologii stosowanej przez Główny Urząd Statystyczny.

Przyjęto, że są to miasta od 20 do 100 tys. mieszkańców³. Z uwagi na specyfikę zadań NPRCz 2.0 część zadań Programu realizowanych jest w skali ogólnopolskiej, a część na obszarach dedykowanych. Przyporządkowanie zostało przeprowadzone na poziomie Kierunku interwencji. Tym samym w ramach danego Priorytetu NPRCz 2.0 jeden Kierunek interwencji może być realizowany w skali ogólnopolskiej, a inny jedynie w wybranych obszarach strategicznej interwencji. Obszary strategicznej interwencji Programu zostały wskazane dla Kierunków interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek, 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021–2025, oraz 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność. Przy czym specyficznym przykładem jest Kierunek interwencji 1.2, zgodnie z postanowieniami NPRCz 2.0, w ramach tego kierunku interwencji, konkurs dla dużych bibliotek publicznych oraz innych zaliczonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do OSB o księgozbiorach liczących powyżej 50 tys. jednostek zbiorów nie był ograniczony terytorialnie. Z możliwości przyłączenia do ZSZB skorzystały biblioteki publiczne, akademickie i inne z całego kraju. Natomiast konkurs dla bibliotek publicznych województw świętokrzyskiego, łódzkiego i lubelskiego był ograniczony terytorialnie do województw Polski Wschodniej (woj. świętokrzyskie i lubelskie) oraz do województwa łódzkiego, w którym występują liczne ośrodki tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zmarginalizowane.

Działania w pozostałych Kierunkach interwencji są realizowane w skali ogólnopolskiej, niemniej można określić skalę udzielonych dofinansowań jako ich część została skierowana do poszczególnych Obszarów Strategicznej Interwencji. Uwzględnienie aspektów terytorializacji podczas realizacji NPRCz 2.0 w 2024 r., zostało przedstawione przez Operatorów Priorytetów, na podstawie danych sprawozdawanych przez beneficjentów Programu.

6.1 Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.

Ze względu na swój ogólnopolski charakter ten kierunek interwencji nie jest ograniczony terytorialnie. Jego celem jest przekazanie dofinansowania każdej polskiej bibliotece publicznej lub instytucji kultury posiadającej w swojej strukturze bibliotekę publiczną. Wśród beneficjentów Kierunku interwencji 1.1. wyodrębniono wnioskodawców, reprezentujących następujące obszary strategicznej interwencji:

- a) miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze: **186** bibliotek,
- b) obszary zmarginalizowane: **620** bibliotek,
- c) Polska Wschodnia: **235** bibliotek,

³ Publikacja cykliczna GUS pt. Miasta w liczbach. por. „Miasta w liczbach 2016, publikacja GUS, Warszawa, Poznań 2018 r.” <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/miasta-województwa/miasta-w-liczbach-2016.3.8.html> (dostęp z dnia 23.03.2022 r.)

d) Śląsk: **116** bibliotek.

6.2 Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek.

Konkurs dla bibliotek publicznych województw świętokrzyskiego, łódzkiego i lubelskiego był ograniczony terytorialnie do województw Polski Wschodniej (woj. świętokrzyskie i lubelskie) oraz do województwa łódzkiego, w którym występują liczne ośrodki tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zmarginalizowane.

W tej grupie podział ukształtował się:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze: 16 bibliotek,
- obszary zmarginalizowane: 57 bibliotek,
- Polska Wschodnia: 20 bibliotek.

W grupie 7 bibliotek podłączonych w 2024 roku podział ukształtował się:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze: 0 bibliotek,
- obszary zmarginalizowane: 0 bibliotek,
- Polska Wschodnia: 1 biblioteka,
- pozostałe: 6 bibliotek.

Realizacja K.I.1.2. podniesie jakość regionalnej i terenowej infrastruktury informatycznej i informacyjnej, pozwalając obywatelom zamieszkającym w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, na obszarach zmarginalizowanych i w Polsce Wschodniej na dostęp do zasobów wiedzy i wyrównując tym samym poziom ww. infrastruktury przez zaoferowanie nowoczesnego systemu bibliotecznego nawet niewielkim bibliotekom. Są to działania komplementarne z celami określonymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

6.3 Kierunek interwencji 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021–2025

Podział zaangażowania środków ze względu na Obszary Strategicznej Interwencji [OSI] w 100% dotyczy beneficjentów albo z miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (a) albo obszarów zmarginalizowanych obejmujących małe miasta i obszary wiejskie (b). Na OSI obligatoryjnie można nałożyć wydzielenie wtórne, dotyczące zaszeregowania beneficjentów do przedstawicieli Polski Wschodniej lub Śląska tj.

- c) Polska Wschodnia- od początku trwania programu udzielono **20** dofinansowań
- d) Śląsk –od początku trwania programu udzielono **9** dofinansowań.

6.4 Kierunek interwencji 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego oraz Kierunek interwencji 3.2. Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Środki budżetu państwa na wsparcie finansowe na realizację Priorytetu 3 (oraz obsługę zadania przez wojewodów) zostały podzielone między wojewodów oraz ministrów proporcjonalnie do wysokości wnioskowanych odpowiednio przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne. Wśród beneficjentów Priorytetu 3 NPRCz 2.0 w obu kierunkach interwencji, wsparciem zostały zatem objęte podmioty ze wszystkich Obszarów Strategicznej Interwencji. Przy realizacji Priorytetu 3 NPRCz 2.0 istotne jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Wsparcie zostało skierowane do organów prowadzących placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne położone:

- a) w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze - 473 podmiotów
- b) na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją - 272 podmiotów,
- c) na terenach Polski Wschodniej - 1204 podmiotów
- d) na Śląsku - 454 podmiotów,

Istotne jest zaangażowanie samorządów lokalnych (organów prowadzących placówki wychowania, przedszkolnego i biblioteki pedagogiczne) jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, gdyż to oni bezpośrednio składają wnioski o udzielenie wsparcia do właściwych wojewodów i przeznaczają środki z własnych budżetów na zapewnienie wkładu własnego w wysokości co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania objętego wsparciem finansowym.

6.5 Kierunek interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność.

W ramach Kierunku interwencji ogół beneficjentów, tj. 100%, reprezentuje dwa spośród obligatoryjnych Obszarów Strategicznej Interwencji - tj. miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zmarginalizowane.

Najwięcej projektów, które uzyskały dofinansowanie, było realizowanych w gminach miejsko-wiejskich, niewiele mniejsze wsparcie trafiło do bibliotek zlokalizowanych w gminach wiejskich.

W schemacie terytorializacji zamieszczonym w NPRCz 2.0 przyjęto, że z uwagi na charakter zadania realizowanego w ramach Kierunku interwencji 4.1 nie jest

zasadne terytorialne ograniczanie zasięgu interwencji. Wszystkie 47 projektów dofinansowanych w ramach czwartego naboru BLISKO (2024 - 2025) było realizowanych w gminie wiejskiej lub gminie miejsko-wiejskiej, bądź w gminie miejskiej lub mieście na prawach powiatu, przy czym 12 z nich było zlokalizowanych na obszarze Polski Wschodniej i Śląska.

6.6 Kierunek interwencji 4.2. Kampania społeczno-informacyjna.

Zgodnie z postanowieniami programu działania realizowane w ramach Kierunku interwencji 4.2. NPRCz 2.0 miały zasięg ogólnopolski i nie podlegały terytorializacji.

7. Cele Programu z uwzględnieniem polityk horyzontalnych

Z perspektywy ewaluacji projektów współfinansowanych z NPRCz 2.0, za szczególnie istotne uznano dwie polityki horyzontalne: zrównoważony rozwój oraz równość szans i niedyskryminacji, w tym dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. Podejście to wypracowano w oparciu o rozwiązania stosowane dla projektów realizowanych z udziałem Funduszy Europejskich.

Na potrzeby NPRCz 2.0 przyjęto, iż zasada zrównoważonego rozwoju oznacza, że realizowane działania nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej i przestrzennej. Z kolei zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oznacza, iż projektowane produkty oraz otoczenie powinny zapewniać ich dostępność dla wszystkich ludzi, w największym możliwym stopniu, bez potrzeby adaptacji bądź wyspecjalizowanego projektowania.

W 2024 r., podczas realizacji NPRCz 2.0, Operatorzy Priorytetów, na podstawie danych sprawozdawanych przez beneficjentów Programu uwzględnili następujące polityki horyzontalne.

7.1 Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych

W odniesieniu do zasady równości szans i niedyskryminacji należy wskazać, iż Beneficjenci K.I.1.1. mogli kupować nowości wydawnicze oraz usługę zdalnego dostępu do książek w formacie e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków. Biblioteki dokonywały zakupu głównie zgodnie z zapotrzebowaniami czytelników, którzy zgłaszali konkretne tytuły, a także formy w jakich chcieliby dane publikacje wypożyczyć. Do dyspozycji mieli książki tradycyjne oraz w wersji elektronicznej. Książki w wersji elektronicznej spełniły oczekiwania nie tylko osób preferujących taką formę publikacji, ale przede wszystkim czytelników z niepełnosprawnościami ruchowymi czy słabowidzących, którzy w ten sposób mieli taką samą możliwość, jak pozostali czytelnicy, skorzystania z nowości dostępnych na rynku wydawniczym

poprzez biblioteki publiczne. Biblioteki powiększały swoje księgozbiory o audiobooki, e-booki jak i zdalne dostępy do publikacji. Różnorodność w zakresie formy, jak i tematyki publikacji zakupywanych do biblioteki prowadzi do zwiększenia udziału w życiu społecznym grup zmarginalizowanych oraz wyrównuje ich szanse w dostępie do rynku wydawniczego. Zakup publikacji w formie elektronicznej oraz w formie zdalnego dostępu pozytywnie wpływa i oddziałuje na ochronę środowiska poprzez zmniejszoną produkcję papieru potrzebnego do druku książki tradycyjnej. Jest to rozwiązanie, które prowadzi nie tylko do efektywnego wykorzystania zasobów, ale także do ograniczenia zanieczyszczeń i zmniejszenia hałasu.

Należy podkreślić, że jednym z warunków koniecznych do spełnienia przed przystąpieniem do K.I.1.1. jest posiadanie przynajmniej jednego terminalu cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej książek i czasopism naukowych Academia. Dzięki niej w bibliotekach publicznych z całej Polski, czytelnicy mają taki sam dostęp do zbiorów Narodowej Książnicy, jak mieszkańcy Warszawy. W 2024 roku wypożyczono cyfrowo poprzez terminale Akademiki w całej Polsce ponad 214 tysięcy publikacji.

7.2 Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek.

Dzięki udostępnieniu w ramach K.I.1.2. najnowocześniejszego systemu zarządzania zasobami bibliotek każdy z użytkowników beneficjentów będzie miał jednakowy dostęp do katalogu biblioteki bez konieczności np. przyjazdu do biblioteki. Należy także podkreślić, że system Alma spełnia wszystkie normy dostępności stron internetowych dla osób z niepełnosprawnościami.

Wszystkie ww. działania są zgodne z politykami horyzontalnymi, a w szczególności z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, a także zasadą zrównoważonego rozwoju.

7.3 Kierunek interwencji 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021–2025

Najczęstsze rozwiązania, uwzględniające realizację polityki horyzontalnej dotyczącej zrównoważonego rozwoju, proponowane przez wnioskodawców i beneficjentów Kierunku interwencji 2.1., to:

- montaż rozwiązań wspomagających uzyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, tj. np. montaż pompy ciepła i paneli fotowoltaicznych oraz innych rozwiązań wpływających pozytywnie na energooszczędność obiektu objętego inwestycją;
- docieplanie (termomodernizacja) obiektów bibliotecznych, w tym poprzez stosowanie nowoczesnych i ekologicznych rozwiązań w tym zakresie;

- dbałość o zagospodarowanie terenu wokół biblioteki z uwzględnieniem nasadzeń, zachowaniem i dbałością o posiadany drzewostan oraz tworzenie trawników;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń, w tym stosowania przez wykonawców robót budowlanych zasad dotyczących ochrony środowiska naturalnego;
- wdrażanie rozwiązań infrastrukturalnych, które będą wykorzystywane w działalności merytorycznej, np. edukacji ekologicznej;
- odpowiedni dobór materiałów, urządzeń i wyposażenia spełniających wysokie normy proekologiczne.

Najczęstsze proponowane przez wnioskodawców i beneficjentów Kierunku interwencji 2.1 rozwiązania uwzględniające realizację polityki horyzontalnej dotyczącej zapobiegania dyskryminacji to:

- uwzględnienie w projekcie i realizacji zadania rozwiązań zapewniających dostęp architektoniczny do obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. montaż windy, oznaczenia w języku Braille'a);
- infrastrukturalne i sprzętowe dostosowanie obiektu objętego zadaniem do prowadzenia działalności merytorycznej ukierunkowanej na działania integrujące osoby ze szczególnymi potrzebami, migrantów, osoby różnych wyznań, poglądów czy pochodzenia społecznego.

7.4 Kierunek interwencji 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego oraz Kierunek interwencji 3.2. Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Większość beneficjentów wywiązała się z zobowiązań dotyczących wsparcia osób z niepełnosprawnościami i dysfunkcjami dokonując zakupów książek i wyposażenia biblioteki szkolnej oraz planując działania promujące czytelnictwo. Najczęstsze rozwiązania, proponowane przez beneficjentów Kierunku interwencji 3.1. i 3.2. to m.in.:

- zakup książek obrazkowe, poświęcone problemom osób niepełnosprawnych, dotyczące tematyki o emocjach i terapeutyczne;
- zakup audiobooków, oraz książek z których mogą korzystać dzieci niedowidzące i słabosłyszące, w tym książki logopedyczne dla dzieci z trudnościami w rozwoju mowy, książki uwrażliwiające na potrzeby osób niepełnosprawnych o tematyce samoakceptacji, a także pisane alfabetem Braille'a czy książki dźwiękowe;
- prowadzenie w przedszkolach zajęć z elementami biblioterapii oraz - organizowano imprezy, lekcje biblioteczne, konkursy dostosowano do potrzeb i możliwości psychorozwojowych dzieci. np.: wykorzystanie książek multisensorycznych wyposażonych w obrazki przestrzenne itp.
- zakupiono książki przydatne dla uczniów, aby łatwiej radzili sobie z problemami, uczące tolerancji, zrozumienia i akceptacji różnorodności kulturowej, językowej

- umożliwiono udział osobom z niepełnosprawnościami w akcjach takich jak bookcrossing, z odpowiednimi ułatwieniami technicznymi
- zakupiono pozycje wspierające uczniów z problemami adaptacyjnymi, z niskim poczuciem własnej wartości, wymagających wsparcia w sferze psychicznej. Wzbogacono dział książek dla dzieci z wadami wymowy, dysleksją.
- zakupiono książki zawierające ćwiczenia umiejętności społecznych wzmacniające koncentrację oraz przybliżające problematykę osób z zaburzeniami rozwoju umysłowego.

Podczas realizacji Priorytetu 3 NPRCz beneficjenci uwzględniali kwestie odnoszące się do poszanowania i ochrony środowiska naturalnego:

- przy dokonaniu zakupów zostały uwzględnione kwestie odnoszące się do poszanowania i ochrony środowiska naturalnego - albumy, atlasy przyrodnicze. Część zakupionych książek pochodzi z ponownie odzyskanego i przetworzonego papieru
- w czasie lekcji bibliotecznych czy zajęć dydaktycznych wielokrotnie poruszano tematykę związaną z ekologią i zrównoważonym rozwojem w tym poruszono temat segregacji odpadów i zachęcono do zbierania makulatury
- podczas zajęć z wykorzystaniem zakupionych nowości wydawniczych oraz działań promujących czytelnictwo, wspólnie z rodzicami podejmowano działania dotyczące ochrony środowiska, bioróżnorodności, minimalizowania hałasu i jego skutków na funkcjonowanie u dzieci
- na terenie przedszkola zorganizowano wymianę książek, dzieci mogły przynieść i odłożyć na półkę książki, których już nie używają w domu, a w zamian wziąć inną;
- w trakcie realizacji zajęć bibliotecznych wykorzystano materiały z recydingu: szary papier, rolki z papieru, kartki zadrukowane jednostronnie, pudełka po lekach, usunięte z księgozbioru książki do wykonania choinek metodą origamibook;
- przy zakupie książek zwracano uwagę na solidność wykonania, tak aby książki były trwałe, w miarę odporne na zniszczenia i mogły służyć uczniom przez wiele lat.

7.5 Kierunek interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność.

Beneficjenci BLISKO spełniali polityki horyzontalne w obszarze zapewniania dostępu dla osób z niepełnosprawnościami oraz w obszarze zrównoważonego rozwoju, co zostało opisane w sprawozdaniach. W pierwszym obszarze były to m.in. działania umożliwiające osobom z niepełnosprawnościami udział w organizowanych wydarzeniach (realizacja w obiektach dostosowanych architektonicznie, transport, asystenci), zadbanie o dostępność informacji i materiałów, organizacja wydarzeń

bezpośrednio skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, organizację szkoleń specjalistycznych dla kadry bibliotek, zakup sprzętu ułatwiającego korzystanie z biblioteki i jej zasobów (zakup finansowany z wkładu własnego). W odniesieniu do zrównoważonego rozwoju beneficjenci wskazywali m.in. na to, że kwestie ekologiczne są istotne na poziomie wdrażania projektów (np. oszczędne gospodarowanie zasobami, wybór produktów z certyfikatem przyjazne środowisku), realizowane działania uwzględniają osoby z defaworyzowanych grup, poprzez wybrane działania wzmacniano poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, a przede wszystkim odwoływano się do działania uwzględniającego lokalne zasoby naturalne i kulturalne.

7.6 Kierunek interwencji 4.2. Kampania społeczno-informacyjna.

Jednym z elementów promocji NPRCz 2.0 jest produkcja gadżetów, przy projektowaniu nowych gadżetów została zachowana dbałość o ekologiczny rodzaj materiału.

8. Informacja o wykonaniu planu finansowego Programu w 2024 r.

Budżet Programu opiera się na środkach budżetu państwa, przy jednoczesnym zaangażowaniu środków z budżetów JST albo z innych źródeł (np. środki własne beneficjentów) w postaci wkładów własnych do projektów, na które zostało udzielone dofinansowanie w ramach NPRCz 2.0. Wysokość wymaganego wkładu własnego może być różna, tak w odniesieniu do poszczególnych Priorytetów Programu, jak i w odniesieniu do poszczególnych kategorii beneficjentów w danym Kierunku Interwencji (co szczegółowo zostało przedstawione w ich opisie).

W zależności od Priorytetu wydatki ponoszone w ramach Programu są wydatkami inwestycyjnymi albo wydatkami bieżącymi (nie ma łączenia dwóch rodzajów wydatków w obrębie jednego Kierunku interwencji).

Środki na realizację zadań Programu są przyznawane Operatorom Priorytetów w formie dotacji celowych, w wysokości wynikającej z zakończonej procedury wyboru projektów (szczegółowo określonej w regulaminach Kierunków interwencji), w miarę postępu realizacji zadania. W odniesieniu do Kierunku interwencji 1.2. oraz do Kierunku interwencji 4.2., wysokość dotacji celowej, w danym roku budżetowym, jest ustalana na podstawie kwot określonych w Programie.

W ramach Programu – na poziomie beneficjentów – nie funkcjonuje mechanizm środków wygasających z upływem roku budżetowego. W przypadku realizacji projektów, których czas przekracza jeden rok budżetowy, beneficjenci otrzymywali środki finansowe w oparciu o harmonogram i zakres rzeczowo-finansowy ujęty w umowie o dofinansowanie w wysokości rocznego zapotrzebowania. Jeśli projekt obejmuje dłuższy okres niż rok budżetowy, beneficjent otrzyma transzę środków w kolejnym roku jego realizacji.

Tabela 3 Procentowy rozkład zaangażowania środków Programu w poszczególnych latach

Wyszczególnienie	w tysiącach					
	2021	2022	2023	2024	2025	RAZEM lata 2021–2025
Razem środki z budżetu państwa (w zł)	70 000,0 zł	152 082,5 zł	150 412, 5 zł	150 392, 5 zł	112 112, 5 zł	635 000,0 zł
<i>Udział w danym roku (w %)</i>	11,02%	23,95%	23,69%	23,68%	17,66%	100,00%
Razem wkład własny beneficjentów (w zł)	60 248,0 zł	102 090,0 zł	100 330,0 zł	98 380,5 zł	83 627,5 zł	444 676,0 zł
<i>Udział w danym roku (w %)</i>	13,55%	22,96%	22,56%	22,12%	18,81%	100,00%
Łącznie finansowanie Programu (w zł)	130 248,0 zł	254 172, 5 zł	250 742, 5 zł	248 773,0 zł	195 740,0 zł	1 079 676,0 zł
<i>Udział w danym roku (w %)</i>	12,06%	23,54%	23,22%	23,04%	18,13%	100,00%

Na realizację NPRCz 2.0 w 2024 r. zaplanowano kwotę 150.393 tys. zł , wydatkowano zaś 127.349 tys. zł . Stopień finansowania Programu wyniósł 84,7 % planu. W roku 2024 z powodu niewydatkowania środków w budżetach Priorytetu 1 i 2 dokonano ich blokady w wysokości – 9 599 tys. zł Szczegółowe zestawienie danych przedstawia tabela poniżej:

Tabela 4 Informacja o wykonaniu planu finansowego NPRCz za 2024 r. - stan na dzień 31.12.2024 z uwzględnieniem okresu przejściowego

w tys. zł

Wyszczególnienie		Środki budżetu państwa					Wkład własny beneficjentów		Stopień realizacji 4/3 (w%)
		Plan		Wykonanie					
		wg uchwały RM	po zmianie	ogółem	z tego:				
					wydatki bieżące	wydatki majątkowe	Plan (wg uchwały RM)	Wykonanie	
1		2	3	4	5	6	7	8	9
RAZEM		150 393	150 393	127 349	84 549	42 800	98 381	118 937	84,7
Priorytet 1	K.I. 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych	33 000	33 000	31 880	31 880	0	64 568	68 346	96,6
	K.I. 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek	10 000	10 000	9 991	9 991	0	0	0	99,9
Priorytet 2	K.I. 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021-2025	63 500	63 500	42 800	0	42 800	25 844	42 265	67,4
Priorytet 3	K.I. 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego	8 830	4 847*	4 691	4 691	0	2 208	1 221	96,8
	K.I. 3.2. Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych	20 600	24 583*	24 583	24 583	0	5 150	6 327	100

w tys. zł

Wyszczególnienie		Środki budżetu państwa					Wkład własny beneficjentów		Stopień realizacji 4/3 (w%)
		Plan		Wykonanie					
		wg uchwały RM	po zmianie	ogółem	z tego:		Plan (wg uchwały RM)	Wykonanie	
1		2	3	4	5	6	7	8	9
Priorytet 4	K.I. 4.1. BLISKO – Biblioteka Lokalność Inicjatywy Społeczność Kooperacja Oddolność	6 100	6 260	6 230	6 230	0	611	778	99,5
	K.I. 4.2.Kampania społeczno-informacyjna	6 000	5 780	4 983	4 983	0	0	0	86,2
Monitoring i ewaluacja		413	473	424	424	0	0	0	89,6
Koszty obsługi cz. 24 budżetu państwa		1 800	1 800	1 648	1 648	0	0	0	91,6
Koszty obsługi Priorytetu 3		150	150	119	119	0	0	0	79,3

Opracowane własne na podstawie sprawozdań Operatorów

- W 2024 roku dokonano przesunięcia środków finansowych w wysokości:

Kwotę w wysokości 220 000 zł z umowy nr 259/DF-VII/2021 „Działania promocyjno – informacyjne, w ramach PW NPRCz. 2.0, Priorytet 4., Kierunek Interwencji 4.2.” wg następującego podziału: do umowy nr 251/DF-VII/2021 „Koordynacja i organizacja działań Kierunku interwencji 4.1 w skali ogólnopolskiej, w ramach PW Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 Priorytet 4., Kierunek interwencji 4.1.” - 160 000 zł (z 600 000 zł do 760 000 zł) oraz do umowy nr 96/DF-VII/2024 „Realizacja zadań realizowanych w ramach Planu Ewaluacji Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” – 60 000 zł (z 182 500 zł do 242 500 zł).

Zgodnie z przepisami w uchwale RM 69/2021, każdy z Operatorów Priorytetów 1, 2 i 4 (Biblioteka Narodowa, Instytut Książki, Narodowe Centrum Kultury) miał zapewnione środki w wysokości 600 000 zł na obsługę poszczególnych Priorytetów w 2024 roku. Natomiast zgodnie z założeniami Priorytetu 3 NPRCz 2.0, w każdym roku realizacji programu wojewodowie otrzymują środki na obsługę Priorytetu 3 (w wysokości do 0,5% środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na realizację zadań).

* Zgodnie z założeniami realizacyjnymi Priorytetu 3 NPRCz 2.0 - określonymi w Uchwale nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – nie mniej niż 30% wnioskowanej kwoty wsparcia jest przeznaczona na potrzeby placówek wychowania przedszkolnego. Jeśli kwota wnioskowana przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego jest niższa od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonej w danym roku budżetowym na wsparcie placówek wychowania przedszkolnego, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem szkoły lub biblioteki pedagogiczne wnioskujące o udział w programie. Jeśli kwota wnioskowana przez organy prowadzące szkoły lub biblioteki pedagogiczne jest niższa od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonej w danym roku budżetowym na wsparcie szkół i bibliotek pedagogicznych, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem placówki wychowania przedszkolnego wnioskujące o udział w programie.

Dokonywanie przesunięć pomiędzy kierunkami działania z zachowaniem wysokości środków z budżetu państwa alokowanych w Priorytecie 3 na dany rok budżetowy – do wysokości 70% środków alokowanych na Kierunek interwencji 3.1. lub Kierunek interwencji 3.2. – jest możliwe po akceptacji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, bez konieczności aktualizacji Programu. Taka akceptacja została wyrażona (pismo sygn.nr DKOTC-WPP.4087.6.2024.BS z dnia 14 lutego 2024 r. z informacją na ten temat zostało przekazane do koordynatorów wojewódzkich Priorytetu 3 NPRCz 2.0.). W związku z tym, przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego poszczególnym wnioskodawcom, możliwe było dokonywanie przesunięć finansowych w obrębie Priorytetu 3.

- Wprowadzone blokady środków

W okresie od października do grudnia 2024 r. na wniosek resortu kultury na podstawie art. 177 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 1530 z późn. zm.) Minister Finansów dokonał blokady środków niewykorzystanych w 2024 r. w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 w wysokości : 1 242 797 zł – środki bieżące oraz 8 356 467 zł – środki inwestycyjne, razem 9 599 264 zł przeznaczonych na realizację Priorytetu 1 – Kierunek Interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych, Kierunek Interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek, finansowanie kosztów obsługi Priorytetu 1. i realizację zadania „Stan czytelnictwa w Polsce (badanie naukowe BN) realizowane w ramach Planu Ewaluacji i Monitoringu NPRCz. 2.0 na lata 2021-2025” oraz Priorytetu 2– Kierunek Interwencji 2.1 Infrastruktura bibliotek 2021–2025 i finansowanie kosztów obsługi Priorytetu 2.

Biblioteka Narodowa wskazała, że w budżecie Priorytetu 1, Kierunek Interwencji 1.1. w 2024 nie rozdysponował kwoty w wysokości 1.120 tys. zł (w tym blokada 1.081 tys. zł.) W 2024 roku z możliwości dofinansowania zakupu i zdalnego dostępu do nowości wydawniczych skorzystało prawie 82% uprawnionych instytucji . Pozostałe biblioteki jako powód niewzięcia udziału w Programie podawały brak chęci spełnienia jednego z wymaganych warunków Programu, tj. otwarcia biblioteki (lub filii) przez przynajmniej połowę sobót w roku przez przynajmniej 4 godziny. Część bibliotek jako powód braku możliwości przeznaczenia większej kwoty na wkład własny wskazała zmniejszanie przez organizatorów budżetów bibliotek.

Ponadto Instytut Książki poinformował o kolejnych – dziewiętnastu - rezygnacjach z dofinansowania przez biblioteki realizujące swoje zadanie w ramach Priorytetu 2 - Kierunek Interwencji 2.1. Beneficjenci podawali następujące powody, które zmusiły ich do wyżej wymienionej decyzji: opóźnienia w realizacji zadań i niemożność ich wykonania wiązały się przede wszystkim ze zmianami na poziomie władz samorządowych, brakiem możliwości wyasygnowania środków na realizację zadania, brakiem możliwości przesunięcia środków z dofinansowania pomiędzy latami budżetowymi, brakiem możliwości realizacji zadania ze względu na znaczący wzrost kosztów inwestycji, opóźnienia w przygotowaniu dokumentacji przetargowej, długotrwałe decyzje i zgody konserwatorskie, brak środków finansowych na realizację zadania, wynikający z ofert przetargowych, przekraczających budżet zadania oraz trudności z dotrzymaniem terminu realizacji zadania.

9. Informacja o wykonaniu wskaźników Programu.

Na potrzeby wdrażania *Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025* przyjęto, iż kluczowe znaczenie ma prowadzenie polityki publicznej w oparciu o zgromadzone dane, wnioski, rekomendacje, analizy oraz ocenę efektywności i skuteczności prowadzonych działań. Służyć temu będą informacje otrzymywane w ramach bieżącego monitoringu, badań i ewaluacji prowadzonych na potrzeby NPRCz 2.0.

W treści NPRCz 2.0 (rozdział X) określono sposób i zasady gromadzenia danych. Wskazano, iż wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu bezpośredniego zostały określone na poziomie projektu, przy czym wskaźniki produktu są powiązane wprost z wydatkami ponoszonymi w projekcie, a wskaźniki rezultatu bezpośredniego odnoszą się do bezpośrednich efektów projektu, których realizacja jest wynikiem projektu, ale mogą mieć na nią wpływ także inne czynniki zewnętrzne. Przedstawiono także założenia dotyczące wskaźników dla NPRCz 2.0 oraz zasady szacowania ich wartości pośrednich i docelowych.

Dodatkowo na potrzeby NPRCz 2.0 stworzono wykaz monitorowanych wskaźników, dla których nie szacowano wartości, - dane będą gromadzone wraz z postępem realizacji Programu.

Jednocześnie w treści NPRCz 2.0 zaznaczono, iż dla oceny postępów w osiąganiu celu głównego i celów szczegółowych przypisanych poszczególnym priorytetom stosuje się przyporządkowane do nich wskaźniki, obrazujące pożądaną zmianę sytuacji społeczno-gospodarczej.

9.1. Informacja o beneficjentach NPRCz 2.0 w 2024 r.

Z analizy zagregowanych tabel monitoringowych (załączonych do sprawozdań przez Operatorów Priorytetów 1, 2 i 4 NPRCz 2.0) wynika, iż w 2024 r. ze wsparcia Programu skorzystały 2 164 niepowtarzające się biblioteki publiczne⁴.

Ponadto spośród wskazanych powyżej, niepowtarzających się bibliotek publicznych 7 bierze udział w trzech kierunkach interwencji, kolejne 47 w dwóch kierunkach interwencji, a 1 937 w jednym kierunku interwencji. Są to dane wygenerowane na podstawie obecnie podpisanych umów, z których część odnosi się do zadań nadal realizowanych (np. w Kierunkach interwencji 2.1. oraz 4.1. dofinansowania udzielane są na projekty wieloletnie).

Z analizy sprawozdania Operatora Priorytetu 3, uzupełnionej analizą zagregowanych tabel monitoringowych (załączonych do sprawozdań przez Operatora Priorytetu 3 NPRCz 2.0) wynika, iż w 2024 r. ze wsparcia Programu

⁴Wartości wskaźników monitorowanych nie były dublowane, w sytuacji gdy dana biblioteka otrzymała dofinansowanie dwa lub trzy razy, w ramach poszczególnych Kierunków interwencji NPRCz 2.0, jej wskaźniki były włączone do sumy tylko raz. W obliczeniach wskaźnika CG_P_2 uwzględniono niepowtarzające się biblioteki publiczne, niezależnie od etapu realizacji projektu tzn. uwzględniono projekty niezakończone, które są realizowane w okresie dłuższym niż jeden rok sprawozdawczy (co jest zasadniczą różnicą w stosunku do wskaźnika CG_P_1).

skorzystały 4 383 placówki wychowania przedszkolnego oraz biblioteki szkolne i pedagogiczne⁵.

9.2. Wykonanie wskaźników NPRCz 2.0⁶

9.2.1 Poziom czytelnictwa (czytanie przynajmniej jednej książki w ciągu roku)

Wskaźnik CG_R_1 Poziom czytelnictwa, jest obliczany na podstawie sondażowego badania czytelnictwa Biblioteki Narodowej. Jest to odsetek osób w wieku 15 i więcej lat, które zadeklarowały, że w ciągu roku poprzedzającego moment badania czytały co najmniej 1 książkę (w tradycyjnej formie papierowej lub jako e-book). Celem NPRCz 2.0. jest wzrost wskaźnika poziom czytelnictwa w kolejnych latach trwania Programu, przy czym wskaźnik jest wrażliwy na zachodzące procesy cywilizacyjne, w szczególności konkurencję innych mediów i sposobów dostępu do treści⁷.

- Wykonanie wskaźnika w 2024 r.

W 2024 r. Biblioteka Narodowa przeprowadziła badanie poziomu czytelnictwa. W ramach zadania przeprowadzone zostało ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej, reprezentatywnej próbie obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej⁸, o liczebności co najmniej 2000 osób.

W 2024 r. wskaźnik *Poziomu czytelnictwa (czytanie przynajmniej jednej książki w ciągu roku)* został zrealizowany na poziomie 41%, a więc w stopniu nieznacznie wyższym niż przyjęte założenia (101,23% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego). Odsetek osób, które czytały siedem lub więcej książek w ciągu roku, wyniósł 7%.

Niezależnie od interpretacji wskaźnika mówiącego o czytaniu co najmniej jednej książki w ciągu roku (ważnego, ale jednego z wielu), społeczne uwarunkowania badanego zjawiska nie zmieniły się. Wprawdzie w żadnej grupie lektura książek nie jest powszechną praktyką, czytają przede wszystkim osoby uczące się i studiujące (67%), przy czym odsetek czytelników co najmniej 7 książek jest wyraźnie wyższy

⁵ Operator Priorytetu 3 w przekazanym sprawozdaniu za 2024 r. wskazał 4 783 unikalne placówki wychowania przedszkolnego i biblioteki szkolne i pedagogiczne. Rozłącznie traktował filie bibliotek pedagogicznych, a także podwójnie zliczał jednostki, które brały udział w obu Kierunkach interwencji Priorytetu 3. W analizie zagregowanych tabel monitoringowych, dla utrzymania spójności w monitorowaniu wszystkich Priorytetów, filie placówek potraktowano jako jeden podmiot, pojedynczo zliczano także podmioty biorące udział w obu Kierunkach interwencji 3.1 i 3.2.

⁶ Opis i dane przygotowano na podstawie informacji przedstawionych przez Operatorów Priorytetów, zebranych na podstawie sprawozdań beneficjentów Programu.

⁷ por. Załącznik do uchwały nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r., s. 195 oraz załącznik do uchwały nr 23/2024 Rady Ministrów z dnia 14.02.2024 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, s.194.

⁸ Na wykonanie w 2024 roku badania naukowego stanu czytelnictwa w Polsce w 2024 roku przeznaczono 230 000 zł. Oferta wykonawcy badania, która uzyskała najwyższą liczbę punktów i została przyjęta przez BN, przewidywała wynagrodzenie wykonawcy w kwocie mniejszej, niż zakładano. Nie skutkowało to ograniczeniem zakresu realizacji zaplanowanego zadania. W dniu 9 grudnia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęła decyzję o wprowadzeniu blokady na niewykorzystane środki w wysokości 35 094 zł.

niż w całej populacji (12%). Podstawowe znaczenie ma w tym przypadku obowiązek lekturowy wynikający z pobierania nauki w szkole lub na uczelni – jego wypełnianie zwiększa szanse na sukces edukacyjny, a w dalszej perspektywie na atrakcyjny status społeczny.

Podstawową zmienną różnicującą stosunek do czytania książek jest wykształcenie. Lekturę książek w grupie z wyższym wykształceniem deklaruje 51% badanych. W tym kontekście nie są zaskakujące różnice między postawami kobiet i mężczyzn. Kobiety, które statystycznie więcej lat spędzają na zdobywaniu wykształcenia, a więc dłużej podlegają oddziaływaniu instytucji edukacyjnych, częściej czytają książki niż mężczyźni (odpowiednio 47% i 35%). Można przypuszczać, że z wyżej wymienionych powodów kobiety mają lepiej zinternalizowane potrzeby czytelnicze (kobiety rzadziej niż mężczyźni deklarują, że przestały czytać wraz z zakończeniem nauki, przy czym dotyczy to także osób posiadających dyplomy wyższych uczelni).

Osobę czytającą książki najłatwiej spotkać w miastach liczących co najmniej 200 tys. mieszkańców. Wynika to z charakterystycznego dla tych ośrodków względnie wysokiego odsetka osób z wyższym wykształceniem oraz typu związanej z nim pracy zawodowej. Największe miasta są też środowiskami, w których stosunkowo łatwo natknąć się na miejsca z książkami, nie tylko biblioteki czy księgarnie, ale też antykwariaty, dyskonty, stragany uliczne czy supermarkety. Ponadto obecność szkół czy uczelni sprawia, że miasta te przyciągają uczącą się i studiującą młodzież nieraz z odległych części kraju, co wpływa na atmosferę intelektualnego ożywienia, z której korzystają wielorakie instytucje kultury i która sprzyja również czytaniu. Najrzadziej książki czyta się w małych miastach, liczących do 20 tys. mieszkańców. Na tym tle pozytywnie wyróżnia się wieś, gdzie odsetek czytelników książek jest na poziomie średniej dla całej badanej populacji.

Prawdopodobieństwo czytania książek jest odwrotnie proporcjonalne do wieku. Im starsi respondenci, tym mniej wśród nich czytelników, przy czym szczególnie wyróżniają się tu grupy usytuowane na przeciwległych krańcach tej osi – nastolatki i osoby powyżej 70 roku życia.

W 2024 r. lekturę co najmniej jednej książki w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie zadeklarowało 38% respondentów i respondentek w grupie wiekowej 60-70 lat, a grupie 70 lat i więcej tylko 25%. Osoby z obu tych grup – tak jak pozostali czytelnicy z wyjątkiem tych w wieku 15-18 lat – wymieniają przede wszystkim książki drukowane na papierze. Odsetek tych, którzy czytali co najmniej jedną książkę w formacie cyfrowym wynosi ok. 3-4%.

W przypadku najstarszych respondentów (70+) istotnie rzadziej niż w innych grupach wiekowych czytane książki pochodzą z zakupów indywidualnych, co

wskazuje na rolę niekomercyjnych obiegów książek, w tym bibliotek publicznych jako instytucji wspierających potrzeby lekturowe tej kategorii demograficznej.

9.2.2 Poziom wykorzystania nowości wydawniczych zakupionych do bibliotek szkolnych w ramach NPRCz 2.0

Wskaźnik CG_R_2 Poziom wykorzystania nowości wydawniczych zakupionych do bibliotek szkolnych wspartych w ramach NPRCz 2.0 jest obliczony na podstawie informacji o liczbie szkół, które w danym roku skorzystały z dofinansowania wraz z liczbą uczniów korzystających z bibliotek szkolnych oraz wypożyczających, zakupione w ramach wsparcia, nowości wydawnicze. Wskaźnik określono jako: liczba uczniów korzystających z zakupionych nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych / ogólna liczba uczniów w szkołach objętych programem⁹.

- Wykonanie wskaźnika w 2024 r.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Operatora Priorytetu 3 NPRCz 2.0, w 2024 r. wskaźnik ten został zrealizowany na poziomie 55% a więc w stopniu odbiegającym od przyjętych założeń (74,32% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego).

Osiągnięcie zakładanego wskaźnika przekroczyło możliwości organizacyjne szkół. Książki zakupione w danym roku realizacji programu są udostępniane czytelnikom bibliotek szkolnych w okresie: październik - listopad i do połowy grudnia. Wynika to z: harmonogramu realizacji Priorytetu 3 NPRCz 2.0 (umowy są podpisywane w okresie kwiecień - czerwiec, natomiast środki na realizację programu trafiają do organów prowadzących od wojewodów często dopiero w czerwcu, dlatego zakupy są dokonywane już w kolejnym roku szkolnym) i specyfiki pracy szkoły¹⁰.

Ponadto w części szkół w miesiącach październik–listopad 2024 r. przeprowadzana była inwentaryzacja zbiorów bibliotecznych. Biblioteka szkolna była w tym czasie nieczynna dla czytelników i nie udostępniano zbiorów uczniom. W 2024 r. zdarzały się także sytuacje losowe, które miały wpływ na osiągnięcie wskaźnika, jak na przykład ogłoszenie stanu klęski żywiołowej w czterech województwach ze względu na powódź¹¹.

⁹ por. Załącznik do uchwały nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r., s. 195 oraz załącznik do uchwały nr 23/2024 Rady Ministrów z dnia 14.02.2024 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, s.194.

¹⁰ Na początku nowego roku szkolnego, we wrześniu, nauczyciele bibliotekarze zajmują się dystrybucją podręczników szkolnych. Dopiero po wypełnieniu tych obowiązków mogą przystąpić do realizacji programu. Po dokonaniu rozeznania rynku, zamówieniu książek, dostarczeniu ich do szkoły, zachodzi też konieczność wprowadzenia przez nauczycieli bibliotekarzy w krótkim czasie znacznego zasobu nowości wydawniczych do inwentarza biblioteki szkolnej.

¹¹ Spośród innych problemów zgłaszanych przez szkoły przykładowo można wskazać: 1) awarię centralnego ogrzewania, przez co biblioteka nie była dostępna w pełnym zakresie dla uczniów; 2) biblioteka w trakcie realizacji programu przechodziła remont generalny co ograniczyło możliwość działania; 3) proces weryfikacji cen, realizacji zamówień, opracowywania i wprowadzania nowości książkowych do programu bibliotecznego został zakończony dopiero pod koniec listopada; 4) w czasie realizacji programu nauczyciel bibliotekarz przez miesiąc przebywał na zwolnieniu lekarskim; 5) bardzo długi okres oczekiwania na realizację zamówienia po zakupieniu książek, udostępnianie zakupionych książek czytelnikom rozpoczęło się na przełomie października i listopada 2024 r.

Należy podkreślić, iż procedura związana z zakupem książek, ich ewidencją i włączeniem do księgozbioru w cyklu roku szkolnego miała decydujący wpływ na to, że uczniowie nie mogli w 2024 roku wypożyczyć wszystkich książek zakupionych w ramach NPRCz 2.0. Również ze względu na krótki czas pomiędzy okresem sprawozdawczym, a zakupem i przygotowaniem książek do wypożyczenia w ramach programu, trudno było opracować statystykę w taki sposób, aby ukazywała rzeczywiste zainteresowanie nowościami.

Dlatego – biorąc po uwagę okres, w którym książki są udostępniane uczniom - dane nie odzwierciedlają rzeczywistego zainteresowania nowościami wydawniczymi zakupionymi w ramach Priorytetu 3 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 w 2024 roku. Stąd niższy niż zakładany poziom wykorzystania nowości wydawniczych zakupionych w 2024 roku.

9.2.3. Poziom społeczny oddziaływanie bibliotek

Wskaźnik CG_R_3 Poziom społeczny oddziaływanie bibliotek – jest obliczany na podstawie sondażowego badania czytelnictwa Biblioteki Narodowej. Jest to łączny odsetek osób, które w badaniu BN zadeklarowały, że w ciągu roku poprzedzającego moment badania odwiedziły osobiście jakąś bibliotekę oraz/lub, że wśród wymienionych przez siebie książek czytały przynajmniej 1 książkę pochodzącą z biblioteki. Taka formuła wskaźnika pozwala uchwycić te osoby, które czytają książki z bibliotek choć nie wypożyczyły ich osobiście oraz te, które odwiedzają siedziby bibliotek niekoniecznie w celu czytania książek. Celowo zrezygnowano z rozróżniania typów bibliotek (publiczne/szkolne/itp.) ponieważ część czytelników korzysta jednocześnie/czyta książki z więcej niż jednego rodzaju bibliotek. Z tego też względu (częściowego pokrywania się grup użytkowników różnych typów bibliotek) oraz ze względu na to, że w badaniu sondażowym BN biorą udział jedynie osoby wieku 15 i więcej lat, wartości wskaźnika społecznego oddziaływanie bibliotek nie można odnosić bezpośrednio do wartości statystyk GUS. Celem NPRCz 2.0. jest wzrost wskaźnika poziom społecznego oddziaływanie bibliotek w kolejnych latach trwania Programu, przy czym wskaźnik jest wrażliwy na zachodzące procesy cywilizacyjne, w szczególności konkurencję innych mediów i sposobów dostępu do treści¹².

- Wykonanie wskaźnika w 2024 r.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Bibliotekę Narodową wskaźnik ten w 2024 r. został zrealizowany na poziomie 17,3%. Osiągnięta wartość ulega systematycznej poprawie, jest jednak niższa niż przyjęte założenia (88,72% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego).

¹² por. Załącznik do uchwały nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r., s. 196 oraz załącznik do uchwały nr 23/2024 Rady Ministrów z dnia 14.02.2024 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, s.194.

W 2024 r. wzrósł zarówno sumaryczny składnik ogólny (na który składają się trzy grupy użytkowników bibliotek) jak i jego istotne składowe: grupa osób deklarujących osobiste odwiedziny w bibliotece oraz tych, którzy oprócz osobistych odwiedzin zadeklarowali również lekturę wypożyczonych z bibliotek pozycji.

WSKAŹNIK SPOŁECZNEGO ODDZIAŁYWANIA BIBLIOTEK		XI 2024
		17,3%
w tym liczba/odsetek osób, które:		
(I) W badanym okresie ODWIEDZIŁY bibliotekę, ale wśród przeczytanych książek NIE WYMIENIŁY książek z biblioteki		9,4%
(II) Wśród przeczytanych książek WYMIENIŁY książki z biblioteki pomimo tego, że w badanym okresie NIE ODWIEDZIŁY żadnej biblioteki		0,7%
(III) W badanym okresie ODWIEDZIŁY bibliotekę i wśród przeczytanych książek WYMIENIŁY książki z biblioteki		7,2%

Dane ze sprawozdania BN

Oprócz wzrostu ogólnego odsetka osób, które w badaniu z 2024 r. zadeklarowały osobiste odwiedziny w bibliotece, należy podkreślić wciąż rosnący udział mężczyzn w tej grupie – zarówno wśród użytkowników bibliotek publicznych jak też wszystkich typów bibliotek (włączając w to biblioteki szkolne czy uczelniane).

Bez względu na to, czy mężczyźni przychodzą do bibliotek w związku z nauką lub wykonywaną pracą, aby wypożyczyć książki dla siebie lub towarzysząc swoim dzieciom czy też po to, aby wziąć udział w spotkaniach autorskich i innych aktywnościach w bibliotekach jest to trwający pozytywny trend, na który składa się kilka elementów: zwiększenie dostępności bibliotek, a przede wszystkim ich otwarcie w soboty, tj. w dni, kiedy mogą je odwiedzić mężczyźni aktywni zawodowo, poszerzenie oferty bibliotek oraz zmiana jej społecznego wizerunku.

Choć to biblioteki publiczne są głównym beneficjentem NPRCz 2.0., wsparciem objęte są także biblioteki szkolne i pedagogiczne. Z tego względu na ogólny wskaźnik społecznego oddziaływania bibliotek składają się odwiedziny w bibliotekach różnego typu oraz książki pochodzące z ze wszystkich rodzajów bibliotek (także w postaci ebooków czytanych przez kody zdalnego dostępu¹³). Jest to uzasadnione, ponieważ użytkownicy bibliotek nie muszą zdawać sobie sprawy z niuansów organizacyjnych, postrzegając bibliotekę publiczno-szkolną jako bibliotekę szkolną czy bibliotekę wojewódzką jako bibliotekę naukową¹⁴. Po drugie – w zdecydowana większość bibliotek w Polsce finansowana jest ze

¹³ W 2024 r. ten typ lektury wskazała jedna osoba

¹⁴ 14 bibliotek wojewódzkich ma w GUS podwójny status: biblioteki publicznej i biblioteki naukowej.

środków publicznych¹⁵. Po trzecie – na ogólne postrzeganie instytucji biblioteki rzutują wcześniejsze – pozytywne lub negatywne – jednostkowe doświadczenia z odwiedzin w bibliotekach szkolnych, publicznych i wszelkich innych oraz interakcji z zatrudnionymi w nich bibliotekarzami.

Odsetek osób, które w danym roku odwiedziły bibliotekę publiczną, szkolną lub innego typu	2024
	16,6%
mężczyzna, 15-24 lata	26,7%
mężczyzna, 25-39 lat	12,4%
mężczyzna, 40-59 lat	13,8%
mężczyzna, 60-więcej	7,2%
mężczyźni ogółem	13,3%
kobieta, 15-24 lata	34,5%
kobieta, 25-39 lat	23,0%
kobieta, 40-59 lat	18,6%
kobieta, 60-więcej	13,4%
kobiety ogółem	19,5%

Dane ze sprawozdania BN

9.2.4 Liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. wartość dla Priorytetów 1-4 razem

Wskaźnik liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. jest obliczany na podstawie umów podpisanych i zrealizowanych przez operatorów bezpośrednio z bibliotekami (KI 1.1, KI 1.2, KI 2.1, KI 4.1) lub w ramach umów podpisanych z innymi podmiotami na wsparcie bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego (KI 3.1 i KI 3.2). W pierwszym przypadku każda zrealizowana umowa jest równoznaczna z jedną wspartą biblioteką, w drugim przypadku liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. jest ustalana na podstawie treści podpisanej umowy i sprawozdania z jej realizacji. Wskaźnik nie jest monitorowany w ramach Kierunku interwencji 4.2. Kampania społeczno-informacyjna¹⁶.

• Wykonanie wskaźnika w 2024 r.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Operatorów Priorytetów 1, 2, 3 i 4 NPRCz 2.0, w 2024 r. wskaźnik ten został zrealizowany na poziomie 7,10 tys.

¹⁵ Z 8876 placówek bibliotecznych działających w Polsce w 2023 roku, do bibliotek potencjalnie finansowanych ze środków pozabudżetowych bo wypracowanych przez przedsiębiorstwa może należeć część bibliotek fachowych i zakładowych (250), fachowo-beletrystycznych (45) oraz ośrodków informacji naukowo-technicznej (12).

¹⁶ por. Załącznik do uchwały nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r., s. 196 oraz załącznik do uchwały nr 23/2024 Rady Ministrów z dnia 14.02.2024 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, s.195.

wobec zakładanych 7,59 tys., a więc w stopniu nieco niższym od przyjętych założeń (93,53% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego).

Na osiągniętą w 2024 r. wartość wskaźnika CG_P_1, a więc liczbę bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (wartość dla Priorytetów 1-4 razem) wpływ miało wykonanie wskaźnika w Priorytecie 1, w Kierunku interwencji 1.1. oraz w priorytecie 3, w Kierunku interwencji 3.1.

W 2024 r. w ramach K.I.1.1. Biblioteka Narodowa wykonała wskaźnik CG_P_1 w 89%: spośród 2 527 uprawnionych podmiotów z całego kraju 464 nie skorzystało z możliwości dofinansowania zakupów nowości (tym samym z dofinansowania w ramach Kierunku interwencji 1.1. skorzystało 81,64%¹⁷ uprawnionych bibliotek). Decyzję o nieprzystąpieniu w 2024 r. do udziału w tym kierunku interwencji NPRCz 2.0 biblioteki tłumaczyły przede wszystkim brakiem chęci spełnienia jednego z wymaganych warunków Programu, tj. obowiązkowego otwarcia biblioteki (lub filii) przez przynajmniej połowę sobót w roku przez przynajmniej cztery godziny. Część bibliotek zgłaszała także niemożliwe do przewidzenia wcześniej ograniczanie przez organizatorów budżetu na zakup nowości.

Ponadto w 2024 r. w ramach K.I.3.1. Ministerstwo Edukacji Narodowej wykazało wykonanie wskaźnika CG_P_1 w 67,36%. Wsparciem zostało objętych 1 886 placówek wychowania przedszkolnego w miejsce zakładanych 2,8 tys.

W ocenie koordynatorów wojewódzkich, którzy są w stałym kontakcie z beneficjentami, realizacja programu mogła przerosnąć możliwości niektórych placówek wychowania przedszkolnego, które nie mają doświadczenia w realizacji programów rządowych, narzekały na ogrom zadań związanych zwłaszcza z monitorowaniem, i nie zdecydowały się na ponowne złożenie wniosku na kolejny rok w ramach programu. Niskie wykonanie wskaźnika CG_P_1 w K.I.3.1. w 2024 r. zostało zrekompensowane wykonaniem tego wskaźnika w K.I. 3.2., który został zrealizowany w 131,68%. Tym samym łączne wykonanie wskaźnika CG_P_1 dla Kierunków interwencji 3.1. oraz 3.2. wyniosło w 2024 r.: 95,66%¹⁸.

¹⁷ W ramach K.I.1.1. w 2024 r. w dwóch przeprowadzonych naborach wniosków dofinansowaniem objęto 2,23 tys. zadania, niemniej część z bibliotek otrzymała dofinansowanie dwukrotnie, co widać w różnicy wykazanej wartości wskaźnika CG_P_1 oraz CG_P_2 dla K.I.1.1. za 2024 r.

¹⁸ W 2024 roku w ramach Priorytetu 3 NPRCz 2.0 wsparciem zostało objętych 4 783 placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i bibliotek pedagogicznych (zakładany wskaźnik CG_P_1 dla obydwu kierunków interwencji razem to 5 tys. podmiotów).

Tabela 5 Szczegółowe zestawienie wykonania wskaźników NPRCz 2.0 w 2024 r.

W celu czytelnej prezentacji danych dotyczących wskaźników NPRCz 2.0 wprowadzono zaokrąglenie danych do tysięcy i milionów, z zachowaniem prezentacji danych do dwóch miejsc po przecinku. Rozwiązanie zastosowano dla tych wskaźników, w odniesieniu do których osiągnięte wartości wskazywały na zasadność takiego zaokrąglenia.

Poniżej, w tabeli w kolumnach nr 7 i 11 dane opisane jako: „% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego” oraz „% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.” przedstawiają obliczenie wartości % z zachowaniem dokładności do danych jednostkowych, które są również przywoływane w tekście sprawozdania w nawiązaniu do wybranych danych prezentowanych w tabeli. Wykazany w tabeli poniżej % realizacji wartości docelowej danego wskaźnika jest zgodny z osiągniętym, natomiast może on nieznacznie różnić się od wartości jaka wynika z obliczeń dokonanych na podstawie danych po zaokrągleniu.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = 6/5 * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = 10/8 * 100\%$
Cel główny										
CG_R_1	nie dotyczy	rezultat	Poziom czytelnictwa (czytanie przynajmniej jednej książki w ciągu roku)	40,5%	41,0%	101,23%	41,0%	nie dotyczy	41,00%	100,00%
CG_R_2	nie dotyczy	rezultat	Poziom wykorzystania nowości wydawniczych zakupionych do bibliotek szkolnych w ramach NPRCz 2.0.	74,0%	55,00%	74,32%	74,0%	nie dotyczy	55,00%	74,32%
CG_R_3	nie dotyczy	rezultat	Poziom społecznego oddziaływania bibliotek	19,5%	17,3%	88,72%	20,0%	nie dotyczy	17,30%	86,50%

¹⁹ Wartość przedstawia wyniki obliczeń z zachowaniem dokładności do danych jednostkowych i może nieznacznie różnić się od wartości otrzymanej po dokonaniu obliczeń danych po zaokrągleniu.

²⁰ Wartość przedstawia wyniki obliczeń z zachowaniem dokładności do danych jednostkowych i może nieznacznie różnić się od wartości otrzymanej po dokonaniu obliczeń danych po zaokrągleniu.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = \frac{6}{5} * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = \frac{10}{8} * 100\%$
CG_P_1	wartość dla Priorytetów 1-4 razem	produkt	Liczba bibliotek i placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (w tys.)	7,59 tys. ²¹	7,10 tys.	93,53%	36,38 tys. ²²	28,32 tys.	28,23 tys.	77,59% ²³
Cel szczegółowy 1 / Priorytet 1										
CG_P_1	1.1.	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	2,50 tys.	2,23 tys.	89,00%	12,50 tys.	9,40 tys.	9,40 tys.	75,23%

²¹ W 2023 r. została przyjęta uchwała nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14.02.2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W wyniku nowelizacji (począwszy od danych dla 2023 r.) nastąpiła zmiana wartości wskaźnika CG_P_1 dla Kierunku interwencji 1.2. w Priorytecie 1, a tym samym wartość wskaźnika CG_P_1 dla wszystkich czterech Priorytetów, tj. dla wskaźnika przypisanego do celu głównego Programu. Pierwotnie założoną wartość wskaźnika dla 2024 r. na poziomie celu głównego tj. 7,73 tys. zastąpiono wartością skorygowaną tj. 7,59 tys. Wykazane w sprawozdaniu za 2024 r., w kolumnie nr 7, wartości w % wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego dla wskaźnika CG_P_1 celu głównego odnoszą się do obowiązującej wartości tego wskaźnika.

²² W 2023 r. została przyjęta uchwała nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14.02.2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W wyniku nowelizacji nastąpiła zmiana wartości docelowej wskaźnika CG_P_1 dla Kierunku interwencji 1.2. w Priorytecie 1, a tym samym wartość docelowa wskaźnika CG_P_1 dla wszystkich czterech Priorytetów, tj. dla wskaźnika przypisanego do celu głównego Programu. Pierwotnie założoną wartość docelową wskaźnika na poziomie celu głównego tj. 36,74 tys. zastąpiono wartością skorygowaną tj. 36,38 tys. Wykazane w sprawozdaniu za 2024 r., w kolumnie nr 11, wartości w % dla wskaźnika CG_P_1 celu głównego odnoszą się do obowiązującej wartości docelowej tego wskaźnika.

²³ Dla wskaźnika CG_P_1 pozycja „% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.” w kolumnie 11 została wyznaczona na podstawie zrealizowanych umów z beneficjentami w latach 2021-2024. Mając na uwadze fakt, iż dla wybranych Kierunków interwencji NPRCz 2.0 zadania są realizowane w okresie wykraczającym poza jeden rok kalendarzowy, przy założeniu, iż wszystkie podpisane i nadal realizowane umowy zostaną pomyślnie zakończone, wartość wskaźnika wyniosłaby: 77,83%. W odniesieniu do Kierunków interwencji, w których projekty są realizowane przez minimum dwa lata, w odniesieniu do wskaźnika CG_P_1, wykazano w pozycji „% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.” wartość odnoszącą się do już zrealizowanych umów, jednak w przypisie dla każdej z nich wskazano zakładaną wartość, wynikającą z liczby nadal realizowanych umów.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = 6/5 * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = 10/8 * 100\%$
CG_P_1_a	1.1.	produkt	w tym: liczba bibliotek, które w ramach NPRCz 2.0. zakupiły usługę zdalnego dostępu do książek w formacie e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków	0,95 tys.	0,85 tys.	89,37%	4,35 tys.	2,98 tys.	2,98 tys.	68,53%
P_1	1.1.	produkt	Liczba zakupionych nowości w bibliotekach/ placówkach wychowania przedszkolnego objętych wsparciem (zakupionych z projektu)	2,50 mln	3,25 mln	130,00%	14,43 mln	13,48 mln	13,48 mln	93,42%
CG_P_1	1.2.	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	7 ²⁴	7	100,00%	142 ²⁵	142	137	96,48% ²⁶

²⁴ W 2023 r. została przyjęta uchwała nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14.02.2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W wyniku nowelizacji nastąpiła zmiana wartości wskaźnika CG_P_1 dla Kierunku interwencji 1.2. w Priorytecie 1, począwszy od danych dla 2023 r. Pierwotnie założoną wartość wskaźnika dla 2024 r. tj. 151 zastąpiono wartością skorygowaną tj. 7. Wykazane w kolumnie nr 7 w sprawozdaniu za 2024 r. wartości w % wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego odnoszą się do nowej, obecnie obowiązującej wartości dla wskaźnika CG_P_1 w Priorytecie 1, Kierunek interwencji 1.2.

²⁵ W 2023 r. została przyjęta uchwała nr 23/2023 Rady Ministrów z dnia 14.02.2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W wyniku nowelizacji nastąpiła zmiana wartości docelowej wskaźnika CG_P_1 dla Kierunku interwencji 1.2. w Priorytecie 1. Pierwotnie założoną wartość docelową wskaźnika: 496 zastąpiono wartością skorygowaną tj. 142, wynikającą z wdrażania K.I.1.2. Wykazane w sprawozdaniu za 2024 r. wartości w % dla K.I.1.2. odnoszą się do nowej, obecnie obowiązującej wartości docelowej wskaźnika CG_P_1 dla Kierunku interwencji 1.2.

²⁶ Wartość 96,48% dla Kierunku interwencji 1.2. wykazana w sprawozdaniu za 2024 (jako % realizacji wartości docelowej dla 2025 r.) została wyznaczona na podstawie zrealizowanych umów w tym Kierunku interwencji. Przy założeniu, że wszystkie podpisane i nadal realizowane umowy zostaną z sukcesem zakończone, wartość wskaźnika dla Kierunku interwencji 1.2 wyniosłaby: 100%.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = 6/5 * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = 10/8 * 100\%$

Cel szczegółowy 2 / Priorytet 2

CG_P_1	2.1.	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	30 (120)	37 (80)	139,13% (76,84%)	164	119	76	46,34% ²⁷
P_4	2.1.	produkt	Liczba bibliotek objętych wsparciem, które w wyniku projektu dostosowano do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	17	31	182,35%	93	85	58	62,37% ²⁸

²⁷ Wartość 46,34% dla Kierunku interwencji 2.1. wykazana w sprawozdaniu za 2024 (jako % realizacji wartości docelowej dla 2025 r.) została wyznaczona na podstawie zrealizowanych umów w tym Kierunku interwencji. Przy założeniu, że wszystkie podpisane i nadal realizowane umowy (dotyczące projektów inwestycyjnych) zostaną z sukcesem zakończone, wartość wskaźnika dla Kierunku interwencji 2.1. wyniosłaby: 72,56%.

²⁸ Wartość 62,37% dla wskaźnika P_4 w Kierunku interwencji 2.1. wykazana w sprawozdaniu za 2024 r. (jako % realizacji wartości docelowej dla 2025 r.) została wyznaczona na podstawie zrealizowanych umów w tym Kierunku interwencji. Przy założeniu, że wszystkie podpisane i nadal realizowane umowy (dotyczące projektów inwestycyjnych) zostaną z sukcesem zakończone, wartość wskaźnika dla Kierunku interwencji 2.1 wyniosłaby: 91,40%

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = \frac{6}{5} * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = \frac{10}{8} * 100\%$

Cel szczegółowy 3 / Priorytet 3

CG_P_1	K.I. 3.1.	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	2,80 tys.	1,89 tys.	67,36%	13,10 tys.	8,07 tys.	8,07 tys.	61,58%
P_1	K.I. 3.1	produkt	Liczba zakupionych nowości w bibliotekach/ placówkach wychowania przedszkolnego objętych wsparciem (zakupionych z projektu)	367,00 tys.	258,14 tys.	70,34%	1,70 mln	1,33 mln	1,33 mln	78,42%
CG_P_1	K.I. 3.2	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	2,20 tys.	2,90 tys.	131,68%	10,30 tys.	10,40 tys.	10,40 tys.	100,97%
P_1	K.I. 3.2.	produkt	Liczba zakupionych nowości w bibliotekach/ placówkach wychowania przedszkolnego objętych wsparciem (zakupionych z projektu)	0,53 mln	0,81 mln	153,70%	2,40 mln	3,35 mln	3,35 mln	139,79%

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = 6/5 * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = 10/8 * 100\%$

Cel szczegółowy 4 / Priorytet 4

CG_P_1	K.I. 4.1.	produkt	Liczba bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	45(90)	47(94)	104,44% (104,44%)	180	189	142	78,89% ²⁹
RB_7	K.I. 4.1.	rezultat bezpośredni	Liczba zrealizowanych projektów edukacyjno-animacyjnych w ramach partnerstw	360	746 ³⁰	207,22%	1 395	1 519 ³¹	2207 ³²	158,21%

²⁹ Wartość 78,89% dla Kierunku interwencji 4.1. wykazana w sprawozdaniu za 2024 r. (jako % realizacji wartości docelowej dla 2025 r.) została wyznaczona na podstawie zrealizowanych umów w tym Kierunku interwencji. Przy założeniu, że wszystkie podpisane i nadal realizowane umowy zostaną z sukcesem zakończone wartość wskaźnika dla Kierunku interwencji 4.1. wyniosłaby: 105%.

³⁰ Wartość stanowi sumę liczb projektów sprawozdanych przez 94 beneficjentów za rok 2024.

³¹ Wartość stanowi sumę skumulowaną z lat 2021-2024 tj.: (617 projektów zadeklarowanych we wnioskach beneficjentów BLISKO do realizacji w latach 2021-2022; 401 projektów zadeklarowanych we wnioskach beneficjentów BLISKO do realizacji w 2023 r.; 501 projektów zadeklarowanych we wnioskach beneficjentów BLISKO do realizacji w 2024 r.).

³² Wartość stanowi sumę skumulowaną z lat 2021-2024 (projekty zrealizowane w poszczególnych latach 298 (2021), 537 (2022), 626 (2023), 746 (2024)).

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Realizacja wskaźnika w okresie			Realizacja wskaźnika od początku realizacji programu			
				Wartość docelowa dla okresu sprawozdawczego	Wartość osiągnięta	% realizacji wartości docelowej dla okresu sprawozdawczego	Wartość docelowa dla 2025 r.	Wartość szacowana na dzień zakończenia realizacji projektu (na podstawie wszystkich podpisanych umów)	Wartość osiągnięta od początku realizacji programu	% realizacji wartości docelowej dla 2025 r.
1	2	3	4	5	6	$7^{19} = \frac{6}{5} * 100\%$	8	9	10	$11^{20} = \frac{10}{8} * 100\%$
P_9	K.I. 4.2.	produkt	Zasięg kampanii, rozumiany jako liczba osób, które zetknęły się z komunikatami informacyjnymi NPRCz 2.0. przynajmniej jeden raz w trakcie trwania kampanii	18,50 mln	20,60 mln ³³	111,35%	96,80 mln	nie dotyczy	93,00 mln	96,07%
P_10	K.I. 4.2.	produkt	Liczba wejść na stronę www NPRCz 2.0	55,00 tys.	116,00 tys.	210,91%	280,00 tys.	nie dotyczy	455,58 tys.	162,71%

Wyjaśnienie oznaczeń ID przyjętych dla wskaźników NPRCz 2.0.:

CG_R – wskaźnik rezultatu przyjęty dla celu głównego NPRCz 2.0.,

CG_P – wskaźnik produktu przyjęty dla celu głównego NPRCz 2.0. (monitorowany na poziomie każdego z Priorytetów), P – wskaźnik produktu, przyjęty dla danego Kierunku interwencji (ten sam wskaźnik, oznaczony tym samym numerem, może mieć zastosowanie w odniesieniu do kilku Kierunków interwencji NPRCz 2.0.),

RB – wskaźnik rezultatu bezpośredniego, przyjęty dla danego Kierunku interwencji.

Suma zasięgów w internecie, radiu i telewizji: 66 247 200. Wskaźnik rozpoznawalności kampanii: 25%. $66\,247\,200 \times 0,25 = 16\,561\,800$. Dodając zasięgi outdoor otrzymaliśmy wskaźnik 20 551 800 ~20,6 mln.

9.3. Informacja o wskaźnikach monitorowanych dla NPRCz 2.0.

Opis sporządzono na podstawie informacji przedstawionych przez Operatorów Priorytetów, przygotowanych na podstawie danych sprawozdawanych przez beneficjentów Programu oraz z uwzględnieniem analiz przeprowadzonych przez Jednostkę Ewaluacji i Monitoringu Programu. W odniesieniu do wskaźników monitorowanych nie szacowano ich wartości, dane są gromadzone wraz z postępem realizacji Programu.

9.3.1. Informacja o wskaźnikach monitorowanych dla NPRCz 2.0 w 2024 r.

Z przedstawionych poniżej danych, zgromadzonych na podstawie wskaźników monitorowanych dla NPRCz 2.0 w 2022 r., wynika, iż w 34,9% spośród unikalnych bibliotek³⁴ (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. uruchomiono koła lub kluby czytelnicze. Ponadto, w przypadku 20,0% unikalnych beneficjentów uruchomiono koła lub kluby inne niż czytelnicze.

O aktywności podmiotów skutecznie ubiegających się o wsparcie z NPRCz 2.0 świadczy fakt, iż 33,1% z nich zostało objęte wsparciem także w innych (poza NPRCz 2.0) programach wspierających czytelnictwo. Można więc przyjąć, iż ci beneficjenci NPRCz 2.0 reprezentują instytucje mocno zaangażowane w świadczenie jak najlepszych usług dla swoich odbiorców, które jednocześnie są otwarte na zmiany i nowe wyzwania (jakimi jest realizacja projektów finansowanych z zewnętrznych źródeł).

Tabela 6 Szczegółowe zestawienie wskaźników monitorowanych NPRCz 2.0 za 2024 r.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	WARTOŚĆ w 2024 r.
Cel główny					
CG_P_2	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	produkt	Liczba unikalnych bibliotek (publicznych, szkolnych i pedagogicznych) oraz placówek wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	6,55 tys. ³⁵

³⁴ W obliczeniach na podstawie tabel monitoringowych za 2024 r. w odniesieniu do Priorytetu 3 nie uwzględniono danych z województwa wielkopolskiego, gdyż z tego województwa nie dostarczono tabel monitoringowych.

³⁵ W obliczeniach wskaźnika CG_P_2 uwzględniono niepowtarzające się biblioteki publiczne, niepowtarzające się placówki wychowania przedszkolnego oraz niepowtarzające się biblioteki szkolne i pedagogiczne niezależnie od etapu realizacji projektu tzn. uwzględniono projekty niezakończone, które są realizowane w okresie dłuższym niż jeden rok sprawozdawczy (co jest zasadniczą różnicą w stosunku do wskaźnika CG_P_1).

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	WARTOŚĆ w 2024 r.
RB_1	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba użytkowników zarejestrowanych w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	7,25 mln
RB_2	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	5,92 mln
RB_3	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba wypożyczeń na zewnątrz w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	101,45 mln
RB_4	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba zorganizowanych konkursów, imprez, lekcji bibliotecznych itp. wydarzeń w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	480,49 tys.
RB_dodatkowy_1	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba uczestników zorganizowanych konkursów, imprez, lekcji bibliotecznych itp. wydarzeń w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	11,40 mln
RB_dodatkowy_2	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba bibliotek objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0., w których uruchomiono koła lub kluby czytelnicze	sprawozdania beneficjentów	2,29 tys.
RB_dodatkowy_3	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.) / PII / P III(K.I.3.1. / K.I.3.2) / P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba bibliotek objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0., w których uruchomiono koła lub kluby inne niż czytelnicze	sprawozdania beneficjentów	1,31 tys.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	WARTOŚĆ w 2024 r.	
RB_dodatkowy_4	PI (K.I. 1.1. / K.I.1.2.)/ PII/ P III(K.I.3.1. / K.I.3.2)/ P IV (K.I. 4.1.)	rezultat bezpośredni	Udział biblioteki objętej wsparciem w innych (poza NPRCz 2.0.) programach wspierających czytelnictwo	sprawozdania beneficjentów	2,17 tys.	
Cel szczegółowy 1 / Priorytet 1						
K_1	PI (K.I. 1.1.)	kontekst	Łączny wolumen publikacji w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (z wyłączeniem podręczników)	sprawozdania beneficjentów	115,36 mln	
P_2	PI (K.I.1.1.)	produkt	Liczba ograniczonych czasowo (miesięcznych) kodów zdalnego dostępu do e-booków/ audiobooków/ synchrobooków z komercyjnych platform internetowych zakupionych przez biblioteki w ramach NPRCz 2.0.	sprawozdania beneficjentów	211,16 tys. ³⁶	
P_3	PI (K.I.1.1.)	produkt	Liczba e-booków, audiobooków lub synchrobooków udostępnianych z platform zdalnego dostępu zakupionych przez biblioteki w ramach dotacji NPRCz 2.0. i wkładu własnego w innych modelach licencyjnych niż miesięczne kody zdalnego dostępu.	sprawozdania beneficjentów	kody	14,59 tys.
					strony ³⁷	2,26 mln
					publikacje	2,35 mln

³⁶ We wskaźniku P_2 wykazano wyłącznie liczbę zakupionych miesięcznych kodów zdalnego dostępu. We wskaźniku P_3 wskazano liczbę pozostałych typów zakupionych kodów, tj. dwu- i trzymiesięcznych.

³⁷ W 2024 r. względem lat poprzednich zauważono wśród bibliotek spadek zainteresowania zdalnymi dostęпами do nowości w postaci liczby zakupionych stron oraz kodów dwu- i trzy-miesięcznych na rzecz wzrostu zainteresowania zdalnymi dostęпами w formie publikacji i miesięcznych kodów dostępu. Sytuacja jest najprawdopodobniej spowodowana zamieszczeniem wokół rozliczania się z autorami i wydawcami przez Legimi. Biblioteki kupowały z tego powodu zdalne dostępy u innych dostawców, którzy rozliczają usługi w inny sposób.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	WARTOŚĆ w 2024 r.
RB_5	P I (K.I.1.2.)	rezultat bezpośredni	Liczba operacji wykonanych w zintegrowanym systemie zarządzania zasobami bibliotek przez jego użytkowników.	sprawozdania beneficjentów	0,49 mln
Cel szczegółowy 2 / Priorytet 2					
P_6 ³⁸	P II (K.I.2.1.)	produkt	Liczba energooszczędnych obiektów bibliotecznych (o wartości zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną EP=45 kWh/m2/rok) powstałych w ramach projektu.	sprawozdania beneficjentów	19
P_7	P II (K.I.2.1.)	produkt	Liczba bibliotek, które w wyniku projektu poprawiły poziom dostosowania obiektu do osób ze szczególnymi potrzebami.	sprawozdania beneficjentów	6
P_8	P II (K.I.2.1.)	produkt	Liczba bibliotek, które w wyniku projektu przystosowały wyraźnie oznakowane pomieszczenie przeznaczone do aktywnej pracy z seniorami (osobami starszymi), z wyposażeniem dostosowanym do tej grupy wiekowej.	sprawozdania beneficjentów	36

³⁸ W Odniesieniu do Kierunku 2.1. w Priorytecie 2: 37 z 80 realizowanych w roku sprawozdawczym zadań zakończyło się do 31.12.2024 r.: sprawozdawane wartości dla wskaźników produktu P_6, P_7 i P_8 (wskazujące na działania już zakończone – przystosowanie, powstanie, poprawienie infrastruktury) dotyczą tych właśnie 37 obiektów objętych zadaniami zakończonymi.

ID wskaźnika	Kierunek Interwencji	Rodzaj wskaźnika	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	WARTOŚĆ w 2024 r.
Cel szczegółowy 3 / Priorytet 3					
K_1	P III (K.I.3.2)	kontekst	Łączny wolumen publikacji w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. (z wyłączeniem podręczników).	sprawozdania beneficjentów	23,60 mln
Cel szczegółowy 4 / Priorytet 4					
RB_6	P IV (K.I.4.2.)	rezultat bezpośredni	Liczba wskazań w mediach.	sprawozdanie operatora	14,55 tys.
RB_8	P IV (K.I.4.1.)	rezultat bezpośredni	Liczba bezpośrednich odbiorców/ uczestników projektów edukacyjno-animacyjnych zrealizowanych w ramach partnerstw.	sprawozdania beneficjentów	78,20 tys.

9.4. Informacja o wskaźnikach monitorowanych dla NPRCz 2.0 w 2023 r. w okresie trwałości:

Jednym z założeń realizacji NPRCz 2.0 jest tworzenie warunków dla rozwoju czytelnictwa, w tym także poprzez zapewnienie środków finansowych na realizację określonych inicjatyw. Efekty poszczególnych przedsięwzięć mogą (i powinny) być obserwowane również po zakończeniu realizacji danego projektu.

Do opisu tych zjawisk w formie skwantyfikowanej wybrano wskaźniki monitorowane w okresie trwałości projektu tj. po zakończeniu jego realizacji. Zostały one wskazane w Planie Ewaluacji i Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025. Wskaźniki monitorowane w okresie trwałości projektu zostały wyselekcjonowane spośród wskaźników monitorowanych dla NPRCz 2.0, z zachowaniem podziału i sposobu ich przypisania do poszczególnych Kierunków interwencji Programu³⁹.

³⁹ Z uwagi na fakt, iż pierwsze, jednoroczne projekty dofinansowane ze środków NPRCz 2.0 zostały zakończone w 2021 r. (tj. w pierwszym roku realizacji Programu) wskaźniki monitorowane w okresie trwałości projektu zostały wykazane po raz pierwszy w sprawozdaniu za 2022 r. Jednocześnie dla Kierunków interwencji, w których realizowane są projekty w okresie dłuższym niż jeden rok, dane dotyczące wskaźników monitorowanych w okresie trwałości projektów są wykazywane począwszy od sprawozdania za 2023 r.

Tabela 7 Szczegółowe zestawienie wskaźników monitorowanych NPRCz 2.0 w okresie trwałości projektu za 2024 r.

Priorytet	K.I.	Okres pozyskiwania wskaźników	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	WARTOŚĆ w 2024 r.
Cel szczegółowy 1 / Priorytet 1					
PI	1.1.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_2	Liczba czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	4,99 mln
	1.1.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_3	Liczba wypożyczeń na zewnątrz w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	95,43 mln
	1.2.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_5	Liczba operacji wykonanych w zintegrowanym systemie zarządzania zasobami bibliotek przez jego użytkowników.	0,49 mln
Cel szczegółowy 2 / Priorytet 1					
PII	2.1	10 lat po zakończeniu zadania/projektu	RB_1	Liczba użytkowników zarejestrowanych w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	71,49 tys. ⁴⁰
	2.1.	10 lat po zakończeniu zadania/projektu	RB_2	Liczba czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	60,50 tys.
	2.1.	10 lat po zakończeniu zadania/projektu	RB_3	Liczba wypożyczeń na zewnątrz w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	1,36 mln.
	2.1	10 lat po zakończeniu zadania/projektu	RB_4	Liczba zorganizowanych konkursów, imprez, lekcji bibliotecznych itp. wydarzeń w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	6,84 tys.

⁴⁰ W trakcie 2024 r. zakończyło się 37 zadań, żadne z nich nie weszło w okres trwałości projektu, który w przypadku Kierunku interwencji 2.1. wynosi 10 pełnych lat kalendarzowych po zakończeniu zadania. W 2024 r. w okresie trwałości weszło 32 zadań zakończonych w 2023 r. Ponadto w okresie trwałości nadal znajduje się 7 zadań zakończonych w 2022 r. Dane monitoringowe dotyczące okresu trwałości w PR2 K.I. 2.1. są danymi uzyskanymi od tych 39 podmiotów.

Priorytet	K.I.	Okres pozyskiwania wskaźników	Numer wskaźnika	Nazwa wskaźnika	WARTOŚĆ w 2024 r.
Cel szczegółowy 3 / Priorytet 3					
P III	3.2.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_2	Liczba czytelników (użytkowników aktywnie wypożyczających) w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	700,58 tys. ⁴¹
	3.2.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_3	Liczba wypożyczeń na zewnątrz w bibliotekach objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0.	3,62 mln ⁴²
Cel szczegółowy 4 / Priorytet 4					
P IV	4.1.	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_7	Liczba zrealizowanych projektów edukacyjno-animacyjnych w ramach partnerstw	0,99 tys. ⁴³
	4.1	1 rok po zakończeniu zadania/projektu	RB_8	Liczba bezpośrednich odbiorców/ uczestników projektów edukacyjno-animacyjnych zrealizowanych w ramach partnerstw	82,34 tys.

⁴¹ Liczba uczniów aktywnie wypożyczających z bibliotek szkolnych objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0 w 2023 roku, którzy wypożyczyli książki w 2024 roku.

⁴² Liczba wypożyczeń w 2024 roku z bibliotek szkolnych objętych wsparciem w ramach NPRCz 2.0. w 2023 roku.

⁴³ W roku sprawozdawczym 2024 monitoringiem trwałości objęty był drugi nabór BLISKO (2022-2023). W 2024 r. w okres trwałości weszło 46 zadań z Kierunku interwencji 4.1. zakończonych w 2023 r. Dane monitoringowe dotyczące okresu trwałości w PR4 K.I. 4.1. są danymi uzyskanymi od tych 46 podmiotów.

II. SPRAWOZDANIE Z WDRAŻANIA NPRCz 2.0 ZA 2024 ROK

1. Priorytet 1 - Poprawa oferty bibliotek publicznych

1.1. Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.

Wszelkie działania prowadzone były w oparciu o zatwierdzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 27 marca 2023 roku *Regulamin konkursów na lata 2023-2025 w ramach Priorytetu 1 Poprawa Oferty bibliotek publicznych. Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych.*

1.1.1 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 1.1

Od rozpoczęcia realizacji NPRCz 2.0. w ramach Kierunku interwencji 1.1 - uruchomiono siedem naborów i podpisano 9 404 umów o łącznej wartości 115 mln zł.

W ubiegłym roku w ramach Kierunku interwencji 1.1. uruchomiono dwa nabory wniosków na łączną kwotę 33 mln zł. W ramach naborów złożono **2 225** poprawnych formalnie wniosków. W wyniku przeprowadzonej oceny formalnoprawnej udzielono 2 225⁴⁴ dofinansowań dla 2 063 bibliotek publicznych.

W ramach pierwszego naboru złożono 2 050 poprawnych formalnie wniosków i tyle samo podpisano umów na łączną kwotę w wysokości 30, 8 mln zł. W ramach zaś drugiego naboru złożono 175 poprawnie formalnych wniosków i podpisano tyle samo umów na łączną kwotę 1,2 mln zł ze środków budżetu państwa.

Spośród 2 050 bibliotek, które otrzymały dofinansowanie w pierwszym naborze, 162 z nich otrzymały dofinansowania również w drugim naborze. Tylko w jednym naborze wzięło udział 1 901 bibliotek, z czego: 1 888 bibliotek wzięło udział tylko w pierwszym naborze i 13 bibliotek tylko w drugim naborze.

1.1.2 Wdrażanie Kierunku interwencji 1.1

Na podstawie zaakceptowanego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Regulaminu konkursu w ramach Priorytetu 1 Poprawa oferty bibliotek Publicznych Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości*

---

⁴⁴ Niektóre biblioteki wzięły udział w dwóch naborach stąd różnica w wartościach między udzielonymi dofinansowaniami a liczbą podmiotów które otrzymały wsparcie w ramach Kierunku interwencji 1.1

wydawniczych oraz uchwalonych przez Zespół Sterujący - *Kryteriów i zasad rozdziału dotacji w roku 2024*, biblioteki wojewódzkie dokonały podziału środków w ramach województw jednocześnie prosząc o ich korektę. Osiem bibliotek wojewódzkich zgłosiło możliwość przyjęcia większej dotacji niż przewidziano według kryteriów, z kolei dziewięć bibliotek wojewódzkich zgłosiło niemożliwość rozdzielenia całej przyznanej kwoty, przede wszystkim z powodu niespełnienia przez biblioteki publiczne warunków uprawniających do ubiegania się o dotację tj. otwarcia w przynajmniej ½ sobót w roku przez przynajmniej 4 godziny oraz z powodu braku zabezpieczenia przez biblioteki publiczne wkładu własnego na odpowiednim poziomie.

Po akceptacji *nowego kryterium podziału środków* w ramach K.I. 1.1 przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, od 11-24 czerwca trwał nabór wniosków, podczas którego, dokonano 7 korekt a spośród 2067 bibliotek wskazanych do dofinansowania 11 z nich nie złożyło wniosku w terminie naboru - nie zgłaszając swojej rezygnacji WBP.

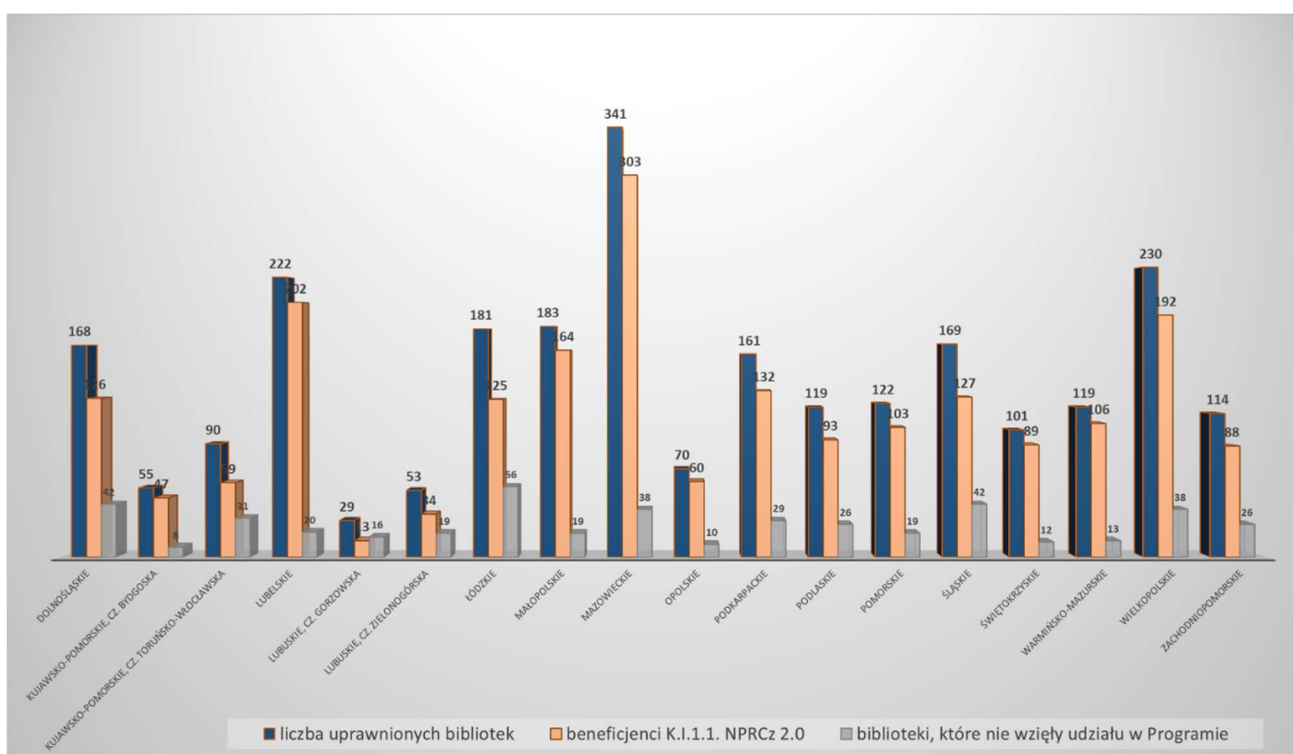
Na etapie oceny formalnoprawnej okazało się, że z spośród 2056 złożonych wniosków, 4 biblioteki złożyły wniosek po terminie, a dwóch wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o dofinansowanie. Po akceptacji Zespołu Sterującego, w lipcu 2024 r., lista rankingowa została przesłana do zatwierdzenia przez MKiDN. Ostatecznie 2050 wnioskodawców zostało ocenionych pozytywnie (4 negatywnie), z którymi podpisano umowy.

W ramach II naboru do K.I. 1.1 wnioski złożyło 177 bibliotek, z czego do dofinansowania wytypowano **175** z nich (2 wnioski rozpatrzone negatywnie z powodów błędów), z którymi podpisano umowy.

Łącznie w 2024 roku w ramach K.I.1.1. (dwa nabory) udzielono 2225 dofinansowań na łączną kwotę 31,9 mln zł, a dofinansowanie otrzymało 2063 bibliotek publicznych.

W wyniku nierozdysponowania całej kwoty przeznaczonej na realizację w 2024 r. K.I. 1.1, na podstawie decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 8 grudnia 2024 r. wprowadzono blokadę środków w wysokości **1.080.726 zł** , .

Wykres 1 Liczba uprawnionych bibliotek i udzielonych dofinansowań z podziałem na województwa w 2024 r

Dane na podstawie sprawozdania Operatora Priorytetu 1

1.1.3 Kwestie mające wpływ na wykonanie Kierunku interwencji 1.1

W grudniu 2024 roku przeprowadzono kontrole prawidłowości wykonywania zadań przez biblioteki, które otrzymały dofinansowanie w ramach Kierunku interwencji 1.1. NPRCz 2.0 w 2023 roku. Kontrole przeprowadzono w 10 wytypowanych bibliotekach: *Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku, Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku, Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Stanisława Reymonta w Skierniewicach, Miejska Biblioteka Publiczna w Kraśniku, Gminny Ośrodek Kultury (w Łukowej), Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Rutkach-Kossakach, Gminny Ośrodek Kultury w Rutce-Tartak, Gminna Biblioteka Publiczna w Brańszczyku oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Goraju.*

Zakres przedmiotowy kontroli obejmował m.in. zgodność wydatkowania środków finansowych przyznanych w ramach dofinansowania oraz wkładu własnego beneficjenta z umową dotyczącą dofinansowania zadań realizowanych w ramach K.I.1.1 czy sprawdzenie stopnia realizacji zobowiązań beneficjenta tj. umieszczenia w materiałach promocyjnych i informacyjnych klauzuli „Dofinansowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa

Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” wraz z identyfikacją graficzną.

W 2024 roku spośród **2 527** uprawnionych podmiotów z całego kraju **464** z nich nie wzięły udziału w ubieganiu się o środki. Jako powód nie przystąpienia do naboru biblioteki tłumaczyły przede wszystkim brakiem możliwości spełnienia jednego z wymaganych warunków Programu, tj. obowiązkowego otwarcia biblioteki (lub filii) przez przynajmniej połowę sobót w roku przez przynajmniej cztery godziny. Część bibliotek zgłaszała także niemożliwe do przewidzenia wcześniej ograniczanie przez organizatorów budżetu na zakup nowości.

1.1.4 Analiza informacji w odniesieniu do Kierunku interwencji 1.1

Celem Priorytetu 1 realizowanego w ramach programu wieloletniego Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 jest wzmocnienie potencjału bibliotek w środowiskach lokalnych poprzez wzrost atrakcyjności i dostępności ich zbiorów. Podstawowym elementem przesądającym o atrakcyjności zbiorów danej biblioteki jest wystarczająca liczba nowości wydawniczych, dostępnych w formatach uwzględniających zróżnicowane preferencje czytelnicze (tj. publikacje tradycyjne, e-booki, audiobooki, synchrobooki).

W ramach K.I.1.1. w 2024 roku zakupiono ponad **3,25** mln nowości wydawniczych, w tym ponad **3,17** mln książek drukowanych, ponad **71** tys. audiobooków i ponad 5,6 tys. ebooków, ponad 4,5 tys. zeszytów czasopism oraz **316** nut i map. W ramach usługi zdalnego dostępu do książek w formacie e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków ofertę czytelniczą wzbogacono o **211 tys. kodów miesięcznych**, **14,5 tys. kodów innych niż miesięczne** oraz wykupiono dostęp do 2,26 mln stron i 2,35 mln publikacji od dostawców takich jak: Legimi, EmpikGo, IBUK libra, PWN itp.

Należy zauważyć, że każdego roku usługi zdalnego dostępu zakupuje systematycznie coraz więcej bibliotek. Zgodnie z postanowieniami NPRCz 2.0 biblioteki same decydują, czy i jaką część dotacji chcą przeznaczyć na zakup zdalnych dostępów do publikacji.

Rok 2024 był drugim rokiem, w którym biblioteki, by móc ubiegać się o dofinansowanie, musiały zadeklarować otwarcie w przynajmniej ½ sobót w roku przez przynajmniej 4 godziny. Prawie 82% beneficjentów K.I.1.1 (o 23 więcej niż w 2023 roku) zdecydowało się na otwarcie. Beneficjenci Priorytetu 1 zauważają słuszność postawionej diagnozy, że biblioteki powinny być otwarte w soboty, tj. w dni wolne dla osób pracujących. Niezbędne będzie podejmowanie przez

Operatora kolejnych działań uświadamiających bibliotekarzy i organizatorów o słuszności takiego postępowania.

1.1.5 Postęp finansowy z realizacji Kierunku 1.1

W 2024 roku na zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych w ramach dofinansowania NPRCz 2.0 przeznaczono kwotę 33 mln zł, dofinansowano 2 063 beneficjentów (464 – nie wzięło udziału w Programie). Ostatecznie biblioteki publiczne wydały na zakup nowości wydawniczych 31 880 tys. tj. 96,6% przeznaczonej na 2024 rok kwoty.

Biblioteki, które wnosiły o dofinansowanie na zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych, musiały zagwarantować wkład własny w odpowiedniej wysokości wynikającej z postanowień Programu i Regulaminu konkursu.

Wymagana minimalna wielkość wkładu własnego wnioskodawcy wynosi:

- dla wnioskodawców zaliczonych do I grupy: 50%⁴⁵,
- dla wnioskodawców zaliczonych do II grupy: 65%⁴⁶,
- dla wnioskodawców zaliczonych do III grupy: 80%⁴⁷

We wszystkich grupach zamożności wystąpiło przekroczenie prognozowanego wydatkowania wkładu własnego. W grupie zamożności obejmującej najuboższe gminy wydatkowano wkład własny w 113,40% w stosunku do kwoty minimalnej wg przyznanej dotacji, w II grupie w 107,69%, a w najbogatszej w 100,28%. Ogółem kwota wkładu własnego w 2024 roku została wydatkowana przez beneficjentów w 105,56% w stosunku do kwoty minimalnej. Na uwagę zasługuje wysokie wydatkowanie wkładu własnego w gminach najuboższych i zaliczanych do drugiej, środkowej grupy zamożności.

Beneficjenci, którzy wzięli udział w K.I. 1.1 wykonali zadanie w całości. Tylko w nielicznych przypadkach zadanie zakończyło się częściowym zwrotem niewykorzystanych środków spowodowanym najczęściej opłaceniem faktury za zakup nowości po okresie kwalifikowalności środków, tj. po 30 listopada 2024 roku.

⁴⁵ Do I grupy zalicza się wnioskodawców z gmin o wartości wskaźnika G do 60% wskaźnika Gg.

⁴⁶ Do II grupy zalicza się wnioskodawców z gmin o wartości wskaźnika G powyżej 60%, ale nie więcej niż 100% wskaźnika Gg.

⁴⁷ Do III grupy zalicza się wnioskodawców z gmin o wartości wskaźnika G powyżej 100% wskaźnika Gg.

1.2 Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek

Wszelkie działania prowadzone były w oparciu o zatwierdzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego listy rankingowe bibliotek, w których zostanie wdrożony darmowy system Alma i wyszukiwarka Primo: z dnia 22 grudnia 2021 roku i z dnia 18 maja 2023 roku.

1.2.1 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 1.2

Od rozpoczęcia realizacji NPRCz 2.0. w ramach K.I. 1.2, uruchomiono jeden nabór oraz jeden nabór uzupełniający. W jego wyniku podpisano 142 umowy na przyłączenie do zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek w tym dla :

- 72 biblioteki gmin wiejskich,
- 17 bibliotek z gmin miejsko-wiejskich,
- 16 bibliotek gmin miejskich,
- 9 bibliotek z miast na prawach powiatu,
- 6 bibliotek powiatowych,
- 7 bibliotek wojewódzkich (w tym 2 umowy zostały rozwiązane),
- 17 bibliotek innych typów.

W 2024 roku przeprowadzono działania mające na celu wdrożenie ZSZZB w 7 bibliotekach (6 dużych i 1 z województw świętokrzyskiego, lubelskiego i łódzkiego) oraz utrzymano i przygotowywano ZSZZB do integracji z nowymi bibliotekami w bibliotekach już go posiadających.

W dniu 9 grudnia 2024 r. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęła decyzję o wprowadzeniu blokady na niewykorzystane środki w K.I. 1.2 w wysokości **8 923 zł**.

1.2.2 Wdrażanie Kierunku interwencji 1.2

Wdrożenie 7 bibliotek (poprzedzone cyklem 40 spotkań) odbyło się przebiegło zgodnie z planem i do ZSZZB dołączyły:

1. Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi,
2. Uniwersytet Warszawski – Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie,
3. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II – Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie,
4. Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie – Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej,

5. Polska Akademia Umiejętności – Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie,
6. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie – Biblioteka Główna Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie,
7. Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi – Centralna Biblioteka Rolnicza Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi.

Ponadto Operator Priorytetu 1 zorganizował ponad 577 spotkań koordynacyjnych dla wszystkich wdrażanych bibliotek, na których omówione zostały najważniejsze działania związane z wdrożeniem bibliotek. Proces wdrażania trwał od początku roku do 20 listopada 2024 roku. Najważniejsze prace wykonane przez zespół wdrożeniowy Biblioteki Narodowej w ramach wdrożenia to:

- szkolenia i spotkania wdrożeniowe (w okresie całego wdrożenia),
- przekazanie danych w formacie wymiennym z obecnego systemu biblioteki na FTP BN,
- spotkanie inicjujące dla zespołu wdrożeniowego w bibliotece,
- dostarczenie danych bibliotek do pierwszej testowej migracji,
- przeprowadzenie procesu deduplikacji,
- weryfikacja migracji danych i konfiguracji systemu,
- dostarczenie danych bibliotek do drugiej testowej migracji,
- przeprowadzenie procesu deduplikacji,
- weryfikacja migracji danych i konfiguracji systemu,
- eksport danych i migracja do ostatecznego ładowania danych,
- ostateczna deduplikacja danych,
- ostateczne ładowanie danych,
- konfiguracja wyszukiwarki Primo
- zakończenie wdrożenia i przejście do wsparcia,
- uruchomienie systemu w bibliotece dla użytkowników.

Łącznie w ramach zadania wykonano migrację 3 996 107 rekordów bibliograficznych, zdeduplikowano 2 012 045 rekordów bibliograficznych i wytypowano 100 044 rekordów bibliograficznych do merytorycznej deduplikacji.

Regularnie odbywały się szkolenia dla beneficjentów, w tym również tych przyłączonych do ZSZZB w latach poprzednich, z zakresu obsługi systemu Alma, wyszukiwarki Primo, zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej i przepisów katalogowania BN. W celu ułatwienia nauki przepisów katalogowania BN i ich sprawnego stosowania Biblioteka Narodowa przekazała beneficjentom dostęp do materiałów szkoleniowych w formie 61 nagrań audiowizualnych oraz 61 prezentacji, obejmujących następujące zagadnienia: przepisy katalogowania BN, zasady redakcji i doboru Deskryptorów Biblioteki Narodowej, stosowanie Deskryptorów Biblioteki Narodowej przy katalogowaniu publikacji

z poszczególnych dziedzin nauki i sztuki oraz klasyfikacja publikacji z zastosowaniem Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. Dodatkowo oprócz wskazanych materiałów szkoleniowych Biblioteka Narodowa zapewniła dostęp do codziennych konsultacji prowadzonych przez specjalistów z Instytutu Bibliograficznego BN i bibliotekarzy dziedzinowych z Zakładu Katalogowania Dziedzinowego BN.

W każdym tygodniu były to łącznie 34 konsultacje, prowadzone w trybie online od poniedziałku do piątku w godz. 8:00-14:00. Wszystkie materiały metodyczne i szkoleniowe związane z przepisami katalogowania BN i Deskryptorami BN są ogólnodostępne w serwisie. Przepisy katalogowania Biblioteki Narodowej pod adresem: www.przepisy.bn.org.pl.

Dopełnieniem materiałów szkoleniowych była możliwość konsultacji katalogowania poszczególnych typów publikacji ze względu na ich formę z bibliotekarzami dziedzinowymi z zakładów merytorycznych Biblioteki Narodowej odpowiedzialnych za gromadzenie poszczególnych typów zbiorów.

W 2024 roku odbyły się także spotkania z bibliotekami, których wdrożenie do ZSZB odbędzie się w 2025 roku. Zorganizowano spotkania koordynacyjne, przedstawiono plan i szczegóły wdrożenia. Duże biblioteki przestały dane bibliograficzne do weryfikacji BN, skład zespołów wdrożeniowych oraz rozpoczęły cykl szkoleń z zakresu zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin.

W okresie sprawozdawczym świadczona była także usługa utrzymania zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek w bibliotekach już go posiadających.

1.2.3 Kwestie mające wpływ na wykonanie Kierunku interwencji 1.2

W okresie sprawozdawczym zaplanowano wdrożenie 7 bibliotek do ZSZB - wdrożono wszystkie biblioteki przewidziane na ten rok.

1.2.4 Analiza informacji w odniesieniu do Kierunku interwencji 1.2

Działania prowadzone w ramach Kierunku interwencji 1.2 wyposażają biblioteki publiczne w odpowiednie narzędzia (ZSZB) potrzebne do realizacji postawionych przed nimi zadań. ZSZB będąc zaawansowaną technologicznie platformą informatyczną, która umożliwia włączonym w nią bibliotekom efektywną obsługę procesów i funkcji bibliotecznych, lepsze rozpoznanie potrzeb i zainteresowań czytelniczych użytkowników bibliotek oraz ekonomizację i optymalizację w obszarze katalogowania i ewidencjonowania zakupionych w ramach wsparcia NPRCz 2.0 i środków własnych JST materiałów bibliotecznych.

Największą zaletą integracji bibliotek w ramach ZSZZB jest możliwość współkatalogowania w czasie rzeczywistym w jednym systemie informatycznym, co bezpośrednio wpływa na minimalizację kosztów ponoszonych przez biblioteki. Znacząco zwiększy się także liczba bibliotek z dostępem do nowoczesnego katalogu on-line, co wpłynie na zwiększenie dostępności informacji o zbiorach dla czytelników.

1.2.5 Postęp finansowy z realizacji Kierunku 1.2

W 2024 roku wydatkowano środki na wdrożenie ZSZZB w 7 bibliotekach zgodnie z listą rankingową zatwierdzoną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 22 grudnia 2021 roku i w dniu 18 maja 2023 roku. Opłacono także utrzymanie ZSZZB w bibliotekach już go posiadających.

Koszt utrzymania ZSZZB w bibliotekach już go posiadających (Bibliotece Narodowej, Bibliotece Jagiellońskiej, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Kielcach i Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Lublinie i 130 bibliotekach, w których wdrożono ZSZZB w 2022 i 2023 roku) w 2024 roku wyniósł 2 796 tys. zł, a koszty wdrożenia ZSZZB w 7 bibliotekach wyniósł 7 195 tys. zł.

Łącznie na realizację K.I.1.2. wydatkowano 9 991 tys. zł, co stanowi 99,9% przyznanej na 2024 rok kwoty. Wszystkie zadania dotyczące utrzymania systemu i wdrożenia go w nowych bibliotekach zaplanowane na 2024 rok zostały wykonane.

2. Priorytet 2 - Inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych

2.1 Kierunek interwencji 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021-2025

Wszystkie działania Operatora prowadzone były w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 8 sierpnia 2023 roku Regulamin konkursu w ramach Kierunku interwencji 2.1. „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”.

2.2 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 2.1

Od początku realizacji NPRCz 2.0 (tj. 2021 r.) w ramach Priorytetu 2 uruchomiono 3 nabory wniosków : pierwszy zakończony w 2021 r., drugi zaś ogłoszony w grudniu 2021 zakończony w lutym 2023 r. trzeci ogłoszony w sierpniu 2023 r. zakończony w październiku 2023 r. (ogłoszenie wyników styczeń 2024 r.) i był to już ostatni nabór w tej edycji Programu. W ich wyniku- **151** beneficjentów

otrzymało dofinansowania, z tego **40** beneficjentów zrezygnowało z realizacji zadania (w tym 8 po zakończonym okresie sprawozdawczym) finalnie 111 bibliotek.

W latach 2021-2024 – 76 beneficjentów (w tym 37 w roku 2024 r.) zakończyło swoje inwestycje a pozostałych 35 będzie kończyło realizację swoich zadań do 2025r.

W ramach III naboru w procedurze konkursowej udzielono 27 dofinansowań, zaś w procedurze odwoławczej (14 lutego 2024 r.) wsparcie finansowe otrzymało kolejnych 20 bibliotek.

2.3 Kwestie mające wpływ na wykonanie Kierunku interwencji 2.1

W 2024 r. beneficjenci zgłaszali (podobnie jak w roku 2023) trudności w płynnej realizacji zadań inwestycyjnych do których można zaliczyć m.in: brak możliwości przesunięcia środków z dofinansowania pomiędzy latami budżetowymi, brak możliwości realizacji zadania ze względu na znaczący wzrost kosztów inwestycji, opóźnienia w przygotowaniu dokumentacji przetargowej, długotrwałe decyzje i zgody konserwatorskie, brak środków finansowych na realizację zadania, wynikający z ofert przetargowych, przekraczających budżet zadania oraz trudności z dotrzymaniem terminu realizacji zadania. Pośrednio również zmiany na poziomie władz samorządowych miały wpływ na opóźnienia w realizacji zadań czy niemożność ich wykonania.

Bieżąca analiza postępów w realizacji projektów, w tym zorientowanie beneficjentów na konieczność spełnienia wraz z zakończeniem zadań zarówno standardów obligatoryjnych, jak i tych zadeklarowanych standardów preferowanych, niejednokrotnie było powodem przedłużania terminów zakończenia projektów (z 2024 r. na 2025 r.).

Powyżej wymienione problemy spowodowały, że w roku 2024 odnotowano znacząco wyższą liczbę rezygnacji z realizacji zadań – 19 (dla porównania w roku 2023 było 3 rezygnacje)

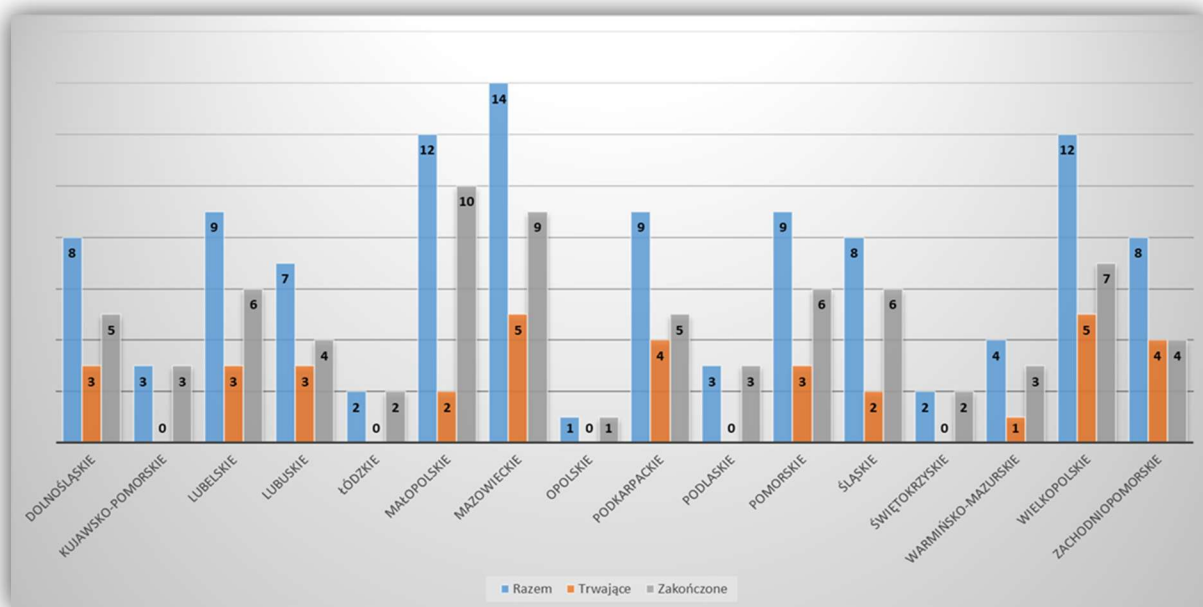
2.4 Analiza informacji w odniesieniu do Kierunku interwencji 2.1

W 2024 roku rozstrzygnięto III nabór wniosków do konkursu w ramach NPRCz 2.0, Priorytet 2 Kierunek interwencji 2.1. „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”. Nabór wniosków odbył się w 2023 r. i dotyczył zadań rozpoczynających się (także dofinansowaniem) w 2024 r.

W III naborze wniosków przeprowadzonego w ramach Kierunku interwencji: 2.1.: Infrastruktura bibliotek 2021–2025 złożono 114 wniosków, w tym 111 wniosków poprawnych formalnie na łączną kwotę wnioskowaną 174, 5 mln zł oraz 3 wnioski błędne formalnie.

W latach 2021-2024 – na 111 dofinansowanych inwestycji -76 beneficjentów (w tym 37 w roku 2024 r.) zakończyło swoje inwestycje, a pozostałych 35 będzie kończyło realizację swoich zadań do roku 2025.

Wykres 2 Wykaz dofinansowanych inwestycji z podziałem na województwa - zakończone i w trakcie realizacji

Dane ze sprawozdania Instytutu Książki

W 2024 r. realizowano 80 zadań (wraz z 8 procedowanymi rezygnacjami), wśród których znajdowało się: 14 adaptacji, 20 modernizacji, 23 budów, 22, przebudów i 1 rekonstrukcja obiektów bibliotecznych.

Dzięki przekazanym środkom w ramach Priorytetu 2–w całej Polsce powstają obiekty nowoczesne, dostępne architektonicznie, dostosowane do potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności. Od początku okresu realizacji NPRCz 2.0 - dofinansowania przyznawane były zarówno na działania podejmowane w niewielkich gminach wiejskich (np. Sułów na Zamojszczyźnie, Czosnów na Mazowszu, Zabór w Lubuskiem), jak i w większych ośrodkach – Piotrków Trybunalski, Jaworzno czy Czeladź. Prowadzone są również inwestycje w obiektach zabytkowych m.in. adaptacja budynku zabytkowej stacji kolejowej w Targowiskach, w gminie Miejsce Piastowe (Podkarpacie) czy modernizacja zabytkowej siedziby Biblioteki Publicznej Gminy Kozienice (Mazowsze).

Wybrane przykłady zrealizowanych inwestycji w ramach Priorytetu 2

- Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice, zadanie pn.: Rekonstrukcja zabytkowego budynku na filię biblioteczną – Inwestycja realizowana w latach 2022-2024. Kwota dofinansowania 1.191.215 zł

Zadanie polegało na rekonstrukcji istniejącego zabytkowego budynku starej, ceglanej stajni podworskiej. Na parterze znajduje się wypożyczalnia książek a na piętrze w otwartej przestrzeni znajdują się strefy: kącika dziecięcego, czytelni internetowej i czytelni prasy a także miejsce spotkań dla seniorów.

fot. Instytut Książki

- Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku, zadanie pn.: *Biblioteka bez barier* – Inwestycja realizowana w latach 2022-2024. Kwota dofinansowania 2.100.000 zł

Zadanie polegało na przystosowaniu wnętrza budynku zabytkowego i pawilonu dla osób niepełnosprawnych, seniorów, aby w pełni mogły korzystać z oferty biblioteki oraz dostosowanie budynku pawilonu do potrzeb dzieci i młodzieży. Celem zadania było podniesienie standardu funkcjonowania biblioteki poprzez dostosowanie budynku do najnowszych trendów i rozwiązań obowiązujących w bibliotekach.

fol. Instytut Książki

2.5 Postęp finansowy z realizacji Kierunku 2.1

Środki budżetu państwa zaplanowane na realizację Kierunku interwencji 2.1. w roku 2024 wyniosły 63 500 tys. zł., wydatkowanie zaś (bez kosztów na obsługę priorytetu) wyniosło 42.800 tys zł (67,4% planu).

Uprawnieni wnioskodawcy, to samorządowe instytucje kultury, gminne biblioteki publiczne będące samodzielnymi instytucjami kultury oraz gminne instytucje kultury dla których organem założycielskim jest odpowiednio: gmina wiejska i gmina miejsko-wiejska bez ograniczenia liczby mieszkańców oraz gmina miejska do 100 tys. mieszkańców.

W 2024 r. nie przeprowadzono kolejnego – czwartego - naboru z powodu niewystarczających środków w budżecie tego Kierunku interwencji

Wykorzystanie środków z budżetu w Priorytecie 2 (środki rozliczone) po trzech latach programowania wyniosły 156,7 mln zł, co stanowi ok. 68,5 % całego budżetu K.I.1.1 .

W 2024 r. (podobnie jak w roku poprzednim) zaobserwowano znacząco wyższe niż szacowane na poziomie zapisów Uchwały RM nr 69/2021,realne zaangażowanie wkładów własnych (wg raportów rozliczeniowych, częściowych i końcowych – dane dot. 2024 r.) - beneficjenci wykazali do rozliczenia łącznie ponad 42 mln zł, co stanowi wartość ponad 162,5% planu z uchwały (25, 8 mln zł).

W trakcie 2024 r. – Operator Priorytetu 2, czterokrotnie zgłosił do MKiDN blokady środków na kwotę 8,3 mln zł. Na zaistniałą sytuację wpływ miały niewykorzystane do końca 2024 r. środki przez beneficjentów Priorytetu 2 którzy m.in. z powodu niemożności wyłonienia wykonawcy po przeprowadzonej procedurze przetargowej, braku możliwości przesunięcia środków pomiędzy latami budżetowymi, czy zmianami kadrowymi w urzędzie gminy (po wyborach samorządowych) byli zmuszeni do zwrotu otrzymanego dofinansowania.

W 2024 r. przeprowadzono 18 działań o charakterze kontrolnym, z tego 5 podmiotów zostało objętych kontrolą na miejscu, a 13 kolejnych zostało wytypowanych do kontroli finansowej realizowanych zadań.

Kontrole na miejscu objęły :

- **Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Pobiedziska**, *zadanie pn. Adaptacja i wyposażenie wnętrza 150-letniego dworca PKP*,
- **Miejską Bibliotekę Publiczną w Wiślicy**, *zadanie pn. Rozbudowa i modernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wiślicy*,
- **Bibliotekę Publiczną Nowe Miasto nad Wartą** *zadanie pn. Retro zmiana – adaptacja zabytkowego budynku poszkolnego na filię biblioteczną w Chociczy*,
- **Bibliotekę Publiczną w Piasecznie** *zadanie pn. Filia Piaseczno Centrum z dostępna z bibliotecznym plusem – adaptacja i wyposażenie nowego lokalu*,
- **Biblioteka Publiczna Gminy Nieporęt** *zadanie pn. Nowoczesna w ramach umowy nr 59/2/2022/NPRCz/IB/IK*

Przeprowadzone kontrole w wyżej wymienionych obiektach dotyczyły sprawdzenia realizacji zapisów umowy oraz wybranych standardów obowiązkowych i preferowanych w tym dotyczących zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami czy bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Pozostałe biblioteki wytypowane do kontroli :

- **Biblioteka Publiczna im. Wiesława Sautera w Babimoście**, *zadanie pn. Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku byłego domu kultury na budynek biblioteki publicznej*,
- **Biblioteka Publiczna Gminy Halinów**, *zadanie pn. Budowa gmachu Biblioteki Publicznej w Halinowie*,
- **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Krzywiń**, *zadanie pn. Przebudowa siedziby głównej Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Krzywiń*
- **Gminne Centrum Kultury i Sportu w Wieniawie**, *zadanie pn. Modernizacja Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w miejscowości Skrzynno*
- **Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Leżajsk z siedzibą w Giedlarowej**, *zadanie pn. Budowa i wyposażenie nowego budynku Gminnej Biblioteki Publicznej Gminy Leżajsk z siedzibą w Giedlarowej*,

- Biblioteka Publiczna w Chodowie, zadanie pn. *Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania pomieszczeń Szkoły na Bibliotekę Publiczną w Chodowie,*
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Drezdenku, zadanie pn. *Nowoczesna biblioteka w przedwojennej kawiarni - modernizacja biblioteki w Drezdenku,*
- Miejska Biblioteka Publiczna w Wołominie, zadanie pn. *Biblioteka Sąsiedzka,*
- Książnica Cieszyńska zadanie pn. *Modernizacja budynku Książnicy Cieszyńskiej wraz z wdrożeniem nowej oferty dla seniorów oraz dzieci i młodzieży*
- Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Będzinie, zadanie pn. *Modernizacja i rozwój biblioteki, realizowane*
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku, zadanie pn. *Biblioteka bez barier,*
- Gminna Biblioteka Publiczna w Wólce, zadanie pn. *Nowy budynek Biblioteki w Łuszczowie - dostępna przestrzeń dla ludzi i książek,*
- Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Miejsu Piastowym, zadanie pn. *Adaptacja budynku zabytkowej stacji kolejowej w Targowiskach wraz ze zmianą sposobu jego użytkowania na budynek biblioteki,*

Przedstawione przez beneficjentów dokumenty finansowe nie budziły znaczących zastrzeżeń pracowników Operatora Priorytetu weryfikujących rozliczenie zadań.

3. Priorytet 3 - Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych

3.1 Kierunek interwencji 3.1 i 3.2

Wszystkie działania operatora prowadzone były w oparciu o zasady dotyczące realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” wynikają z obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych takich jak:

- art. 90u ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie *szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 "Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025"* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2682)
- Zarządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie *powołania Zespołu do spraw oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w odniesieniu do szkół polskich oraz szkół i zespołów szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej, działających w ramach Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą,*

realizowanego w ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”.

Zgodnie z ustaloną procedurą, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego w ramach Priorytetu 3 NPRCz 2.0 dyrektorzy placówek wychowania przedszkolnego, szkół i bibliotek pedagogicznych składali do swojego organu prowadzącego (do 31 października 2023 r.). Następnie organy prowadzące odpowiednio placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne, składały wnioski (do 20 listopada 2023 r.) – do właściwego wojewody (operatora Priorytetu 3 w województwie).

W przypadku szkół prowadzonych przez ministrów, dyrektorzy szkół składali wnioski bezpośrednio do właściwego ministra, a w przypadku szkół w ORPEG – bezpośrednio do dyrektora Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Na podstawie § 6 ust. 1 pkt.2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. *w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025*, środki budżetu państwa na wsparcie finansowe na 2024 rok na realizację Priorytetu 3 zostały podzielone między wojewodów oraz ministrów prowadzących szkoły proporcjonalnie do wysokości wnioskowanych odpowiednio przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne.

Minister Edukacji zwrócił się do Ministra Finansów o uruchomienie środków w wysokości 29 575 989 zł (na realizację zadania 29 430 000 zł oraz na obsługę zadania przez wojewodów – 145 989 zł) z rezerwy celowej budżetu państwa (poz. 26) z przeznaczeniem na udzielenie organom prowadzącym wsparcia finansowego na zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego oraz zakup nowości wydawniczych i elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

W ramach całego Priorytetu 3 wnioski złożyło – **7 544** podmiotów, z czego w Kierunku interwencji 3.1. – wnioski złożyło **2 363** placówek wychowania przedszkolnego (przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach), a w Kierunku interwencji 3.2. – **5 181** szkół i bibliotek pedagogicznych.

Po dokonaniu oceny wszystkich wniosków, wojewodowie podpisali **1 967** umów z organami prowadzącymi placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne – jednostkami samorządu terytorialnego, osobami prawnymi innymi niż jednostki samorządu terytorialnego oraz osobami fizycznymi. W większości wojewodowie podpisywali z organami prowadzącymi jedną umowę, bez podziału na kierunki interwencji. W przypadku, gdy dany beneficjent jest jednocześnie organem prowadzącym placówkę wychowania przedszkolnego (Kierunek

interwencji 3.1.) oraz szkołę (Kierunek interwencji 3.2.), w ramach danej umowy jest wydzielona część odnosząca się do Kierunku interwencji 3.1. i 3.2.

Problemy z realizacją umów wystąpiły w kilku województwach:

- w województwie małopolskim - organ prowadzący przekazał szkole środki finansowe na zakupy, natomiast dyrektor placówki zwrócił je po zakończeniu roku budżetowego tłumacząc, że zapomniał, że ma środki do wykorzystania; drugi powód to likwidacja placówki wychowania przedszkolnego;
- w województwie łódzkim - rezygnacja przez organ prowadzący inny niż JST z przyznanej kwoty dotacji
- w województwie zachodniopomorskim - w jednym przypadku dotacja zwrócona w całości - organ nie przystąpił do realizacji programu;
- w województwie kujawsko-pomorskim - jeden przypadek odstąpienie od umowy na realizację zadania;
- w województwie wielkopolskim - rezygnacja z realizacji programu (zmiana dyrektora i nauczyciela bibliotekarza w szkole).
- w województwie mazowieckim - odstąpienie od umowy, likwidacja szkoły, brak wkładu organu prowadzącego.

3.1.1 Kierunek interwencji 3.1. Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego

W ramach Kierunku interwencji 3.1. organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego: jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne mogły ubiegać się o dofinansowanie zakupu nowości wydawniczych dla dzieci w wieku 3-6 lat, w tym książek opublikowanych drukiem lub na innym nośniku (w tym książki obrazkowe, mówione i elektroniczne) oraz wsparcie realizacji działań promujących czytelnictwo w oddziałach przedszkolnych w szkołach i w przedszkolach.

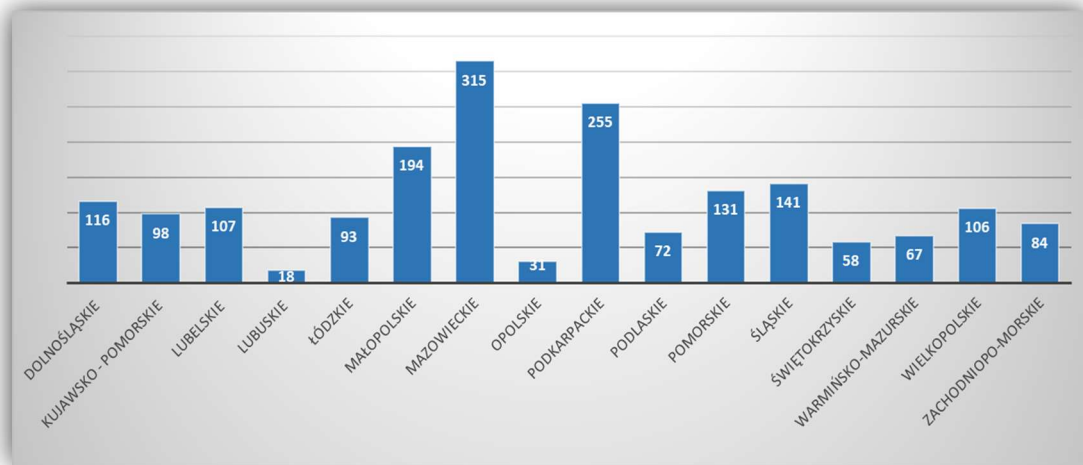
3.1.2 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 3.1

W 2024 r. w ramach Kierunku interwencji 3.1. złożono **2 363** wniosków do organów prowadzących na ogólną kwotę wnioskowaną w wysokości 8,7 mln zł, zaś ze wsparcia skorzystało **1 886** placówek wychowania przedszkolnego, w tym oddziały przedszkolne w szkołach (689) przedszkola zarówno publiczne, jak i niepubliczne (1159) oraz tzw. inne formy wychowania przedszkolnego, czyli punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego (38)⁴⁸.

⁴⁸ Inne formy wychowania przedszkolnego po raz pierwszy wzięły udział w programie w 2024 roku. By objąć wsparciem te placówki, w 2023 roku zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie

Poniżej szczegółowe zestawienie z podziałem na województwa.

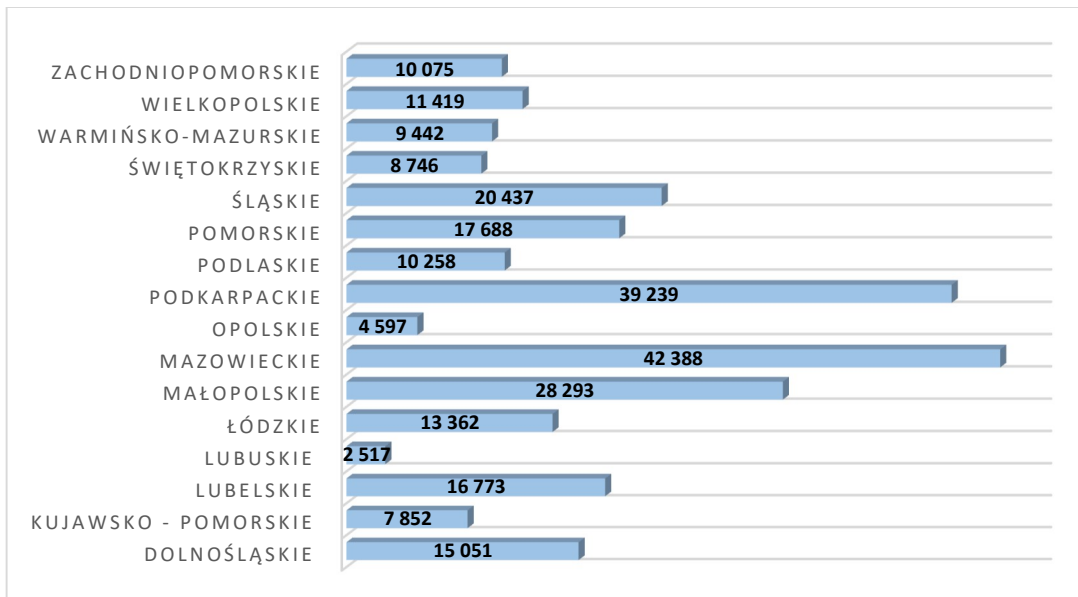
Wykres 3 Liczba placówek wychowania przedszkolnego, które skorzystały z dofinansowania w ramach K.I.3.1 – w podziale na województwa

Dane ze sprawozdania MEN

Do placówek wychowania przedszkolnego zostało zakupionych **258 137** książek (w tym 255 268 książek papierowych, 2 459 audiobooków i 410 książek elektronicznych), do których uczęszcza ogółem 148 260 dzieci.

Wykres 4 Liczba nowości wydawniczych zakupionych przez placówek wychowania przedszkolnego ogółem

Dane ze sprawozdania MEN

szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” (Dz.U. poz. 441).

Ze względu na to, że w placówkach wychowania przedszkolnego nie ma odrębnych pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby gromadzenia zbiorów bibliotecznych, zakupione książki były eksponowane (wybrane przykłady): na wydzielonych półkach, np. w holu przedszkola, utworzonych kąciach bibliotecznych w sali zabaw (książki zostały umieszczone na półkach, na wysokości umożliwiającej swobodny dostęp do nowości dla wszystkich dzieci), w strefie relaksu, w pokoju zajęć dodatkowych, sali sensorycznej i gabinecie logopedycznym, kąciku czytelnictwa, a nawet w przedsionku i szatni przedszkolnej, w celu zainteresowania rodziców i opiekunów dzieci realizacją programu. W szkołach, w których funkcjonuje oddział przedszkolny, biblioteki szkolne utworzyły dział książek dla przedszkolaków. W niektórych placówkach utworzone zostały także samodzielne przedszkolne małe biblioteczki.

Placówki wychowania przedszkolnego podejmowały szereg działań, do których zostały zobowiązane przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 "Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025":

- podjęły współpracę z biblioteką publiczną/pedagogiczną w zakresie, np.: konsultacji w sprawie zakupu książek, organizacji wizyt dzieci w bibliotece publicznej i zapoznanie z jej działalnością oraz pracą bibliotekarza, organizacji konkursów i zajęć bibliotecznych, organizacji w bibliotece publicznej wystawy prac plastycznych dzieci, współpracy przy organizacji wydarzeń promujących czytelnictwo, związanych z obchodami Dnia Bibliotekarza, udziału dzieci w warsztatach bibliotecznych, przedstawieniach i teatrykach, spotkaniach z autorami książek. Biblioteki publiczne zachęcały też do założenia karty czytelnika dla grup przedszkolnych. Prowadzona była wymiana informacji o działaniach proczytelniczych;
- zorganizowały w czasie roku szkolnego co najmniej jedno wydarzenie promujące czytelnictwo, w szczególności spotkanie z twórcami literatury, w tym dziecięcej, np.: warsztaty czytelnicze dla dzieci „Słowo i emocje”, bal postaci bajkowych, zajęcia czytelniczo-plastyczno-ruchowe w bibliotece publicznej, udział w akcjach czytelniczych (typu Poczytajmy, Dzień głośnego czytania, Przerwa na czytanie, Narodowe czytanie, Misio mój przyjaciel, Cała Polska czyta dzieciom), organizacja spotkania autorskiego z twórcami książek dla dzieci (Marta Maj, Marta Strzałkowska), realizacja czytelniczych projektów edukacyjnych adresowanych do najmłodszych czytelników, organizacja przedstawień teatralnych i inscenizacji bajek, organizacja kiermaszu książek przy współpracy z księgarnią, organizacja w przedszkolu kąciaka wędrującej książki, warsztatów literackich, konkursów recytatorskich i plastycznych;
- uwzględniły tematykę wpływu czytania na rozwój dzieci podczas zorganizowanego spotkania z rodzicami: organizowano rodzinne spotkania

czytelnicze, o współpracy przedszkola z biblioteką oraz o promowaniu czytelnictwa rodzice zostali powiadomieni na spotkaniu w przedszkolu;

- zorganizowały zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem zakupionych książek, np. zajęcia edukacyjne z okazji Dnia Kundelka na podstawie książki B. Gawryluk, konkurs recytatorski „W krainie baśni i bajek”, „Jak być przyjacielem lasu” – zajęcia realizowane na podstawie książki Gabrieli Rzepeckiej – Weiss, wykorzystanie książek do projektu „Savoir vivre na co dzień”, organizowanie teatrzyków i inscenizacji na podstawie literatury dziecięcej (teatrzyk kukiełkowy i Kamishibai), bajkoterapia – zajęcia relaksacyjne z książką, prowadzenie innowacji pedagogicznej „Dlaczego warto czytać książki”.

3.2 Kierunek interwencji 3.2. Zakup nowości wydawniczych oraz elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

W ramach Kierunku interwencji 3.2. o wsparcie z budżetu państwa w 2024 roku ubiegały się organy prowadzące szkoły podstawowe i ponadpodstawowe oraz szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub liceum ogólnokształcącego: jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne oraz ministrowie: właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, właściwy do spraw rolnictwa, właściwy do spraw klimatu, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, minister do spraw żeglugi śródlądowej oraz Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (ORPEG).

3.2. 1 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 3.2

W 2023 r. w ramach Kierunku interwencji 3.2. złożono **5 181** wniosków przez szkoły biblioteki pedagogiczne, zaś ze wsparcia skorzystało **2 826** bibliotek szkolnych i **71** biblioteki pedagogicznych (**ogółem 2 897** bibliotek).

W 2024 r. w programie wzięło udział 2 859 szkół (w tym 2 193 podstawowe i 666 ponadpodstawowych).

Do wszystkich szkół objętych wsparciem uczęszcza **864 056 uczniów** - 663 930 to uczniowie aktywnie wypożyczający książki z biblioteki szkolnej, a 362 273 z nich wypożyczyło książki zakupione w 2024 roku w ramach programu.

Zgodnie z założeniami Priorytetu 3, organ prowadzący, który otrzymał wsparcie finansowe, był zobowiązany przeznaczyć nie mniej niż 50% kwoty wsparcia otrzymanego w odniesieniu do danej szkoły lub biblioteki pedagogicznej na zakup książek. Ogółem do bibliotek szkolnych i pedagogicznych zostało zakupionych **806 918 nowości** wydawniczych.

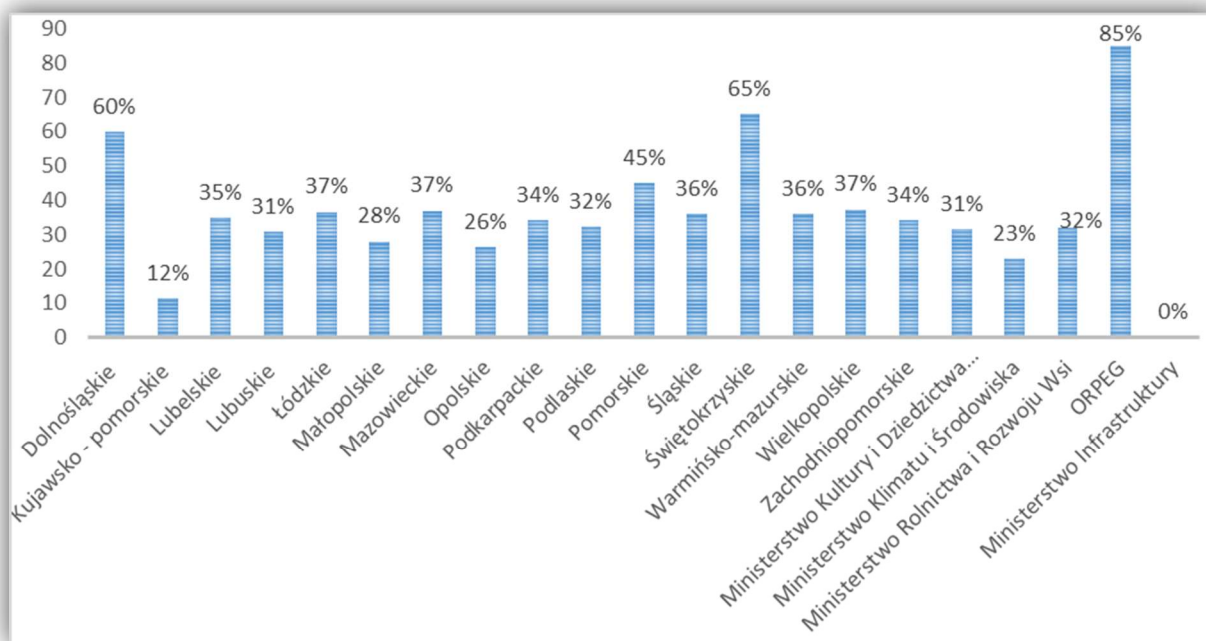
Tabela 8 Liczba zakupionych książek – ogółem

Lp.	Wnioskodawcy (województwa i ministerstwa)	Liczba książek kupionych do bibliotek szkolnych	Liczba kupionych książek do bibliotek pedagogicznych	Ogółem liczba zakupionych książek (2+3)
	1	2	3	4
1	Dolnośląskie	60 841	124	60 965
2	Kujawsko-pomorskie	30 509	0	30 509
3	Lubelskie	38 519	0	38 519
4	Lubuskie	17 078	0	17 078
5	Łódzkie	46 004	529	46 533
6	Małopolskie	61 238	234	61 472
7	Mazowieckie	130 830	0	130 830
8	Opolskie	21 909	0	21 909
9	Podkarpackie	47 081	2263	49 344
10	Podlaskie	31 198	0	31 198
11	Pomorskie	45 690	1306	46 996
12	Śląskie	104 342	0	104 342
13	Świętokrzyskie	24 148	127	24 275
14	Warmińsko-mazurskie	32 713	115	32 828
15	Wielkopolskie	73 158	805	73 963
16	Zachodniopomorskie	29 385	0	29 385
17	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	2 348	nie dotyczy	2 348
18	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	1 961	nie dotyczy	1 961
19	Ministerstwo Infrastruktury	234	nie dotyczy	234
20	ORPEG	1 680	nie dotyczy	1 680
21	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	549	nie dotyczy	549
Razem		801 415	5 503	806 918

Dane ze sprawozdania MEiN

Odsetek zakupionych do bibliotek szkolnych lektur szkolnych sięga 36 %. Najwięcej lektur zakupiły szkoły działające w ramach ORPEG (85 %); najmniej – szkoły prowadzone przez ministra do spraw gospodarki morskiej i żeglugi śródlądowej – 0% oraz szkoły w województwie kujawsko – pomorskim (12%).

Wykres 5 Odsetek zakupionych do bibliotek szkolnych - lektur szkolnych

Dane ze sprawozdania MEN

Szkoły podejmowały szereg działań upowszechniających czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, do których zostały zobowiązane przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”:

- podjęły współpracę z biblioteką publiczną/pedagogiczną w zakresie, np.: konsultacji w sprawie zakupu nowych pozycji książkowych, w tym wspólne planowanie zakupów w sposób umożliwiający optymalne wykorzystanie zasobów biblioteki szkolnej, publicznej i pedagogicznej, wymiany informacji o wydarzeniach promujących czytelnictwo odbywających się w regionie, udziału uczniów w spotkaniach autorskich i konkursach organizowanych przez biblioteki, warsztatach tematycznych i lekcjach muzealnych, prowadzenie sieci współpracy nauczycieli bibliotekarzy, wspólną organizację warsztatów piśmienniczych, akcji Narodowego czytania i Nocy Bibliotek oraz uroczystości patriotycznych i rocznicowych. Współpraca objęła też udział uczniów w spotkaniach autorskich w bibliotekach publicznych;
- zorganizowały w czasie roku szkolnego co najmniej jedno wydarzenie promujące czytelnictwo, w szczególności spotkanie z twórcami literatury, w tym dziecięcej i młodzieżowej (np. Arturem Ptasińskim, Jackiem Dopieralskim, Anną Czerwińską - Rydel). Przygotowane były wystawy prac

plastycznych i nowości wydawniczych, organizowane akcje czytelnicze, konkursy plastyczne, literackie i fotograficzne, organizowane wycieczki i wyjścia do bibliotek publicznych, na wystawy i kiermasze książek, organizowane wybory czytelników miesiąca. Uczniowie brali udział w szkolnych konkursach czytelniczych, plastycznych, recytatorskich, w organizacji kiermaszu książek, organizacji wystawy nowości zakupionych w ramach programu, uczestniczyli też w Narodowym Czytaniu, akcji Cała Polska Czyta Dzieciom i akcji Przerwa na czytanie, Ogólnopolskim Dniu Biblioterapii;

- uwzględniły tematykę wpływu czytania na rozwój dzieci podczas zorganizowanego spotkania z rodzicami;
- zorganizowały co najmniej jeden projekt edukacyjny z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki szkolnej, np. Wrocław – miasto pełne krasnali – projekt, w ramach którego uczniowie poznawali historie wrocławskich krasnali na podstawie książki Mariusza Urbanka; Szkolna encyklopedia młodzieżowych bohaterów literackich – uczniowie rysowali i opisywali bohatera literackiego na podstawie wylosowanej litery alfabetu; Ściany mają uszy – projekt z książką Wścibscy Doroty Gellener; Książka łączy pokolenia – projekt polegał na przygotowaniu przez uczniów dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku prezentacji najciekawszych książek zakupionych do szkolnej biblioteki; Nasze szkolne biuro podróży proponuje podróż do.....- uczniowie tworzyli folder przedstawiający miejsca opisane w wybranych książkach; Szatan z VII klasy – projekt połączony z wirtualnym spacerem po Muzeum Kornela Makuszyńskiego w Zakopanem; Apteczka czytelnicza – utworzenie kącika czytelniczego z dostępem do książek poruszających ważne kwestie społeczne i psychologiczne; A życie toczy się dalej. Opowieść o Franzu Wilhelmie Herzbergu – uczniowie szukali informacji o Żydach w Zabrzu. Stworzyli tekst i nagrali audycję radiową. Została ona udostępniona w Internecie. Zajęła II miejsce w ogólnopolskim konkursie na projekty historyczne „Póki nie jest za późno”; Drzewo przygód – projekt w oparciu o książkę „13 – piętrowy domek na drzewie”.

Biblioteki szkolne i pedagogiczne, które przystąpiły do programu, miały też możliwość przeznaczyć środki na zakup elementów wyposażenia, aby zmienić organizację przestrzenną i zacząć postrzegać bibliotekę jako miejsca przyjazne uczniom. Jak wynika ze sprawozdań, pomieszczenia biblioteczne zostały wyposażone m.in. w: regały biblioteczne, stojaki na książki, tablice wystawowe, pojemniki na karty biblioteczne, drabinki i stopnie biblioteczne, stoliki, krzesła, lampki biurkowe, rolety, żaluzje, przekładki alfabetyczne i działowe, podpórki do książek, rozdzielacze alfabetyczne, wózek biblioteczny, szafki na dokumenty biblioteczne, regały ekspozycyjne, gabloty informacyjne, lampy sufitowe i lampki biurkowe, a także kanapy, pufy i siedziska oraz wykładziny do kącika czytelniczego.

Dokonano również zakupu sprzętu, aby stworzyć/unowocześnić stanowisko pracy nauczyciela bibliotekarza. Zakupione zostały, m.in.: lamy biblioteczne, sprzęt komputerowy, czytniki kodów kreskowych, biblioteczne programy komputerowe i czytniki ebooków.

3.2.2 Kwestie mające wpływ na wykonanie Priorytetu 3 (wspólna dla K.I 3.1 i K.I. 3.2)

Wdrażanie Priorytetu 3 NPRCz 2.0 jest problematyczne ze względu na jego wielostopniową strukturę i dużą liczbę wnioskodawców i beneficjentów. Zarówno MEN, jak i wojewodowie/kuratorzy oświaty otrzymywali bardzo wiele zapytań (zarówno drogą e-mailową, jak i telefoniczną) od beneficjentów dotyczących zasad programu, zakresu możliwych do dokonania zakupów i kwestii finansowych oraz sprawozdawczości i monitorowania.

Ponadto w 2024 roku na terenie czterech województw podczas powodzi doszło do zalania i zniszczenia wielu szkół. Dla Ministra Edukacji – jako Operatora NPRCz 2.0. – priorytetem w 2024 roku było wsparcie dla szkół dotkniętych przez powódź. Do wojewodów: dolnośląskiego, opolskiego, lubuskiego i śląskiego wystosowane zostało pismo (pismo z dnia 25.10 2024 r. sygn. nr DKO-WPP.4087.14.2024.BS) w sprawie wsparcia placówek z terenów objętych powodzią. Ponieważ żywioł zniszczył księgozbiór i wyposażenie wielu bibliotek szkolnych Minister Edukacji poprosił kuratorów oświaty i wojewodów o zachęcenie dyrektorów do wnioskowania o finansowe wsparcie w ramach NPRCz 2.0, aby za środki pozyskane z budżetu państwa możliwe było rozpoczęcie odtwarzania księgozbioru.

Istotne było również, aby przy ocenie wniosków złożonych w ramach zarówno Kierunku interwencji 3.1., jak i Kierunku interwencji 3.2. Priorytetu 3 NPRCz 2.0. zespoły powołane przez właściwych wojewodów do oceny wniosków, uwzględniły potrzeby dotkniętych przez powódź placówek bez względu na to, czy wnioskowały one po raz pierwszy, czy w poprzednich latach otrzymały już środki na realizację programu.

Zarówno operatorzy Priorytetu 3 w województwie, jak i beneficjenci zgłaszali problemy dotyczące:

- rozbudowanej sprawozdawczości i monitoringu. Proponowano wydłużenie terminu sprawozdawczości merytorycznej i finansowej w skali województwa;
- krótkiego czasu przeznaczonego na realizację zakupów, w szczególności w zakresie dostępu do nowości wydawniczych, których nakład jest ograniczony;
- krótkiego terminu na realizację zadań i pomysłów realizowanych w ramach programu;
- wysokich cen książek i koszt spotkań autorskich;
- długiego czasu oczekiwania na dostawę książek;

- krótkiego czasu między zakupem książek a udostępnieniem ich czytelnikom, aby przygotować rzetelne dane statystyczne dotyczące czytelnictwa;
- krótkiego okresu na zrealizowanie wszystkich zadań (zwłaszcza opracowanie i udostępnienie nowości uczniom oraz zebranie danych związanych z promocją tych nowości do sprawozdania);
- potrzeby zapewnienia jeszcze większych środków na działania związane z promocją czytelnictwa;
- wzrostu cen zarówno książek, jak i mebli oraz sprzętu do wyposażenia pomieszczenia biblioteki;
- problemów kadrowych w szkole, które ograniczały możliwość pełnej realizacji programu;
- długiego czasu oczekiwania na realizację zamówień, dotyczących zwłaszcza wyposażenia biblioteki;
- trudności z dopasowaniem oferty książek do potrzeb uczniów, wieku i zróżnicowania czytelniczego. Problemy z zaangażowaniem starszych uczniów do aktywności;
- braku dostępności niektórych pozycji książkowych wskazanych przez osoby zainteresowane;
- niskiego poziomu motywacji u części uczniów (zwłaszcza starszych), problemy organizacyjne, ograniczone środki finansowe oraz trudności logistyczne przy organizacji wydarzeń;
- braku świadomości niektórych rodziców dotyczącej znaczenia rozwoju zainteresowań czytelniczych w życiu dziecka oraz niechęć części uczniów do brania udziału w działaniach i imprezach czytelniczych, a także brak nawyku systematycznego czytania i wypożyczania książek spoza kanonu lektur szkolnych;
- konieczności odwołania planowanych akcji czytelniczych ze względu na powódź;
- trudne do wcześniejszego przewidzenia i określenia kwoty wydatków na spotkania autorskie;
- wprowadzenia w krótkim czasie dużego zasobu książek do inwentarza biblioteki szkolnej.

3.2.3 Analiza informacji w odniesieniu do Priorytetu 3 (wspólna dla K.I 3.1. i 3.2.)

Niższe niż zakładane wartości w Kierunku interwencji 3.1. mogą wynikać z faktu, że dla placówek wychowania przedszkolnego NPRCz 2.0 jest nową formą wsparcia finansowego dla nich. Stąd część placówek być może obawia się, że nie sprostają wymogom m.in. związanym z wnioskowaniem o wsparcie, a następnie w zakresie realizacji oraz sprawozdawczości i monitoringu. W ocenie koordynatorów wojewódzkich Priorytetu 3 NPRCz mógł mieć na to wpływ małe doświadczenie tych placówek w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz rozbudowany monitoring,

który zniechęcał niektóre podmioty do składania wniosku w ramach programu kolejny raz.

W Kierunku interwencji 3.1. dla beneficjentów istotne było to, że mogli wzbogacić księgozbiór biblioteczny w nowości wydawnicze, kupić książki dla dzieci, które nauczyciele wykorzystują już w pracy przy realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego, przez co zajęcia stały się atrakcyjniejsze. Dzięki realizacji programu placówki nawiązały też kontakty z wydawnictwami specjalizującymi się w literaturze dla najmłodszych. Program otworzył też możliwości prowadzenia innowacyjnych działań w przedszkolu.

W Kierunku interwencji 3.2., dzięki zakupom nowych książek, stworzone zostały możliwości do organizowania nowych, ciekawych działań w bibliotece i szkole. Nauczyciele bibliotekarze odnotowują wzrost liczby wypożyczeń książek i poprawę komfortu pracy nauczyciela bibliotekarza, a szkoły zgłaszają zapotrzebowanie na organizację zajęć czytelniczych dla dzieci i młodzieży.

Bardzo pozytywnie została też przyjęta możliwość przeznaczenia środków z budżetu bibliotekarza, zwłaszcza na zakup komputera oraz programu komputerowego do obsługi biblioteki.

Natomiast zakupione wyposażenie przyczyniło się do stworzenia przytulnej atmosfery lokalu bibliotecznego. W wielu przypadkach odnowienie wnętrza czytelni spowodowało, że uczniowie chętniej spędzają przerwy międzylekcyjne z książką.

3.2.4 Postęp finansowy z realizacji Priorytetu 3 (wspólny dla K.I 3.1 i 3.2)

Zgodnie z założeniami realizacyjnymi Priorytetu 3 NPRCz 2.0 - określonymi w Uchwale nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” – nie mniej niż 30% wnioskowanej kwoty wsparcia jest przeznaczona na potrzeby placówek wychowania przedszkolnego. Jeśli kwota wnioskowana przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego jest niższa od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonej w danym roku budżetowym na wsparcie placówek wychowania przedszkolnego, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem szkoły lub biblioteki pedagogiczne wnioskujące o udział w programie. Jeśli kwota wnioskowana przez organy prowadzące szkoły lub biblioteki pedagogiczne jest niższa od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonej w danym roku budżetowym na wsparcie szkół i bibliotek pedagogicznych, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem placówki wychowania przedszkolnego wnioskujące o udział w programie.

Dokonywanie przesunięć pomiędzy kierunkami działania z zachowaniem wysokości środków z budżetu państwa alokowanych w Priorytecie 3 na dany rok budżetowy – do wysokości 70% środków alokowanych na Kierunek interwencji

3.1. lub Kierunek interwencji 3.2. – jest możliwe po akceptacji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, bez konieczności aktualizacji Programu.

Taka akceptacja została wyrażona (pismo sygn.nr DKOTC-WPP.4087.6.2024.BS z dnia 14 lutego 2024 r. z informacją na ten temat zostało przekazane do koordynatorów wojewódzkich Priorytetu 3 NPRCz 2.0.). W związku z tym, przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego poszczególnym wnioskodawcom, możliwe było dokonywanie przesunięć finansowych w obrębie Priorytetu 3.

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”, środki budżetu państwa na wsparcie finansowe na 2024 rok na realizację Priorytetu 3 zostały podzielone między wojewodów oraz ministrów prowadzących szkoły proporcjonalnie do wysokości wnioskowanych odpowiednio przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne.

Pismem z dnia 14.02.2024 r. (sygn. nr DBF-WKP 2.3132.4.2024.JS) Minister Edukacji zwrócił się do Ministra Finansów o uruchomienie środków w wysokości 29 575 989 zł (na realizację zadania 29 430 000 zł oraz na obsługę zadania przez wojewodów – 145 989 zł) z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 26 – Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego "Aktywna tablica" i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.) , ujętej w ustawie budżetowej na rok 2024, z przeznaczeniem na udzielenie organom prowadzącym wsparcia finansowego na zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego oraz zakup nowości wydawniczych i elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

Na realizację Priorytetu 3 NPRCz 2.0 w 2024 r. z budżetu państwa przeznaczono 29 576 tys. zł (w tym na realizację programu przez beneficjentów – 29 430 tys. zł i na obsługę zadania przez wojewodów – 146 tys. zł), wydatkowano łącznie ze wszystkich części budżetowych 29 393 tys. zł (99,4%).

W Kierunku interwencji 3.1. wykorzystana kwota wsparcia wyniosła 4 691 tys. zł (zakładana 8 830 tys. zł), w Kierunku interwencji 3.2 – 24 583 tys. zł (zakładana 20 600 tys. zł), natomiast na obsługę zadania przez wojewodów wyniosła 119 tys. zł (zakładana 150 tys. zł). Wkład własny organów prowadzących wyniósł ogółem 7 548 tys. zł (zakładany – 7 358 tys. zł), w Kierunku interwencji 3.1 – 1 221 tys. zł (zakładany 2 208 tys. zł), a w Kierunku interwencji 3.2. – 6 327 tys. zł (zakładany –

5 150 tys. zł). Takie wykorzystanie środków (wyższe w KI 3.2 i niższe w KI 3.1.) wynika z faktu, że w 2024 roku w ramach KI 3.1. zapotrzebowanie na środki było niższe niż w KI 3.2.

4. Priorytet 4 - Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa

4.1. Kierunek interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność

Wszelkie działania Operatora były prowadzone w oparciu o zatwierdzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 28 marca 2023 r. Regulamin konkursu w ramach kierunku interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność.

4.2 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 4.1

Od rozpoczęcia realizacji NPRCz 2.0 w ramach Priorytetu 4 uruchomiono **cztery** nabory wniosków w konkursie w ramach Kierunku interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność, w ramach których złożono 412 poprawnych wniosków: 69 w pierwszym; 130 w drugim naborze; 100 wniosków w trzecim naborze; 113 wniosków w czwartym naborze.

Zaplanowany zaś budżet na realizację zadań w ramach K.I.4.1 w latach 2021-2024 wyniósł **19 250 tys. zł** - każdy nabór z podziałem na dwa lata realizacji kompleksowego zadania (po 2 750 tys. zł na każdy rok realizacji/dla każdego z naborów).

W 2024 r. w ramach K.I.4.1 - 94 instytucje realizowały swoje działania z tego **47** beneficjentów wyłonionych w trzecim naborze BLISKO (2023-2024) oraz tyle samo (47 beneficjentów) wyłonionych w czwartym naborze BLISKO (2024-2025).

W ramach IV naboru (2024-2025) złożono 113 wniosków (brak wniosków z błędami formalnymi). Wyniku dokonanej oceny merytorycznej wniosków, ostateczna decyzja o przyznaniu dofinansowania objęła **47** podmiotów (w tym 40 z bibliotekami publicznymi będącymi samodzielными samorządowymi instytucjami kultury oraz 7 z samorządowymi instytucjami kultury, w skład których wchodzi wyodrębniona organizacyjnie biblioteka publiczna). W roku sprawozdawczym nie rozwiązano żadnej umowy, ani nie zrezygnowano z możliwości podpisania umowy. Dotacje w wysokości od 100 000 zł do 140 000 zł wsparły działania beneficjentów, realizowane w cyklu dwuletnim. W roku 2024 obejmowały działania w terminie od 29 marca do 15 listopada 2024 r.

Zadania dofinansowane z budżetu NPRCz 2.0, Kierunek interwencji 4.1, BLISKO obejmowały:

- rozpoznawanie potrzeb i potencjału kulturowego lokalnej społeczności;
- podnoszenie kompetencji pracowników bibliotek, w szczególności związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności oraz potencjału kulturowego mieszkańców;
- budowanie i wzmacnianie lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju czytelnictwa poprzez: organizację warsztatów i szkoleń, prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych, organizację konferencji, spotkań, w tym wymiany doświadczeń liderów lokalnych;
- wymianę doświadczeń z innymi beneficjentami w skali kraju np. wizyty studyjne, spotkania regionalne;
- opracowanie i realizację ścieżki rozwoju biblioteki jako „trzeciego miejsca”;
- realizację wraz z partnerami 2-6 projektów edukacyjno-animacyjnych rocznie (w I roku realizacji zadania preferowane były działania dla społeczności lokalnej realizowane z inicjatywy i siłami partnerstwa, w II roku realizacji zadania beneficjent zobowiązany był do realizacji: 1-3 projektów edukacyjno-animacyjnych inicjowanych i przygotowanych przez partnerstwo oraz 1-3 projektów edukacyjno-animacyjnych, wykorzystujących potencjał kulturowy mieszkańców, inicjowanych przez przedstawicieli społeczności lokalnej, wyłanianych z zachowaniem procedury konkursowej wypracowanej w I roku realizacji zadania).

Ponadto ze środków Kierunku interwencji 4.1 zgodnie z aneksem nr 7 do umowy 251/DF-VII/2021 podpisano **21** umów na łączną kwotę **759 tys. zł** alokacji przeznaczonej na Kierunek interwencji 4.1., w części przeznaczonej na koszty koordynacji i organizacji działań w całym okresie realizacji Programu w tym umowy na:

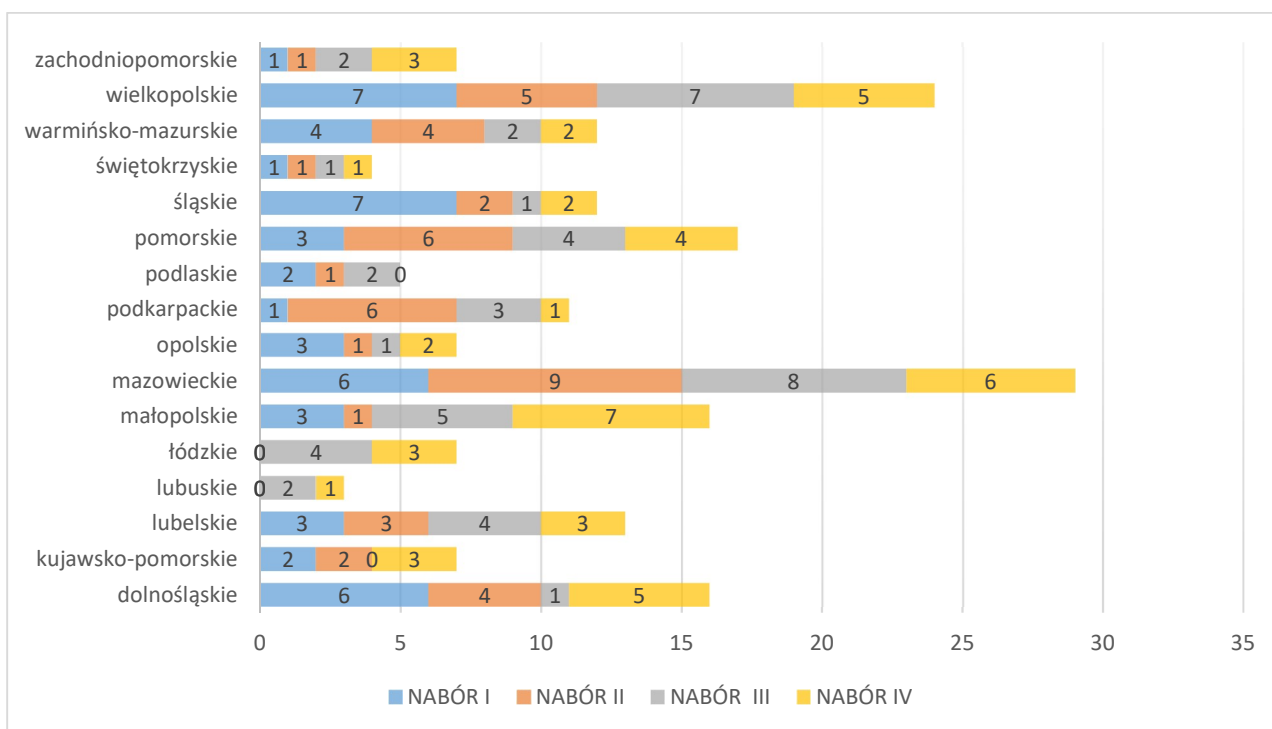
- realizację konsultacji online dla beneficjentów 2023-2024 oraz 2024-2025 (w tym m.in.: realizacja 564 h konsultacji indywidualnych oraz 100 h konsultacji grupowych, przygotowanie i realizacja szkolenia wprowadzającego dla tutorów, spotkania online z tutorami);
- przygotowanie i realizacja szkolenia wprowadzającego dla beneficjentów BLISKO 2024-2025 oraz szkolenia podsumowującego dla beneficjentów BLISKO 2023-2024 (w tym m.in. wynajem ośrodka szkoleniowego, transport uczestników szkoleń, opracowanie programów szkoleń, zapewnienie osób prowadzących szkolenia);
- przygotowanie i realizację konferencji dla beneficjentów BLISKO 2023-2024 oraz 2024-2025 (w tym m.in.: eksperci, hotel, catering);

- udostępnienie 5 szkoleń e-learningowe beneficjentom BLISKO 2023-2024 oraz 2024-2025 (w tym m.in.: hosting, administracja wsparcie użytkowników platformy szkoleniowej).

4.3 Wdrażanie Kierunku interwencji 4.1

Od 2021 roku w ramach K.I. 4.1 dofinansowano w sumie **189** wniosków z czego w trzecim i czwartym – realizowanym w latach 2023-2024 oraz 2024-2025 – dofinansowano w sumie **94** podmioty (47 w każdym roku). Wśród nich 78 zdań było realizowanych przez biblioteki publiczne będące samodzielnymi samorządowymi instytucjami kultury oraz 16 będące samorządowymi instytucjami kultury, w skład których wchodzi wyodrębniona organizacyjnie biblioteka publiczna.

Wykres 6 Wykaz udzielonych w ramach czterech naborów dofinansowań do BLISKO z podziałem na województwa

Dane ze sprawozdania NCK

Działania Kierunku interwencji 4.1. zostały zaprojektowane z myślą o pełnym wykorzystaniu funkcji, jakie w życiu społeczności lokalnych pełnią lub mogą pełnić biblioteki publiczne w gminach wiejskich, gminach miejsko-wiejskich oraz gminach miejskich (w tym w miastach na prawach powiatu) do 100 tys. mieszkańców. Celem realizacji zadań w ramach KI 4.1. był również rozwój czytelnictwa, wzmocnienie roli bibliotek jako „trzeciego miejsca” jednoczącego społeczność lokalną działaniami kulturalnymi, które przyczyniło się do rozwoju aktywnego czytelnictwa i uczestnictwa w kulturze. Ponadto w ramach realizacji

kompleksowego zadania nawiązano partnerstwa, w których wiodącym podmiotem była biblioteka jako przestrzeń do spotkań, wspólnej pracy, działalności twórczej, promowania aktywności czytelniczej oraz odpoczynku i integracji społeczności.

Beneficjenci BLISKO (2024-2025) w 2024 roku, nawiązali współpracę z **382** partnerami. W działaniach służących podnoszeniu własnych kompetencji, związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności oraz potencjału kulturowego udział wzięło **1.415 osób**. Ponadto zrealizowano **340** działań związanych z budowaniem i wzmacnianiem lokalnych partnerstw.

Pracownicy bibliotek i przedstawiciele partnerów uczestniczyli w 340 szkoleniach zorganizowanych przez beneficjentów BLISKO (2024-2025) które służyły wzmacnianiu kompetencji kadry, pozwalających na rozpoznanie potrzeb i potencjału kulturowego członków lokalnych społeczności, a w konsekwencji na efektywną z nimi współpracę i inicjowanie działań kulturalnych wokół bibliotek. W powyższych szkoleniach wzięło udział 1 415 pracowników bibliotek oraz przedstawicieli partnerów.

Natomiast w aktywizujących działaniach skierowanych do społeczności lokalnych uczestniczyło 28 061 odbiorców bezpośrednich.

Beneficjenci BLISKO (2023-2024) w 2023 roku realizowali następujące działania : nawiązali współpracę z 387 partnerami. W działaniach służących podnoszeniu własnych kompetencji, związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności oraz potencjału kulturowego udział wzięło 1.586 osób. Ponadto zrealizowano 206 działań związanych z budowaniem i wzmacnianiem lokalnych partnerstw.

Pracownicy bibliotek i przedstawiciele partnerów uczestniczyli w 206 szkoleniach zorganizowanych przez beneficjentów BLISKO (2023-2024) które służyły wzmacnianiu kompetencji kadry, pozwalających na rozpoznanie potrzeb i potencjału kulturowego członków lokalnych społeczności, a w konsekwencji na efektywną z nimi współpracę i inicjowanie działań kulturalnych wokół bibliotek. W powyższych szkoleniach wzięło udział 1 596 pracowników bibliotek oraz przedstawicieli partnerów.

Natomiast w aktywizujących działaniach (edukacyjno-animacyjnych promujących czytelnictwo) realizowanych przez beneficjentów i partnerów - skierowanych do społeczności lokalnych - uczestniczyło 50 137 odbiorców bezpośrednich.

Do znaczącej wartości liczby odbiorców bezpośrednich mogła przyczynić się realizacja projektów oddolnych, wyłonionych w trybie konkursowym i realizowanych przez beneficjentów wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej. Zgodnie z zaplanowanym przez Operatora Priorytetu 4 w drugim roku realizacji BLISKO komponentem: Realizacja inicjatyw oddolnych wyłonionych w trybie konkursowym.

W ramach wsparcia szkoleniowego dla beneficjentów BLISKO Narodowe Centrum Kultury zrealizowało:

- szkolenie wprowadzające dla tutorów, zakres tematyczny: przedstawienie założeń BLISKO, warunków i zasad współpracy z beneficjentami, warunków i zasad współpracy z NCK wraz z przedstawieniem i omówieniem narzędzi sprawozdawczych, programu konsultacji online, które animatorzy/tutorzy będą realizować dla beneficjentów, narzędzia do autodiagnozy dla beneficjentów;
- szkolenie wprowadzające dla beneficjentów BLISKO 2024-2025, zakres tematyczny: założenia i cele BLISKO, droga biblioteki w BLISKO, rola tutora, koordynatora w BLISKO;
- konferencję dla beneficjentów BLISKO 2023-2024 oraz 2024-2025, w tym: wykład wprowadzający, dyskusja, wystąpienia eksperckie, 3 wystąpienia inspiracyjne, oprowadzanie po Mediatece MeMo, 6 wizyt studyjnych z warsztatami w 6 filach Biblioteki Miejskiej w Łodzi, warsztatowe działanie sieciujące;
- szkolenia e-learningowe dla beneficjentów BLISKO 2023-2024 oraz 2024-2025, w tym: rejestracja beneficjentów, utworzenie kont, nadanie dostępu do pięciu szkoleń: Rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej, Współpraca ze społecznością lokalną, Przygotowanie i realizacja projektów edukacyjno-animacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, Budowanie i wzmacnianie partnerstw lokalnych, Przygotowanie i realizacja procedury konkursowej na inicjatywy lokalne. Realizacja szkoleń e-learningowych, liczba zarejestrowanych uczestników szkoleń e-learningowych: 223.
- szkolenie podsumowujące dla beneficjentów BLISKO 2023-2024; zakres tematyczny: podsumowanie działań w BLISKO, sieciowanie, trwałość projektu, planowanie dalszych działań;
- tutoring online dla beneficjentów BLISKO 2023-2024 oraz 2024-2025, łącznie zrealizowano: 564 h konsultacji indywidualnych oraz 100 h konsultacji grupowych; zakres tematyczny tutoringu: wypracowanie ścieżki rozwoju (w tym planowanych szkoleń, wizyt studyjnych i innych form rozwojowych) biblioteki w BLISKO na podstawie autodiagnozy, rozpoznawanie potrzeb społeczności lokalnej, rozpoznawanie i wykorzystanie potencjału kulturowego społeczności lokalnej, współpraca ze społecznością lokalną, zarządzanie projektami, budowanie i wzmacnianie lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju czytelnictwa, przygotowanie i realizacja projektów edukacyjno-animacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, przygotowanie procedury konkursowej oraz wyłonienie projektów edukacyjno-animacyjnych, wykorzystujących potencjał kulturowy mieszkańców, inicjowanych przez

przedstawicieli społeczności lokalnej, ewaluacja działań zrealizowanych w BLISKO;

- 5 spotkań dla animatorów/tutorów oraz pracowników NCK realizujących wsparcie dotacyjno-szkoleniowe dla beneficjentów BLISKO, zakres tematyczny: podsumowania pracy tutorów, omówienie wyzwań z jakimi mierzyli się beneficjenci podczas realizacji BLISKO.

Działania szkoleniowe objęły 2 nabory beneficjentów BLISKO (2023-2024) oraz (2024-2025), o łącznej liczbie: 94.

Wszystkie wskaźniki zostały osiągnięte na wyższym poziomie niż beneficjenci zakładali. Planowane przez beneficjentów wartości wskaźników w zestawieniu z wartościami ich wykonania zdają się mieć charakter asekuracyjny. Jako przyczyny ostrożnych założeń beneficjentów nie miało wcześniej możliwości realizacji projektów z tak wysokim udziałem zewnętrznego wsparcia finansowego. Podczas realizacji BLISKO zyskały one m.in. dodatkowe narzędzie pozyskiwania odbiorców w postaci środków na odpłatną promocję swoich zadań. Asekuracyjny charakter planowanych wartości wskaźników mógł wynikać również z sygnalizowanej przez zaangażowanych w BLISKO przedstawicieli bibliotek niepewności własnych kompetencji w zakresie skutecznej realizacji założonych działań. Zmianie w tym zakresie służył m.in. szereg dedykowanych im szkoleń organizowanych przez NCK oraz realizowanych w ramach dofinansowania przez beneficjentów. Dodatkowym czynnikiem mogącym mieć wpływ na wyższe wykonanie wskaźników było sieciowanie bibliotek, które stanowiło narzędzie wzajemnego wsparcia oraz budowanie pozycji „trzeciego miejsca” na rynku lokalnym, poprzez zapraszanie do udziału w warsztatach i szkoleniach podnoszących kompetencje liczną grupę bibliotekarzy, pracowników bibliotek z regionu.

4.4 Kwestie mające wpływ na wykonanie Kierunku interwencji 4.1

W 2024 roku zanotowano pozytywne odchylenie od planowanej wartości miernika przyjętego w ustawie budżetowej dla programu wieloletniego.

Zwiększony miernik z planowanego do realizacji w 2024 r. 45 (90) na zrealizowany w 2024 r. 46 (94) bezpośrednio powiązany jest z wysokościami przyznanych i przekazanych dofinansowań.

4.5 Postęp finansowy z realizacji Kierunku 4.1

Od rozpoczęcia realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 w ramach Priorytetu 4 uruchomiono cztery nabory wniosków w

konkursie w ramach Kierunku interwencji 4.1. BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność na łączną kwotę 22 mln zł. w tym zaplanowane w roku 2024 w wysokości 5.500 tys. zł

W roku sprawozdawczym 94 instytucje realizowały działania w ramach Kierunku interwencji 4.1.: 47 beneficjentów wyłonionych w trzecim naborze BLISKO (2023-2024) oraz 47 beneficjentów wyłonionych w czwartym naborze BLISKO (2024-2025)

W czwartym naborze BLISKO (2024-2025) ogłoszonym 19 stycznia 2024 r. i rozstrzygniętym 29 marca 2024 r. złożono 113 wniosków.

Zespół oceniający wnioski konkursowe pod względem formalnym, nie wskazał żadnego wniosku, w którym stwierdzono błędy formalne. Zatem wszystkie ze złożonych wniosków zostały skierowane do etapu oceny merytorycznej i społecznej.

Wnioski poprawne formalnie (113 wniosków) opiewały na kwotę 15 602 tys. zł w tym wnioskowany wkład z budżetu państwa wynosił: 13 954 tys. zł.

Wnioski, które przeszły pozytywnie ocenę formalną, poddane zostały ocenie (punktowej) : organizacyjnej , merytorycznej i społecznej

W czwartym naborze BLISKO (2024-2025) podpisano 47 umów o łącznej wartości 6 225 tys. zł obejmującej kwotę 5 500 tys. zł wkładu z budżetu państwa.

W roku sprawozdawczym nie rozwiązano żadnej umowy, ani nie zrezygnowano z możliwości podpisania umowy.

Dotacje w wysokości od 100 000 zł do 140 000 zł wsparły działania beneficjentów, realizowane w cyklu dwuletnim.

W 2024 roku na realizację Kierunku interwencji 4.1 zaplanowano kwotę 6.260 tys zł (plan po zmianach). Wykorzystanie środków (bez kosztów na obsługę priorytetu) działań K.I.4.1) wyniosło 6.230 tys zł co stanowi 99,5% planu.

4.6 Kierunek interwencji 4.2. Kampania społeczno-informacyjna.

Wszystkie działania Operatora prowadzone były w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Plan Promocji NPRCz 2.0 na lata 2021 – 2025* w dniu 24 marca 2023 r., wraz z Strategią Komunikacji z Mediami (załącznik do planu promocji), który zawiera założenia dla kampanii społeczno-informacyjnej oraz szczegółowe zadania dotyczące promocji NPRCz 2.0.

W 2024 roku odbyły się 2 spotkania grupy roboczej ds. promocji, działającej w oparciu o zatwierdzony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyżej wymieniony plan promocji.

4.7 Postęp rzeczowy realizacji Kierunku interwencji 4.2

W okresie sprawozdawczym w ramach Kierunku interwencji 4.2 realizowano kampanię społeczno-informacyjną z podziałem na kampanię promocyjno-informacyjną oraz społeczno-wizerunkową.

Kampania informacyjno-promocyjna mająca na celu promocję głównych założeń NPRCz 2.0, promocję działań realizowanych przez poszczególnych Operatorów, zwiększenie wiedzy opinii publicznej o osiągniętych rezultatach oraz promowanie podejmowanych przez biblioteki aktywności dla czytelników była w 2024 r. realizowana poprzez następujące działania: kampanię promocyjną w mediach społecznościowych i Internecie, prasie, radiu, telewizji, VOD, outdoorze, digitalu, rozbudowę strony internetowej, przygotowanie kontentu na social media oraz stronę internetową, produkcję gadżetów i branding, przygotowanie i dystrybucję promocyjnych materiałów graficznych oraz współpracę redakcyjne.

Jednym z pierwszych działań w 2024 r. była informacyjna kampania radiowa zachęcająca do czytania i nawiązująca do strefy NPRCz 2.0 podczas *Tauron Puchar Polski w siatkówce mężczyzn w Krakowie*. 30-sekundowy spot został wyemitowany na antenie Polskiego Radia Kraków.

Przez cały rok strona internetowa www.nprcz.pl była wzbogacana o ciekawe treści dla bibliotekarzy, nauczycieli, czytelników i mediów.

Opublikowane treści to m.in.

- *cykl 8 autorskich artykułów o charakterze poradnikowym poruszających różne aspekty czytelnictwa i działalności bibliotek*. Tematy: „Czytanie wrażeń. O co chodzi i dlaczego właśnie w ten sposób?”, „Rym i rytm! Nie tylko opowiadania – moc wierszy dla dzieci”, „Książka obrazkowa w przedszkolu – sztuka opowiadania obrazem jako inspiracja do nauki czytania”, „Odkrywamy świat z książkami edukacyjnymi”, „Czytać czy nie czytać? Rozwiewamy wszelkie wątpliwości i przedstawiamy argumenty, które przemówią do Nie-Czytelników”, „Budowanie marki biblioteki szkolnej. Dlaczego warto podjąć to wyzwanie?”, „Biblioteka publiczna jako tzw. «trzecie miejsce»”, „Bibliotekarko, Bibliotekarzu daj się poznać! Słów kilka o autoprezentacji”.

Nawiązano współpracę ze specjalistkami uznanymi w środowisku bibliotecznym i edukacyjnym, Małgorzatą Swędrowską i Iwoną Pietrzak-Płachtą.

- „Książkowy nie kalendarz” – edycja 2025, kontynuacja projektu, który cieszył się popularnością wśród bibliotekarzy. „Książkowy nie kalendarz” składa się z 12 kart z wyzwaniem czytelniczym na każdy miesiąc, projektu plakatu, projektu „Wieży wyzwań czytelniczych”, dzięki któremu w kreatywny sposób można śledzić postępy czytelnicze, dyplom uznania za podjęcie wyzwania.
- 2 autorskie plakaty inspirowane hasłem kampanii „Czytanie ma tylko dobre” zaprojektowane przez utalentowane polskie graficzki, Renatę Krawczyk i Marię Dek.
- 3 teksty w ramach kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” autorstwa dziennikarki i pisarki Patrycji Pustkowiak. Tematy: „Wstęp do kampanii 0,6” – artykuł przedstawiający główne założenia i idee kampanii, „Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o czytaniu, ale baliście się zapytać” – poradnik dla osób, które nie czytają, „Musisz to przeczytać!” – playlista z książkami.
- „Dobre praktyki” – zbiór ciekawych i inspirujących proczytelniczych działań zrealizowanych przez 20 bibliotek, beneficjentów NPRCz 2.0.
- informacje dla Beneficjentów, takie jak: terminy naborów prowadzonych przez wszystkich Operatorów, zasady składania wniosków, komunikaty o wynikach, raporty o czytelnictwie, raporty z badania ewaluacji programu, aktualizacje grafik do pobrania, w tym księgę znaku, belki logotypowe, szablony,
- relacje z wydarzeń promujących NPRCz 2.0 i działania Operatorów, warsztatów i konferencji,
- aktualności i ciekawostki dla czytelników takie jak: święta bibliotek, książek i czytelnicze, artykuł o bibliotece cyfrowej – Polona.pl.

Domeny i licencje niezbędne do prawidłowego funkcjonowania strony internetowej nprcz.pl zostały przedłużone i opłacone.

Na początku roku została przeprowadzona wizerunkowa sesja zdjęciowa o tematyce związanej z bibliotekami, książkami i czytaniem uwzględniająca identyfikację graficzną Programu. Materiały były wykorzystywane na stronie nprcz.pl i w mediach społecznościowych.

W 2024 r. kontynuowane było prowadzenie profili NPRCz 2.0 w mediach społecznościowych – na Facebooku, Instagramie oraz na YouTube. Zachowana została ciągłość tematyczna treści we wskazanych serwisach, tzn. dotyczyła ona ogólnej promocji NPRCz 2.0 i bibliotek, działań Operatorów, tematyki czytelniczej oraz literackiej – np. cieszący się sympatią odbiorców cykl postów z cytatami pisarek i pisarzy książek.

Treści w serwisie Facebook były wzmacniane płatną reklamą, również w wyszukiwarce Google. Celem tych działań było zwiększenie zasięgu kampanii oraz dotarcie do nowych odbiorców.

Aby zintensyfikować działania promocyjno-informacyjne w mediach społecznościowych zostały podjęte współprace z wysokozasięgowymi twórcami internetowymi działającymi w obszarach: edukacyjnym, bibliotecznym,

parentingowym, czytelniczym. Influencerzy publikowali w swoich kanałach treści promujące markę NPRCz 2.0 oraz biblioteki.

Na potrzeby wideo prezentacji NPRCz 2.0, jego nazwy i logotypu, założeń Programu, przedstawienia Operatorów i rezultatów zrealizowano 3 autorskie animacje o długości: 25 i 16 sekund oraz 1 minuta 20 sekund, a w ramach kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” powstała linia kreacji artystycznej uwzględniająca identyfikację wizualną NPRCz 2.0 i obejmująca grafiki, sesję zdjęciową oraz spoty o długości 15 i 30 sekund w formatach do publikacji w internecie. Powstało również 11 autorskich animacji nawiązujących do artykułu „Wszystko, co chcielibyście wiedzieć o czytaniu, ale baliście się zapytać”.

W 2024 r. wyprodukowano nowe gadżety dedykowane NPRCz 2.0 i eksponujące identyfikację wizualną programu. Gadżety zostały rozdystrybuowane wśród wszystkich czterech Operatorów Programu, a także Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego jako instytucji nadrzędnej. Wyprodukowano m.in.: piny, breloczki, notes z karteczkami do znakowania i długopisem, naklejki, tatuaże zmywalne, metalowe podpórki do książek, drewniane puzzle z motywem książkowym, karty do nauki czytania, filiżanki ceramiczne, naklejki na zeszyty, naklejki adhezyjne pocztówki, planer czytelniczy, termoaktywny komin, ekologiczne torby, koszulki typu t-shirt.

Biorąc pod uwagę bogaty kalendarz wydarzeń z udziałem NPRCz 2.0 i zapotrzebowanie związane z brandingiem zlecono produkcję poszyć na kasetony i ścianki tekstylne dla systemów wystawienniczych oraz zaprojektowano i wyposażono stoisko na współKongres Kultury.

Wydrukowano też materiały promocyjne, takie jak plakaty, ulotki, tablice informacyjne, pianki, karty startowe. Wszystkie one zawierały identyfikację graficzną NPRCz 2.0.

W drugiej połowie roku nawiązano współpracę z Gazetą Wyborczą, z którą zrealizowano projekt redakcyjny „Jak czytamy”. Projekt miał na celu opracowanie 6 materiałów poświęconych bibliotekom i czytelnictwu. Tematy, które zostały wybrane do cyklu to: „Praca w bibliotece – kiedyś a dziś, rozmowa z bibliotekarką z Radomia”, „Młode kobiety jako motor napędzający czytelnictwo. Czy to prawda? Wyjaśniamy, sprawdzamy, ilustrujemy”, „Sytuacja bibliotek na terenach zalanych – reportaż z wybranej biblioteki z Dolnego Śląska. Jak wygląda likwidacja zniszczeń, które objęły zarówno pomieszczenia, sprzęt jak i księgozbiór”, „Przegląd nowych bibliotek - jak się je teraz projektuje i że nie są już tylko regałami z książkami”, „Czytanie a mózg”, „Felieton o czytelnictwie”.

Nawiązano również współpracę z Polskim Radiem, które dzięki przeprowadzonym konsultacjom merytorycznym i w oparciu o raporty oraz opracowania związane z NPRCz 2.0 zrealizowało cykl 12 autorskich materiałów promujących biblioteki, czytelnictwo oraz NPRCz 2.0. Opis audycji:

- 3 minutowy materiał w Zapraszamy do Trójki - o jednej z najnowocześniejszych bibliotek w Polsce – Biblioteka Miejska w Łodzi i jej filia MeMo,
- 20 minutowy reportaż w Klubie Trójki – audiodokument. Wskutek powodzi ludzie stracili domy, miejsca pracy, źródła dochodu. To im, jak zaznaczają bibliotekarze, w pierwszej kolejności należy się wsparcie. Podkreślają też jednak, że bez odpowiedniej pomocy biblioteki nie podniosą się po tragedii. Powstał już wstępny raport, z którego wynika, jakie straty poniosły biblioteki w regionach zniszczonych przez powódź w województwach dolnośląskim, opolskim i śląskim. Np. Ogólnopolski Portal Bibliotekarski oraz strona Lustró bibliotekarzy opisują straty i potrzeby. Jest wśród nich konieczność uzupełnienia straconego księgozbioru w bibliotece w Nysie czy Łądku Zdroju, są biblioteki potrzebujące mebli, komputerów, remontu, dezynfekcji w Bystrzycy Kłodzkiej, Odrzychowicach Kłodzkich, Stroniu Śląskim, Kamiennej Górze. Lista obejmuje 21 miejsc i bibliotek potrzebujących różnorodnej pomocy. Jak wygląda sytuacja bibliotek po ponad miesiącu od powodzi? O tym w opowieściach bibliotekarek, bibliotekarzy oraz czytelników i czytelniczek,
- 13 minutowy Reportaż w Trójce z udziałem biblioteki w Grodzisku Mazowieckim,
- cykl siedmiu 3 minutowych materiałów w audycji Cztery Pory Roku w radiowej Jedynce:
  - Kudowa-Zdrój – współpraca z młodzieżą z Ukrainy, remont sali, dużo mang, książek psychologicznych, darmowe kody na e-booki;
  - Hrubieszów – Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej: zbieranie i digitalizowanie archiwów (rozmowy z mieszkańcami, niepowtarzalne zdjęcia dawnego miasta), gry miejskie związane z rocznicami ważnymi dla miasta;
  - Warszawa: Multimedialna Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży – Klub Czytelników Mangi, Elektroteka (otwarty warsztat naprawczy);
  - Brzeg: Miejska Biblioteka Publiczna - warsztaty genealogiczne;
  - Wadowicka Biblioteka Publiczna: cykl spotkań autorskich i warsztatów dla dzieci i młodzieży „Od litery do literatury” – okazja do bliższego poznania procesu powstawania książki; „Biblioteka dla wszystkich. Moje miejsce”: projekt oferujący wsparcie ukraińskiej młodzieży w wyborze dalszej ścieżki kariery w Polsce lub w Ukrainie poprzez udział w zajęciach w bibliotekach;
  - Jaktorów: Gminna Biblioteka Publiczna – „Kodowanie w bibliotece”,
- materiał w audycji Jedyne takie Miejsce w radiowej Jedynce – wrocławskie Ossolineum,
- wątek biblioteczno-czytelniczy w słuchowisku „W Jezioranach”.

W październiku przy okazji Festiwalu Conrada nawiązano współpracę barterową z Krakowskim Biurem Festiwalowym opartą na wzajemnej promocji NPRCz 2.0 – jego nazwy, logotypu, Operatorów i celów, oraz Festiwalu Conrada – jako jednego z najważniejszych literackich i czytelniczych wydarzeń w Polsce.

W ostatnim kwartale zrealizowano kolejne elementy kampanii promocyjno-informacyjnej:

- opracowano 3 artykuły skierowane do 3 grup docelowych (dorośli odbiorcy czytający lokalną prasę, osoby pracujące w jednostkach samorządu terytorialnego, seniorzy) i następnie opublikowano w prasie:
  - regionalnej – 20 dzienników z Grupy Polska Press, artykuł pt. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0, czyli czytanie ma tylko dobre strony!”,
  - samorządowej – pismo Wspólnota, artykuł pt. „NPRCz 2.0 – inwestycja w przyszłość lokalnych bibliotek i społeczności”,
  - lifestylewej – magazyn Świat Seniora, artykuł pt. „Biblioteka 2.0 – miejsce spotkań, nauki i kultury dla wszystkich pokoleń”,

Artykuły miały na celu: przedstawienie i promocję NPRCz 2.0, przekazanie informacji o Programie, jego celach i efektach, wskazanie korzyści udziału w Programie, zalet korzystania z bibliotek, przedstawienie bibliotek jako nowoczesnych centrów kultury, zaproszenie seniorów do biblioteki i przedstawienie idei biblioteki jako „trzeciego miejsca”, wskazanie korzyści czytania wokół hasła kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony”.

- opublikowano artykuł sponsorowany „NPRCz 2.0 – inwestycja w przyszłość lokalnych bibliotek i społeczności” na portalu z segmentu JST,
- opublikowano artykuł w ogólnopolskim portalu horyzontalnym online,
- zrealizowano reklamę outdoorową obejmującą plakaty na nośnikach digital citylight na wiatkach przystankowych,
- zrealizowano kampanię plakatową na słupach ogłoszeniowych (20 miast) i miejscach do plakatowania (40 miast),
- zrealizowano e-mailing skierowany do trzech grup: bibliotek i szkół, rodziców oraz jednostek samorządu terytorialnego,
- zrealizowano kampanię spotową w serwisach: Youtube, VOD i Spotify.

Zwieńczeniem roku była organizacja i emisja spotu z Bartkiem Topą w ramach kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony”. 30 sekundowy spot telewizyjny został wyemitowany w programach telewizyjnych wchodzących w skład pakietu TVN MAX (TVN, TVN7) oraz w programach telewizyjnych TVN24, TVN Style, TVN Fabuła, Polsat, Polsat News, Polsat Seriale, Polsat Rodzina, TVP Info, TVP 1, TVP 2, TVP Kultura.

Spoty kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” miały również swoją radiową odstonę. 30 sekundowy spot mogli usłyszeć słuchaczki i słuchacze Radia Zet, RMF FM i Polskiego Radia (Jedynki i Trójki). Spot został przygotowany w dwóch wariantach – z lektorem i lektorką.

Zrealizowano we współpracy z Radiem dla Ciebie 45 audycji upowszechniających czytelnictwo i NPRCz 2.0 pt. „Czytaj z nami”, która w każdy piątek jest emitowana na antenie Radia dla Ciebie. W ramach cyklu rozmów prezentowane były biblioteki z całej Polski - beneficjenci NPRCz 2.0, ich inicjatywy zorientowane na integrację lokalnych społeczności, rozmowy o największych i najstynniejszych bibliotekach świata, działaniach operatorów NPRCz 2.0, korzystnym wpływie czytania. Cykl był promowany w kanałach komunikacji NPRCz 2.0 i NCK.

Przygotowano materiały poświęcone NPRCz do audycji Spacer z Kulturą realizowanej we współpracy NCK i radiowej Jedynki, emitowanej w cyklu miesięcznym na antenie PR1 (w każdą ostatnią niedzielę miesiąca).

Opracowano i opublikowano informacje nt. NPRCz w 35 cotygodniowych newsletterach NCK oraz na stronie www.nck.pl.

Opracowano, opublikowano i wysłano 12 newsletterów do mediów z informacjami prasowymi, dotyczącymi NPRCz 2.0, w szczególności działań zrealizowanych w ramach Kierunku interwencji 4.1 i 4.2 NPRCz 2.0 przez NCK.

Kampania społeczno-wizerunkowa NPRCz 2.0 miała natomiast na celu promocję postaw proczytelniczych, ukazanie czytania jako potrzebnej i ciekawej czynności, popularyzację książek w przestrzeni publicznej oraz prezentację bibliotek jako atrakcyjnych miejsc dla ludzi w każdym wieku. Głównymi elementami kampanii społeczno-wizerunkowej były spoty telewizyjne i radiowe, reportaże wyprodukowane we współpracy z TVP i Polskim Radiem, program „Dobre Strony”, organizacja różnorodnych działań ambientowych, akcji z bohaterami marki, zapewnienie foto i wideo relacji, współpraca z ambasadorami.

Spoty „Czytanie ma tylko dobre strony” opierały się na twórczym wykorzystaniu symbolicznej, absurdalnej statystyki „0,6 książki”, jakie przyswaja statystyczny Polak i posługując się klasyką światowej literatury, pokazywał jak wyglądałoby czytanie książek, gdyby rzeczywiście było tak wybiórcze jak w tej absurdalnej statystyce. Biorący udział w kampanii aktor Bartłomiej Topa czytał fragmentarycznie „Psa Baskerville’ów” Arthura Conana Doyle’a, a następnie przekonywał do uważnego czytania każdej książki od deski do deski, mówiąc: „To bez sensu, że statystyczny Polak czyta 0,6 książki rocznie” i dodając: „Czytanie ma tylko dobre strony”. W produkcji spotów uwzględniono opracowanie koncepcji i scenariusza, produkcję, montaż, posprodukcję oraz wynagrodzenie aktora wraz z udzieleniem niezbędnych licencji.

Program „Dobre strony” to cykl 7 rozmów o książkach i czytaniu z udziałem polskich artystów: Tomasza Kota, Margaret, Sarsy, Pablopavo, Natalii Przybysz, Damiana Kocura, Małgorzaty Szumowskiej, Krzysztofa Zalewskiego, Organka, Andrzeja Seweryna, Miuosha i Krzysztofa Zanussi, Michała Sikorskiego i Bovskiej. Każdy odcinek to spotkanie dwojga artystów i dwóch relacji z literaturą - rozmowy o literackich zachwytach, o książkach ważnych, przełomowych w życiu prywatnym i zawodowym zaproszonych gości. „Dobre Strony” to cykl, który motywuje do odkrywania książek jako źródła wiedzy, emocji i inspiracji.

We współpracy z TVP zostały wyprodukowane dwa reportaże telewizyjne przedstawiające Festiwal Literacki Sopot oraz Festiwal Conrada. W reportażach o najciekawszych wydarzeniach z programu wybranego festiwalu opowiadali organizatorzy, literaci i czytelnicy. Filmy promowały czytelnictwo, wartość literatury w codziennym życiu oraz pokazały jedno z najważniejszych czytelniczych wydarzeń na mapie Polski.

Natomiast owocem współpracy z Polskim Radiem był cykl 12 materiałów radiowych, w tym słuchowisko.

Działania ambientowe zrealizowane w 2024 r. w ramach kampanii społeczno-wizerunkowej obejmowały bogaty program wydarzeń sportowych, rodzinnych, edukacyjnych, kulturalnych oraz kreatywnych akcji plenerowych, spotkań w bibliotekach oraz debat i paneli tematycznych. Szczegóły znajdują się poniżej.

Pierwsza akcja ambientowa została zorganizowana w lutym podczas 68. PZLA Halowych Mistrzostw Polski w Toruniu. Obecność NPRCz 2.0 na ważnych wydarzeniach i zawodach sportowych była kontynuowana w ramach kampanii „Czytaj i wejdź do gry” łączącej sport i czytanie, której ważną cechą była promocja czytania wśród grup: nieczytających chłopców, dorosłych mężczyzn, a także rodzin z dziećmi. Akcja „Rozgrzewka z książką” zorganizowana w strefie NPRCz 2.0 obejmowała szereg animacji sportowo-czytelniczych dla zawodników, kibiców i wszystkich fanów sportu, którzy przyszli do Areny Toruń. Gościem NPRCz 2.0 była Książnica Kopernikańska, która umożliwiła wszystkim gościom założenie karty bibliotecznej.

W marcu odbyła się kolejna akcja „Rozgrzewka z książką” towarzysząca Tauron Pucharowi Polski w siatkówce mężczyzn w Tauron Arenie Kraków. Zorganizowane zostały gry i zabawy z książką poprawiające koncentrację i koordynację ruchową. Gościem NPRCz 2.0 była Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, która przygotowała atrakcje i niespodzianki dla odwiedzających. Finałowym punktem była zorganizowana kartoniada wśród kibiców obecnych na trybunach.

W kwietniu zorganizowane zostały dwie akcje pn. „Sportowcy w bibliotekach”. W ramach promocji czytelnictwa i bibliotek odbyło się spotkanie z siatkarką, Aleksandrą Gryką w Mediatece MeMo, filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łodzi oraz spotkanie z siatkarzem, Piotrem Nowakowskim i przedstawicielem Polskiej Ligi Siatkówki, Kamilem Składowskim w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Skierniewicach.

W maju działania ambientowe NPRCz 2.0 towarzyszyły zawodom lekkoatletycznym odbywającym się w ramach Memoriału Janusza Kusocińskiego na Stadionie Śląskim w Chorzowie. Celem akcji „Rozgrzewka z książką” była promocja czytelnictwa wśród rodzin, zwłaszcza chłopców i mężczyzn obecnych na sportowym wydarzeniu. W ramach strefy NPRCz 2.0 zorganizowane zostały warsztaty i animacje dla dzieci, czytelniczy fotobus, koło fortuny z bohaterami marki - molami książkowymi oraz strefa relaksu z książką. Książkowe atrakcje zapewniła również zaproszona do współtworzenia akcji, Miejska Biblioteka Publiczna w Chorzowie, a specjalnym gościem strefy NPRCz 2.0 był olimpijczyk Tomasz Majewski.

Kolejne dwie majowe „Rozgrzewki z książką” odbyły się podczas 25. Pikniku Olimpijskiego oraz Święta Łazienkowskiej – Legia Park w Warszawie. W strefach NPRCz 2.0 zorganizowano cztery różne stacje edukacyjno-sportowe z wyzwaniem czytelniczymi dla odwiedzających, strefę relaksu, biblioteczkę i molowe koło fortuny. Obie lokacje odwiedzili ambasadorzy akcji – Tomasz Majewski i Gonçalo Feio, którzy wzmocnili uwagę odwiedzających na strefie NPRCz 2.0.

Maj zakończony został akcją plenerową „Czytanie na trawie” podczas wydarzenia Dzień Dziecka w Trójce. Zorganizowane zostały gry, zabawy, quizy i animacje podejmujące temat korzyści z czytania, pokaz baniek mydlanych, happening „Ostry dyżur literacki”, malowanie buziek z motywem bohaterów literackich, fotobudka. Wydarzenie miało charakter piknikowy i rodzinny.

W czerwcu zorganizowano 5 akcji promujących czytelnictwo poprzez angażujące i kreatywne animacje: książkowe i literackie warsztaty, quizy czytelnicze, fitness z książką, warsztaty kaligrafii, warsztaty modulacji głosu, czytanie wierszy łamiących język, gry i molowe wyzwania, literackie fotobudki i biblioteczki wypełnione książkami. Plan działań dostosowany był do charakteru wydarzenia. Akcje zrealizowane w czerwcu to:

- „Czytanie na trawie” podczas Dnia Dziecka w KPRM – rodzinne wydarzenie w ogrodach KPRM

- Strefa NPRCz 2.0 podczas 27. Pikniku Naukowego w Warszawie – rodzinne wydarzenie edukacyjne organizowane przez Centrum Nauki Kopernik,
- „Rozgrzewka z książką” podczas finału rozgrywek AMF Futbol w Radomiu – sportowe wydarzenie w ramach ligi piłki nożnej osób po amputacjach,
- „Rozgrzewka z książką” podczas 100. PZLA Mistrzostw Polski w Bydgoszczy – sportowe, lekkoatletyczne wydarzenie; gościem strefy NPRCz 2.0 była Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy,
- „Czytanie na trawie” podczas Imienin Jana Kochanowskiego w Warszawie – piknik literacki organizowany przez Bibliotekę Narodową.

W sierpniu zostały zorganizowane 4 wydarzenia towarzyszące Festiwalowi Literacki Sopot. Było to strategiczne combo w celu zintensyfikowania działań proczytelniczych oraz widoczności książek w tkance miejskiej.

Na plaży przy sopockim moło odbył się finał kampanii „Czytaj i wejdź do gry” – łączącej trening fizyczny i trening szarych komórek. Animacje przygotowane w ramach akcji „Rozgrzewka z książką” służyły promocji czytania, ale i rekreacji. W strefie NPRCz 2.0 na odwiedzających czekały wygodna strefa relaksu z książką oraz zabawy czytelniczo-sportowe, których jednym z głównych punktów był książkowy mecz piłki siatkowej pod okiem profesjonalnego trenera z Gdańskiego Klubu Sportowego Gedania 1922.

Tymczasem w przestrzeni Sopot Centrum, przy kasach biletowych dworca PKP odbyła się całodzienna akcja „Pociąg do czytania”. Mieszkańcy Trójmiasta i podróżni spędzili czas z książką w specjalnie zaaranżowanej strefie NPRCz 2.0. Działania proczytelnicze przygotowane dla odwiedzających obejmowały: zabawę rymowany pociąg, lepiej – warsztaty tworzenia krótkiej formy literackiej, książkowe warsztaty plastyczne oraz spotkanie z książką w biblioteczce NPRCz 2.0.

W przestrzeni Sopot Centrum znajduje się również Sopoteka – filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sopocie, gdzie zorganizowany został panel pn. „Zmiany społeczno-kulturowe a stereotypy dotyczące bibliotek i czytelnictwa”. O tym jak były kiedyś, a jak są dziś postrzegane placówki biblioteczne, o wpływie zmieniającej się rzeczywistości na funkcjonowanie bibliotek publicznych i szkolnych, o tym jak na przestrzeni lat zmienił się profil czytelnika i w końcu o tym, czy udało się obalić stereotypy wizerunku zawodu bibliotekarza i bibliotekarki opowiedzieli zaproszeni goście: Grzegorz Jankowicz, Ewa Lewandowska, Tomasz Makowski, Robert Piaskowski, Bożena Skomorowska. Panel poprowadził Michał Nogaś. Widownię wypełnili bibliotekarze i bibliotekarki, którzy aktywnie wzięli udział w dyskusji. Zapis spotkania został udostępniony w serwisie YouTube.

Ostatnim wydarzeniem była akcja „Czytanie na trawie” zorganizowana w najbardziej magicznym z sopockich ogrodów – Parku na Goyki. Wśród animacji proczytelniczych skierowanych przede wszystkim do rodziców i dzieci znalazły się: zabawa mega domino z bohaterami książek, warsztaty tworzenia zakładkek, kolorowanki z bajkowymi postaciami, malowanie motywów literackich na twarzach, słuchanie fragmentów książek odczytanych przez profesjonalną lektorkę, czytelniczy fotobus.

We wrześniu strefa NPRCz 2.0 pojawiła się na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, zapraszając odwiedzających na relaks z książką w przerwie między filmami. Gościem specjalnym strefy była Biblioteka Gdynia, która przygotowała filmowo-czytelnicze atrakcje.

Po raz pierwszy Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 był obecny na Warszawskim Salonie Maturzystów Perspektywy 2024, który odbył się w Szkole Głównej Handlowej. Wydarzenie rok w rok przyciąga rzesze młodzieży poszukującej inspirujących ścieżek rozwoju edukacyjnego i osobistego. Odwiedzający strefę NPRCz 2.0 dowiedzieli się przede wszystkim o wpływie czytania na mózg. Zorganizowano także panel dyskusyjny „Jak przygotować mózg do matury?”, w którym udział wzięli eksperci: Maria Deskur (Fundacja Powszechnego Czytania), Michał Romanowski (EDUtwórnia) oraz Aneta Korycińska (Baba od polskiego).

W październiku odbyły się kolejne dwa panele, których głównym tematem było czytelnictwo i biblioteki.

Panel „Czytanie dla demokracji i biznesu” odbył się w Sopocie w ramach Europejskiego Forum Nowych Idei, który dotyczył znaczenia czytania książek dla biznesu, jak czytanie wpływa na dobrostan zespołu i poziom współpracy oraz jakie korzyści mogą czerpać firmy z zaangażowania na rzecz czytania.

Panel „BLISKO bibliotek, BLISKO czytelnika” odbył się na scenie głównej Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie. Tematem przewodnim wydarzenia było omówienie głównych założeń NPRCz 2.0, i konkursu BLISKO a także budowanie relacji między biblioteką a lokalną społecznością.

Finał akcji ambientowych w 2024 r. przypadł na wspólny Kongres Kultury, który odbył się w listopadzie. W strefie NPRCz 2.0, o formy i sposoby promocji czytelnictwa oraz ścieżki dotarcia do osób nieczytających zostali w krótkiej ankiecie zapytani uczestnicy wydarzenia, na co dzień związani z sektorem kultury.

Wybranych akcjom ambientowym towarzyszyła obsługa fotograficzna, wideo, a także fotobudka lub fotobus. Usługi fotograficzne i wideo dotyczyły realizacji

materiałów z akcji w Sopocie, Radomiu, Bydgoszczy, Warszawy oraz szkoleniach i konferencji realizowanej dla beneficjentów konkursu BLISKO w Radziejowicach i Łodzi. Także usług fotobudki lub fotobusa świadczonych podczas akcji ambientowych w Chorzowie, Bydgoszczy i Sopocie.

W 2024 r. opracowano ponad 100 grafik promujących czytelnictwo w mediach cyfrowych i przestrzeni publicznej.

Na potrzeby popularyzacji czytelnictwa zakupiono również książki, które wykorzystano jako element ekspozycyjny w strefach NPRCz 2.0.

W 2024 r. w ramach realizacji kampanii społeczno-wizerunkowej, wsparciem promocyjnym zostały objęte dwie proczytelnicze inicjatywy: akcja #TataTeżCzyta Fundacji Powszechnego Czytania oraz panel dyskusyjny „Czytanie – czysta frajda” zorganizowany przez Sekcję Wydawnictw Dziecięcych i Młodzieżowych Polskiej Izby Książki podczas Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie. Wsparcie promocyjne polegało na opublikowaniu informacji o wydarzeniach na stronie nprcz.pl oraz w mediach społecznościowych.

4.8 Kwestie mające wpływ na wykonanie Kierunku interwencji

W okresie sprawozdawczym w ramach Kierunku interwencji 4.2 realizowano kampanię społeczno-informacyjną z podziałem na kampanię promocyjno-informacyjną oraz społeczno-wizerunkową.

Jednym z pierwszych działań w 2024 r. była informacyjna kampania radiowa zachęcająca do czytania i nawiązująca do strefy NPRCz 2.0 podczas Tauron Puchar Polski w siatkówce mężczyzn w Krakowie. Przez cały rok strona www.nprcz.pl była regularnie wzbogacana o treści dla bibliotekarzy, nauczycieli, czytelników i mediów. Kontynuowano projekt „Książkowy nie kalendarz” na 2025 rok, zawierający czytelnicze wyzwania i materiały graficzne do wykorzystania w bibliotekach. Powstały dwa autorskie plakaty inspirowane kampanią „Czytanie ma tylko dobre” oraz trzy teksty w ramach kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony”. Dodatkowo opublikowano zbiór dobrych praktyk z 20 bibliotek realizujących działania promujące czytelnictwo. Na stronie zamieszczano także kluczowe informacje dla beneficjentów NPRCz 2.0, w tym harmonogramy naborów, zasady składania wniosków, raporty i materiały graficzne. Liczba unikalnych użytkowników strony www.nprcz.pl w 2024 roku: 116 000 osób.

W 2024 r. kontynuowane było prowadzenie profili NPRCz 2.0 w mediach społecznościowych – na Facebooku, Instagramie oraz na YouTube. Zachowana została ciągłość tematyczna treści we wskazanych serwisach. Zasięg na

Facebooku: 3,1 mln. Zasięg na Instagramie: 622,5 tys. Zasięg płatnych promocji: 12,3 mln wyświetleń.

Na platformie YouTube prezentowane były treści wideo dokumentujące zorganizowane w 2024 roku wydarzenia, umieszczano także wywiady ze znanymi gwiazdami w ramach cyklu „Dobre Strony”, Liczba odtworzeń filmów na platformie YouTube: 3,4 mln. Liczba subskrybentów konta: 6,11 tys. użytkowników.

W drugiej połowie roku nawiązano współpracę z Gazetą Wyborczą, w ramach której zrealizowano projekt redakcyjny „Jak czytamy”. Powstało sześć materiałów poświęconych bibliotekom i czytelnictwu. Zasięgi: 44,7 tys. odsłon strony internetowej z artykułami, 371 tys. wydrukowanych egzemplarzy „Magazynu Książki” o łącznym czytelnictwie 3,6 mln.

Nawiązano również współpracę z Polskim Radiem w zakresie współpracy redakcyjnej i emisji 12 materiałów promujących biblioteki i czytelnictwo w ramach NPRCz 2.0. Zasięg audycji w Jedynce i Trójce: 5,5 mln.

Opracowano 3 artykuły skierowane do 3 grup docelowych (dorośli odbiorcy czytający lokalną prasę, osoby pracujące w jednostkach samorządu terytorialnego, seniorzy) i następnie opublikowano w prasie: regionalnej – 20 dzienników z Grupy Polska Press, artykuł pt. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0, czyli czytanie ma tylko dobre strony!”, samorządowej – pismo Wspólnota, artykuł pt. „NPRCz 2.0 – inwestycja w przyszłość lokalnych bibliotek i społeczności”, lifestylewej – magazyn Świat Seniora, artykuł pt. „Biblioteka 2.0 – miejsce spotkań, nauki i kultury dla wszystkich pokoleń”. Artykuły miały na celu: przedstawienie i promocję NPRCz 2.0, przekazanie informacji o Programie, jego celach i efektach. Zasięg: 482 tys. drukowanych egzemplarzy w prasie.

Opublikowano artykuł sponsorowany „NPRCz 2.0 – inwestycja w przyszłość lokalnych bibliotek i społeczności” na portalu z segmentu JST. Zasięg: 10 tys. odsłon.

Opublikowano artykuł w ogólnopolskim portalu horyzontalnym online. Zasięg: 15 tys. odsłon.

Zrealizowano kampanię spotową w serwisach: Youtube, VOD i Spotify, w wyniku której ze spotami kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” zapoznało się 1 mln użytkowników na YouTube, oraz 500 tys. użytkowników w serwisach VOD oraz Spotify.

Zwieńczeniem roku była organizacja i emisja spotu z Bartkiem Topą w ramach kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony”. 30 sekundowy spot telewizyjny został wyemitowany w programach telewizyjnych wchodzących w skład pakietu TVN MAX (TVN, TVN7) oraz w programach telewizyjnych TVN24, TVN Style, TVN Fabuła, Polsat, Polsat News, Polsat Seriale, Polsat Rodzina, TVP Info, TVP 1, TVP 2, TVP Kultura. Zasięg TVN: 14,1 mln, zasięg Polsat: 6,8 mln, zasięg TVP: 6,7 mln.

Spoty kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” miały również swoją radiową odstonę. 30 sekundowy spot mogli usłyszeć słuchaczki i słuchacze Radia Zet, RMF FM i Polskiego Radia (Jedynki i Trójki). Spot został przygotowany w dwóch wariantach – z lektorem i lektorką. Zasięg RMF: 8,3 mln, zasięg Polskie Radio: 2,9 mln.

Kampania społeczno-wizerunkowa NPRCz 2.0

Głównymi jej elementami były spoty telewizyjne i radiowe, reportaże wyprodukowane we współpracy z TVP i Polskim Radiem, program „Dobre Strony”, organizacja różnorodnych działań ambientowych, akcji z bohaterami marki, zapewnienie foto i wideo relacji, współpraca z ambasadorami.

Wyprodukowano spoty do kampanii „Czytanie ma tylko dobre strony” z udziałem Bartłomieja Topy zwracały uwagę na niski poziom czytelnictwa w Polsce. Aktor, czytając fragmenty „Psa Baskerville’ów”, pokazywał absurdalność statystyki „0,6 książki rocznie” i zachęcał do pełnego czytania książek. Spoty były następnie emitowane w telewizji, radiu i internecie.

Program „Dobre strony” to cykl 7 rozmów o książkach i czytaniu z udziałem polskich artystów: Tomasza Kota, Margaret, Sarsy, Pablopavo, Natalii Przybysz, Damiana Kocura, Małgorzaty Szumowskiej, Krzysztofa Zalewskiego, Organka, Andrzeja Seweryna, Miuosha i Krzysztofa Zanussi, Michała Sikorskiego i Bovskiej. W 2024 r. zostały wyemitowane 3 odcinki, kolejne miały swoją premierę w styczniu 2025 r. Zasięg 3 odcinków w 2024 r w TVP: 911 tys.

We współpracy z TVP zostały wyprodukowane dwa reportaże telewizyjne przedstawiające Festiwal Literacki Sopot oraz Festiwal Conrada. W reportażach o najciekawszych wydarzeniach z programu wybranego festiwalu opowiadali organizatorzy, literaci i czytelnicy. Zasięg reportaży: 44 tys.

Wyprodukowano cykl 12 materiałów radiowych we współpracy z Polskim Radiem. Wśród nich znalazł się m.in. reportaż o jednej z najnowocześniejszych bibliotek w Polsce, a także audycja poświęcona bibliotekom poszkodowanym w wyniku powodzi na Dolnym Śląsku, Opolszczyźnie i Śląsku. Zasięg: 5,5 mln słuchaczy.

Działania ambientowe zrealizowane w 2024 r. w ramach kampanii społeczno-wizerunkowej obejmowały bogaty program wydarzeń sportowych, rodzinnych, edukacyjnych, kulturalnych oraz kreatywnych akcji plenerowych, spotkań w bibliotekach oraz debat i paneli tematycznych. W sumie 22 wydarzenia odbyły się w Krakowie, Toruniu, Bydgoszczy, Chorzowie, Sopocie, Radomiu, Łodzi, Skierniewicach, Gdyni. Wydarzenia były kierowane do dzieci, rodziców i innych dorosłych, na wydarzeniach promowana była idea czytelnictwa jako zajęcia rozwijającego, relaksującego i pełnego innych zalet. W wydarzeniach udział wzięło blisko 240 tys. osób.

W 2024 roku realizacja celów Priorytetu 4.2 przebiegała zgodnie z planem, z niewielkimi odchyleniami na korzyść założonych wskaźników.

4.9 Postęp finansowy z realizacji Kierunku interwencji 4.2

W ramach Kierunku interwencji 4.2 w roku 2024 zaplanowano kwotę w wysokości 5 780 tys. zł (plan po zmianie – bez środków na obsługę), wydatkowano zaś 4.983 tys. zł - co stanowi 86,2% planu. (wartość wg Uchwały RM nr 69/2021 z póź. zm. - 6 000 tys. zł).

5. **Ewaluacja i Monitoring NPRCz 2.0**

Podstawą wszelkich działań realizowanych w zakresie ewaluacji i monitoringu NPRCz 2.0 jest „Plan Ewaluacji i Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”, który zawiera założenia badawcze, szczegółowy opis zaplanowanych badań ewaluacyjnych oraz monitoringowych, a także założenia metodologiczne oraz organizacyjne prowadzonych badań.

Plan był w 2024 roku trzykrotnie aktualizowany, z czego dwie pierwsze aktualizacje uzyskały akceptację ministra kultury i dziedzictwa narodowego w 2024 r., a ostatnia – w styczniu 2025 r. Pierwsza aktualizacja, dotyczyła określenia celów, pytań badawczych i metod do zastosowania w ewaluacji tematycznej NPRCz 2.0 (wynikającej z bieżących potrzeb badawczych). Druga aktualizacja w 2024 r. dotyczyła zwiększenia kwot przeznaczonych na badania realizowane w 2024 r. oraz działania upowszechniające wyniki badań w związku ze zgodą MKiDN na przesunięcia środków finansowych na realizację zadań w ramach NPRCz 2.0 w 2024 r. Trzecia aktualizacja obejmowała zmianę podejścia badawczego w ewaluacji podsumowującej NPRCz 2.0 w 2025 r., polegającą na rezygnacji z analiz kontrfaktycznych ze względu na brak możliwości zastosowania tej metody do jednakowej oceny wszystkich Kierunków interwencji Programu. Ostatnia z aktualizacji została zaakceptowana przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego w styczniu 2025 r.

5.1 Postęp rzeczowy realizacji zadań związanych z ewaluacją i monitoringiem Programu.

Zgodnie z zapisami NPRCz 2.0 głównymi celami ewaluacji Programu są poprawa i doskonalenie procesów wdrażania oraz rzetelna ocena uzyskiwanych efektów, również na tle szerszych procesów społecznych, ekonomicznych i kulturowych, które mają związek z kształtowaniem się postaw czytelniczych Polaków.

Natomiast system monitoringu ma zapewnić systematyczne monitorowanie postępu realizacji oraz stopnia osiągania celów Programu. Powyższe procesy opisuje i porządkuje Plan Ewaluacji i Monitoringu, za wdrażanie którego odpowiedzialny jest Dział Badań i Analiz NCK we współpracy z MKiDN oraz Operatorami. NCK przypisano funkcję Jednostki Ewaluacji i Monitoringu Programu (JEMP).

Zgodnie z założeniami Planu Ewaluacji i Monitoringu w roku sprawozdawczym realizowano trzy projekty badawcze dotyczące NPRCz 2.0:

- Realizacja badania wynikającego z bieżących potrzeb informacyjnych (NCK)
- Badanie dotyczące kampanii promocyjnej (NCK)
- Stan czytelnictwa w Polsce (badanie naukowe BN)

Ponadto w roku sprawozdawczym cyklicznie odbywało się 11 spotkań grupy roboczej ds. monitoringu i ewaluacji, w skład której wchodzi przedstawiciele Operatorów Programu oraz przedstawiciel MKiDN.

5.2. Badania naukowe i ewaluacje przeprowadzone w 2024 r.

W 2024 r. badania naukowe i ewaluacje, realizowane na potrzeby NPRCz 2.0, były prowadzone przez Bibliotekę Narodową (Operatora Priorytetu 1) oraz przez Narodowe Centrum Kultury (Operatora Priorytetu 4 oraz Jednostkę Ewaluacji i Monitoringu Programu).

5.2.1 Realizacja badania wynikającego z bieżących potrzeb informacyjnych (NCK)

Ewaluacja tematyczna: Uwarunkowania realizacji celów Programu NPRCz 2.0 na poziomie Beneficjentów

Celami badania ewaluacyjnego były:

- aktualizacja trafności założeń interwencji, w tym zagadnień związanych z dostępnością bibliotek w dni wolne oraz zróżnicowaniem specyfiki placówek bibliotecznych i cech społeczno-demograficznych użytkowników końcowych,
- identyfikacja czynników warunkujących występowanie oczekiwanych efektów interwencji na poziomie bibliotek objętych wsparciem Programu,
- ocena wybranych elementów systemu wdrażania Programu.

Badanie zrealizowano w drugiej połowie 2024 r., a jego zakres czasowy objął 2023 r. Wyniki ewaluacji zaprezentowano w raporcie końcowym. **Zawarto w nim wnioski oraz listę 15 rekomendacji wraz ze wskazaniem proponowanego sposobu wdrożenia.** Wśród rekomendacji znalazły się sugestie dotyczące m.in. włączenia do badań Biblioteki Narodowej analizy wpływu influencerów na wybory

czytelnicze Polaków, uwzględnienia niedziel jako dnia otwarcia bibliotek (jako alternatywa dla sobót) w opisie warunku dostępu do wsparcia w ramach KI 1.1. oraz opisie kryterium premiującym projekty w ramach Priorytetu 2, wprowadzenie do dokumentów (np. regulaminów) definicji nowości wydawniczej, przeprowadzania szkoleń dotyczących korzystania z systemu Academica, zwiększenia maksymalnej kwoty dofinansowania w ramach Kierunków interwencji 2.1 oraz 4.1, poprawy funkcjonalności zakładki poświęconej NPRCz 2.0 na stronie internetowej Instytutu Książki, cyfryzacji procesu aplikowania o środki w ramach Priorytetu 2 oraz doprecyzowania zapisów rozporządzenia dla Priorytetu 3 o uwzględnieniu potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami.

5.2.2 Badanie efektywności kampanii promocyjnej NPRCz 2.0

Celem badania było uzyskanie informacji na temat odbioru kampanii promocyjnej NPRCz 2.0 w 2024 r., poziomu jej rozpoznawalności, kanałów i źródeł, za pośrednictwem których respondenci czerpią wiedzę na temat NPRCZ 2.0, oraz atrakcyjności czytania i korzystania z bibliotek.

Badanie zrealizowano w dniach 14-20 listopada 2024 r. na reprezentatywnej próbie 1006 Polaków w wieku 15 i więcej lat (w ramach sondażu wielotematycznego OMNIBUS). Wykorzystano metodę wywiadu bezpośredniego wspomaganego komputerowo z użyciem tabletów (TAPI). Efektem badania było sformułowanie 8 wniosków dotyczących m.in. zasięgu kampanii medialnej NPRCz 2.0, kanałów dotarcia do Polaków z informacją o NPRCz 2.0, postrzegania bibliotek i również samej czynności czytania, korzystania z bibliotek oraz udziału znanych osób w promowaniu czytelnictwa. Wyniki badania zaprezentowano w raporcie końcowym.

5.2.3 Stan czytelnictwa w Polsce.

Biblioteka Narodowa prowadzi systematyczne badania czytelnictwa książek już od przeszło trzech dekad. Jego celem jest zbadanie i analiza stanu czytelnictwa w 2024 roku. W związku z dynamicznie zmieniającymi się preferencjami czytelniczymi oraz rozwojem nowych mediów (w szczególności elektronicznych) sytuacja czytelnictwa wymaga nieustannego monitorowania i dostosowywania działań do bieżących okoliczności.

W ramach zadania przeprowadzone zostało ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej

próbie reprezentatywnej respondentów w 2024 roku – obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej, o liczebności co najmniej 2000.

W 2024 r. lekturę co najmniej jednej książki w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie zadeklarowało 41% badanych. Biorąc pod uwagę dopuszczalny błąd statystyczny pomiaru, to wynik na poziomie odnotowanym w roku 2023. Można zatem ostrożnie mówić o stabilizacji poziomu czytelnictwa książek na poziomie wyraźnie wyższym niż przed 2023 rokiem. Odsetek osób, które czytały siedem lub więcej książek w ciągu roku, wynosi 7%.

Wyniki badań zostały ogłoszone 14 kwietnia 2025 roku i są dostępne na stronie internetowej Biblioteki Narodowej <https://www.bn.org.pl/aktualnosci/5611-stan-czytelnictwa-ksiazek-w-polsce-w-2024-roku.html>

5.3 Postęp finansowy realizacji zadań związanych z ewaluacją i monitoringiem Programu.

Tabela 9 Postęp finansowy realizacji zadań związanych z ewaluacją i monitoringiem Programu – wartości w tys.

Lp.	Nazwa ewaluacji / badania	Plan (wg uchwały RM)	Plan po zmianie	Wykonanie	Stopień realizacji (w%) 4/3
	1	2	3	4	5
1	Zadania realizowane przez NCK w ramach Planu Ewaluacji i Monitoringu Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 (ewaluacja mid-term, badanie dotyczące kampanii promocyjnej działania upowszechniające wyniki badań oraz podnoszące jakość potencjału)	182 500	242 500	228 902	94,4%
2	Stan czytelnictwa w Polsce (badanie naukowe BN)	230 000	230 000	194 906	84,7%
RAZEM		412 500	472 500	423 808	89,7%

6. Obsługa Priorytetów NPRCz 2.0

6.1. Informacja o wykorzystaniu środków na obsługę Priorytetu

Operatorzy w ramach powierzonych im Priorytetów odpowiadają między innymi za następujący zakres czynności: przygotowanie i procedowanie, a po ich zatwierdzeniu wdrażanie i aktualizacja, procedur niezbędnych do uruchomienia i realizacji Priorytetu; realizacja zadań Priorytetu, w tym ogłaszanie naborów wniosków, prowadzenie procedury konkursowej, organizacja i prowadzenie oceny wniosków, organizacja procesu zawierania umów o dofinansowanie, obsługa procesu płatności, rozliczanie raportów częściowych i/lub końcowych, kontrola projektów itp. upowszechnianie informacji nt. założeń Programu Wieloletniego oraz danego Priorytetu, w tym w formie szkoleń dla potencjalnych beneficjentów (jeżeli zostanie zidentyfikowana taka potrzeba); sprawozdawczość, monitoring i ewaluację zadań w Programie Wieloletnim przypisanych do danego Priorytetu, na podstawie ustalonego schematu, podejmowanie współpracy z innymi podmiotami w ramach realizacji zadań Programu Wieloletniego, zgodnie ze specyfiką danego Priorytetu; podejmowanie współpracy z doraźnymi zespołami eksperckimi powoływanymi w ramach realizacji Programu Wieloletniego, prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w ramach Priorytetów.

Zgodnie z zapisami Uchwały RM 69/2021 - środki na obsługę Programu były przyznawane Operatorom Priorytetu 1, 2 i 4 w równej wysokości tj. 600 tys. zł - wynikającej z podziału kwoty określonej w Programie na to zadanie. W ramach środków na obsługę Priorytetów były finansowane również wynagrodzenia. Natomiast środki na obsługę Priorytetu 3 były uzupełnieniem kwot wsparcia finansowego, przydzielonych poszczególnym wojewodom i były przyznawane w wysokości 0,5% środków przeznaczonych w danym roku budżetowym na realizację zadań. Do kosztów obsługi realizacji zadań przez wojewodów mogły być zaliczone jedynie wydatki rzeczowe związane bezpośrednio z obsługą zespołów oceniających wnioski.

Tabela 10 Finansowanie kosztów przeznaczonych na obsługę Priorytetów w roku 2024

	Środki budżetu państwa			Stopień realizacji (w%) 4/3
	Plan		Wykonanie	
	wg uchwały RM	po zmianie	ogółem	
1	2	3	4	5
Priorytet 1	600,00	600,00	596,95	99,49%
Priorytet 2	600,00	600,00	452,47	75,41%
Priorytet 3	150,00	150,00	119,47	79,65%
Priorytet 4	600,00	600,00	598,92	99,82%
RAZEM	1 950,00	1 950,00	1 767,81	90,66%

6.2. Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych

W ramach dotacji sfinansowane zostały koszty obsługi administracyjnej tj. wynagrodzenia osobowe pracowników zaangażowanych w obsługę Priorytetu oraz koszty usług pocztowych.

W ramach obsługi K.I.1.1. opracowano nowe wzory dokumentów na rok 2024 (Regulamin, Kryteria i zasady rozdziału dotacji, wniosek o udzielenie dofinansowania, umowa, wniosek na wypłatę dotacji, raport), zorganizowano trzy posiedzenia *Zespołu Sterującego ds. Zakupu nowości wydawniczych do bibliotek publicznych* oraz jedno posiedzenie *Zespołu Sterującego ds. Zakupu nowości wydawniczych do bibliotek i dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych*, przygotowano podział dotacji dla bibliotek publicznych w poszczególnych województwach oraz jego korektę, przeprowadzono nabór wniosków do K.I.1.1, sprawdzono pod względem formalnoprawnym wnioski o udzielenie dofinansowania, wezwano biblioteki do przesłania korekt wniosków, sprawdzono korekty wniosków, przygotowano listę rankingową, przygotowano i podpisano umowy z beneficjentami oraz wypłacono dofinansowania. Przygotowano dokumenty do drugiego naboru, przeprowadzono drugi nabór wniosków do K.I.1.1, sprawdzono pod względem formalnoprawnym wnioski o udzielenie dofinansowania, wezwano biblioteki do przesłania korekt wniosków, sprawdzono korekty wniosków, przygotowano listę rankingową, przygotowano i podpisano umowy z beneficjentami oraz wypłacono dofinansowania. Dodatkowo przeprowadzono kontrole prawidłowości wykonywania zadań przez biblioteki, które otrzymały dofinansowanie w ramach K.I.1.1. NPRCz 2.0 w 2023 roku.

W ramach obsługi K.I.1.2. prowadzono działania mające na celu wdrożenie ZSZZB w 7 bibliotekach oraz przygotowywano ZSZZB do integracji z nowymi bibliotekami. Przygotowano także materiały szkoleniowe dla beneficjentów.

6.3 Priorytet 2 – Infrastruktura bibliotek 2021-2025

W ramach środków na obsługę wypłacono wynagrodzenia pracownikom obsługującym program.

W 2024 r. pracownicy Instytut Książki uczestniczyli w konferencjach (wystąpienia na konferencjach w roli zaproszonych gości lub prelegentów), podczas których prezentowano założenia Priorytetu 2 np. na zaproszenie bibliotek – Reda, Grudziądz, Krościenko nad Dunajcem - w spotkaniach podsumowujących inwestycje. W roli prelegenta zaś pracownicy byli obecni podczas spotkania on-line pn. Infrastruktura bibliotek – inwestycje na Pomorzu zorganizowanym przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną im. Josepha Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku czy w konferencji „Nie(użytkownicy) bibliotek – rozpoznanie potrzeb, stworzenie wspólnej przestrzeni”, zorganizowanej przez

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie.

Pracownicy Instytutu Książki wzięli również udział w innych wydarzeniach, na których prezentowali założenia NPRCz 2.0 PR 2, miało to miejsce zwłaszcza w trakcie WspółKongresu Kultury odbywającego się w Warszawie (w dniach 7-9 listopada 2024 r).

Brali również udział w imprezach organizowanych przez beneficjentów Priorytetu 2 w związku z uroczystym otwarciem biblioteki po zakończonej inwestycji dotowanej w ramach NPRCz 2.0, PR 2, np. w bibliotece w Jaworznie, Redzie, w Wysokiej gm. Wadowice, w Kluszkowcach, w Raciborowicach czy Słupsku oraz inne.

Pracownicy obsługujący program oraz zaproszeni eksperci i specjaliści przeprowadzili 10 spotkań-szkoleń online dla wnioskodawców/beneficjentów programu, w których łącznie udział wzięło łącznie 385 uczestników.

W ramach środków przeznaczonych na obsługę priorytetu podpisano umowę z ekspertem zewnętrznym na przeprowadzenie 5 kontroli inwestycji. Dodatkowo u 13 beneficjentów przeprowadzono kontrole finansowe przy okazji częściowego rozliczenia zadań.

Operator pod koniec roku zorganizował konferencję ekspercką „Przestrzenie biblioteczne – nowe adaptacje w obiektach zabytkowych i nietypowych lokalizacja”. Wydarzenie to odbyło się w formie on-line 27 listopada 2024 r. Była to już czwarta konferencja ekspercka organizowana przez Instytut Książki w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. Wydarzenie skierowane było przede wszystkim do wnioskodawców i beneficjentów „Infrastruktury bibliotek”. Ważnym tematem tej konferencji były inwestycje realizowane w niestandardowych obiektach, także tych zabytkowych oraz współpraca w tym zakresie z konserwatorem zabytków czy z koordynatorem ds. dostępności. Kolejnym tematem konferencji była współpraca pomiędzy bibliotekami a księgarzami, i omówienie szans dla instytucji, jakimi są biblioteki i dla księgarzy. W trakcie wydarzenia uczestnicy mieli szansę wysłuchać prezentacji, dyskusji i wystąpień stanowiących zbiór porad, dobrych praktyk i inspiracji od specjalistów, samorządowców, przedstawicieli bibliotekarzy, którzy mają za sobą doświadczenia związane z inwestycjami w infrastrukturę w obiektach zabytkowych i nietypowych miejscach. nie tylko w ramach NPRCz 2.0. W konferencji wzięło udział około 100 osób (prelegenci, uczestnicy, goście, pracownicy IK zajmujący się organizacją wydarzenia). Konferencja była częścią strategii informacyjnej i upowszechniającej inicjatywy związane z realizacją „Infrastruktury bibliotek 2021-2025”, jednego z działań w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.

6.4. Priorytet 3 – Zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych

Do kosztów obsługi realizacji zadań są zaliczane jedynie wydatki rzeczowe związane bezpośrednio z obsługą zespołów oceniających wnioski. Ze środków przeznaczonych na obsługę, mogą być finansowane jedynie wydatki bieżące. Nie są dofinansowane koszty obsługi realizacji zadania dla ministrów prowadzących szkoły. Na obsługę Priorytetu 3 NPRCz 2.0 przez wojewodów w 2023 roku wykorzystano środki na wydatki bieżące związane z obsługą zespołów powołanych przez wojewodów do oceny wniosków oraz na zakup: sprzętu komputerowego z oprogramowaniem dla członków zespołu, materiałów biurowych, tonerów, drukarek, obudowy dysków twardych, wyposażenia biurowego, fotela biurowego a także organizację spotkań szkoleniowych dla beneficjentów.

6.5. Priorytet 4 - Program dotacyjny dla bibliotek oraz promocja czytelnictwa

W ramach środków na obsługę wypłacono wynagrodzenia pracownikom obsługującym program (wynagrodzenia pracowników etatowych oraz wynagrodzenia osób zaangażowanych do projektu).

Z przyznanych środków pokryto również wynagrodzenia ekspertów zaangażowanych w ramach umowy na Ewaluację – obejmująca konsultację materiałów przygotowywanych przez wykonawców badań i ewaluacji zleconych w ramach NPRCz 2.0 w postaci raportów metodologicznych, narzędzi badawczych, raportów cząstkowych i końcowych z badań, analiz, ekspertyz itp.; zaangażowanie w spotkania grupy roboczej ds. monitoringu i ewaluacji; zaangażowanie w spotkania z wykonawcami badań i ewaluacji zleconych w ramach NPRCz 2.0; udział w warsztatach organizowanych w ramach badań i ewaluacji zleconych w ramach NPRCz 2.0; wsparcie eksperckie przy projektowaniu działań służących upowszechnianiu.

Ponadto finansowano wynagrodzenia ekspertów oceniających wnioski w programie BLISKO (osoby fizyczne lub firmy) wynagrodzenie dla osób koordynujących działania w ramach NPRCz (osoby fizyczne lub firmy) – zapewnienie bieżącego wsparcia komunikacyjnego w ramach obsługi promocyjno-informacyjnej i społeczno-wizerunkowej NPRCz 2.0. Pozostałe koszty przeznaczono na m.in. szkolenia, delegacje, zwrot kosztów podróży, noclegi).

IV. WYKAZ SKRÓTÓW

BN	Biblioteka Narodowa
IK	Instytut Książki
K.I.	Kierunek interwencji
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MKiDN	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
NCK	Narodowe Centrum Kultury
NPRCz 2.0.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025
OSB	Ogólnokrajowa sieć biblioteczna, rozumiana zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2019 r. poz. 1479)
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji (określone w SOR)
Program	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
ZSZZB	Zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek